Programmabegroting 2026-2029 gemeente Westervoort

Inhoudsopgave

Samenvatting programmabegroting 2026 - 2029 **4**
Hoofdstuk 1 Inleiding **7**
1.1 De gemeente Westervoort in het kort 7
1.2 Bestuur van de gemeente Westervoort 7
1.3 inleiding 7
1.4 Financieel en inhoudelijk beeld op hoofdlijnen 8
Hoofdstuk 2 Beleidsbegroting **11**
2.1 Inleiding 11
2.2 Overstijgende thema's 12
2.3 Programma 1 - Bestuur 14
2.3.1 Wat willen we bereiken? 16
2.3.2 Wat gaan we er voor doen? 18
2.3.3 Financiële middelen 21
2.3.4 Betrokken verbonden partijen 23
2.3.5 Indicatoren 26
2.4 Programma 2 - Maatschappij 27
2.4.1 Wat willen we bereiken? 28
2.4.2 Wat gaan we er voor doen? 32
2.4.3 Financiële middelen 34
2.4.4 Betrokken verbonden partijen 38
2.4.5 Indicatoren 40
2.5 Programma 3 - Omgeving 41
2.5.1 Wat willen we bereiken? 42
2.5.2 Wat gaan we er voor doen? 46
2.5.3 Financiële middelen 54
2.5.4 Betrokken verbonden partijen 56
2.5.5 Indicatoren 57
2.6 Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen 58
2.6.1 Financiële middelen 59
Hoofdstuk 3 Paragrafen **60**
3.1 Lokale heffingen 61
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 71
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 74
3.4 Financiering 81
3.5 Bedrijfsvoering 85
3.6 Verbonden partijen 89
3.7 Grondbeleid 97
3.8 Openbaarheid 100
3.9 Duurzaamheid 101
Hoofdstuk 4 Financiële begroting **102**
4.1 Grondslagen 103
4.2 Financieel beeld 2026 - 2029 104
4.2.1 Financieel beleid 106
4.2.2 Financiële positie 106
4.3 Financiële exploitatie 108
4.3.1 Verloopoverzicht resultaten 109

4.3.2 Verschillenanalyse 110
4.3.3 Baten en lasten per taakveld 114
4.4 Balansen 2025 - 2029 116
Hoofdstuk 5 Bijlagen 119
5.1 EMU saldo 120
5.2 Investeringsplan 121
5.3 Overzicht reserves en voorzieningen 124
5.4 Overzicht langlopende geldleningen 125
Overzicht goedgekeurde maatregelen financieel gezond 2026-2029 125

Samenvatting programmabegroting 2026 - 2029

*Geraamd begrotingsresultaat naar totaal baten en lasten per programma *1.000*

	2025		2026		2027		2028		2029	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
P1 Bestuur	1.121	-11.518	1.215	-11.676	1.223	-12.030	1.187	-12.288	1.082	-12.681
P2 Maatschappij	6.504	-33.457	6.911	-34.246	6.187	-32.960	6.416	-32.607	6.423	-32.283
P3 Omgeving	4.889	-8.720	5.212	-8.886	5.245	-9.128	4.929	-8.574	4.982	-8.602
P4 Algemene dekkingsmiddelen	42.758	-479	42.732	-475	43.690	-481	43.715	-510	45.161	-537
1stroom				-220		-198		-243		-289
Geraamde bedragen	**55.272**	**54.174**	**56.070**	**-55.503**	**56.345**	**-54.797**	**56.247**	**-54.222**	**57.648**	**-54.392**
Resultaatbestemmingen		0	654		312		204			
Totaal geraamd	**55.272**	**54.174**	**56.724**	**-55.503**	**56.657**	**-54.797**	**56.451**	**-54.222**	**57.648**	**-54.392**
Geraamd begrotingsresultaat	**1.098**		**1.221**		**1.861**		**2.229**		**3.256**	

Bovenstaand overzicht wordt gebruikt voor de inleiding en financiële middelen per programma.

Geraamd structureel en incidenteel begrotingsresultaat per programma en reëel begrotingsresultaat

	2025		2026		2027		2028		2029	
	S	I	S	I	S	I	S	I	S	I
P1 Bestuur	-10.071	-326	-10.474	14	-10.811	5	-11.101	0	-11.600	0
P2 Maatschappij	-27.148	195	-27.138	-198	-26.623	-150	-26.191	0	-25.861	0
P3 Omgeving	-4.038	207	-3.534	-140	-3.610	-293	-3.645	0	-3.620	0
P4 Algemene dekkingsmiddelen	42.279	0	42.257		43.209		43.205		44.624	
1stroom			-220		-198		-243		-289	
Totaal baten en lasten	**1.022**	**76**	**891**	**-324**	**1.967**	**-418**	**2.025**		**3.256**	
Resultaatbestemmingen				654		312		204		
Totaal geraamd	**1.022**	**76**	**891**	**330**	**1.967**	**-106**	**2.025**	**204**	**3.256**	
Reëel begrotingsresultaat	**1.098**		**1.221**		**1.861**		**2.229**		**3.256**	

Bovenstaand overzicht wordt gebruikt voor de beoordeling van het provinciaal toezicht. Van belang is een structureel en reëel evenwicht. Een toelichting op de incidentele baten en lasten staat in hoofdstuk 4.2 Financieel beeld 2025-2029.

Ontwikkeling resultaten 2025 - 2029

Ontwikkeling resultaten 2025 - 2029	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Resultaten voorjaarsnota 2025	**1.098**	**1.104**	**1.913**	**115**	**498**
Resultaten Financieel gezond:					
OZB woningen inflatie 2,74%		93	93	93	93
OZB Woningen stijging 9%		306	306	306	306
OZB niet-woning 2,74%		18	18	18	18
OZB niet-woningen 9%		59	59	59	59
Hondenbelasting		24	24	24	24
Totale OZB stijging		**501**	**501**	**501**	**501**
Opbrengsten kosten reductie:					
Programma 1					
Inzetten op verder exploiteren Huize Vredenburg		0	10	10	10
Verkoop van Noordelijke Parallelweg		3	3	3	3
Stoppen met ruimen van hondenpoep op de hondenuitlaatstroken.		-15	20	20	20
Taakstelling van 5% opleggen aan de VNG.		1	1	1	1
Taakstelling van 5% opleggen op veiligheid (VGGM - brandweer)		40	40	40	40
Beperken van de vergoeding op de dienstreizen		2	2	2	2
Totaal programma 1		**31**	**76**	**76**	**76**
Programma 2					
Bijstellen budget cliëntervaringsonderzoek		2	2	2	2
Stoppen subsidie WMO-raad Westervoort		9	9	9	9
Een 5% bezuiniging op gezondheidszorg (VGGM - GGD)		33	33	33	33
Beperking inzet leerlingenvervoer		15	23	35	44
Stoppen met sportbeleid en de uitvoering ervan.		6	6	6	6
Stoppen met boomfeestdag		4	4	4	4
Mogelijk dubbele dekking beweegteam		174	174	174	174
10% korten op Santé Partners		0	30	30	30
Inzet minimabeleid minimaliseren		100	100	100	100
Gedeeltelijk de kosten van het vegen doorbelasten in de rioolheffing.		25	25	25	25
Post positieve gezondheid maximaal €50.000 bezuinigen.		50	0	0	0
Stopzetten budget inclusie		10	0	0	0
€25.000 bezuinigen op het beschikbare budget voor SMI		25	25	25	25
Totaal programma 2		**453**	**430**	**417**	**451**
Programma 3					
Stoppen zetten handgeld het Ambacht		10	9	9	9
Terugbrengen activiteiten Klimaatadaptatie (KA) en Biodiversiteit (BD) (formatie CDOKE gelden)		50	50	50	50
Nieuwe aanbesteding voor PMD zakken door Circulus		10	10	10	10
Totaal programma 3		**70**	**69**	**69**	**69**
Totale opbrengst kostenreductie		**554**	**575**	**587**	**596**

Saldo na Voorjaarsnota incl. Belasting en Maatregelen		**2.157**	**2.990**	**1.203**	**1.594**
Startpunt begroting 2026-2029					
Aanpassingen budgetten bij het opstellen (meer)jaren-begroting 2026-2029:					
Algemeen (meerdere programma's):					
Bijdrage 1Stroom		-220	-198	-243	-289
Kapitaallasten		-171	-57	-52	76
Overige afwijkingen (bedragen < € 15.000)		-7	-151	-72	-72
Programma 1 Bestuur:					
TV 0.1 Accountant advieskosten		18	18	18	18
TV 0.4 Kosten inkoopfunctionaris RID		18	18	18	18
Programma 2 Maatschappij:					
Programma 3 Omgeving:					
TV 2.1 Openbare verlichting		-60	-60	-60	-60
TV 5.7 Openbaar groen		-161	-187	-215	-257
TV 7.4 Milieuonderzoek & Sanering		-30	-30	-30	-30
TV 8.1 Project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat		-150	-270		
TV 8.3 Leges omgevingsvergunningen		-91	-91	-91	-91
Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen:					
TV 0.61 OZB woningen		-67	-54	-37	65
TV 0.6 OZB (niet)woningen		-38	-37	-34	-13
TV 0.64 Hondenbelasting		-31	-30	-30	-27
TV 0.5 Rentebaten		54			
TV 0.7 Algemene uitkering				1.854	2.324
Begrotingsresultaten 2026-2029	**1.098**	**1.221**	**1.861**	**2.229**	**3.256**

De aanpassing van de budgetten bij het opstellen van de (meerjaren)begroting 2025-2029 wordt toegelicht in hoofdstuk 4.3.2 Verschillenanalyse.

Verloop algemene reserve (geraamde resultaten worden toegevoegd aan de algemene reserve)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	2.411	4.170	6.117	7.338	9.199	11.428
Toevoegingen:						
Resultaat voorgaand begrotingsjaar	1.207	849	1.221	1.861	2.229	3.256
Resultaatbepaling 2024	1.076					
Positief saldo na Voorjaarsnota 2025		1.098				
Onttrekkingen:						
Storting bestemmingsreserves	-524					
Stand per 31 december	**4.170**	**6.117**	**7.338**	**9.199**	**11.428**	**14.684**

Financiële positie

Hoofdstuk 4.2.2 gaat in op de financiële positie van de gemeente.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 De gemeente Westervoort in het kort

Westervoort is een unieke gemeente, in vele opzichten. Qua oppervlakte de kleinste gemeente van Nederland en met meer dan 15.000 inwoners sterk verstedelijkt, met ruim 2.100 inwoners per vierkante kilometer. Een gemeente met van oudsher een rijk verenigingsleven en veel gemeenschapszin. In de jaren ’80 werd Westervoort aangewezen als groeikern. Hierdoor is de bevolking snel toegenomen. Er ontstond een andere balans tussen huur en koop dan in andere kleine gemeenten. Dit vertaalt zich in een gemêleerde samenstelling van de bevolking waarbij de betrokkenheid bij het dorp groot is. Westervoort laat zich schetsen als een gemeente met grootstedelijke problematiek op dorpse schaal.

Westervoort vormt samen met onder andere de gemeenten Zevenaar, Duiven en Doesburg de Liemers. Deze regio telt in totaal bijna 95.000 inwoners.

1.2 Bestuur van de gemeente Westervoort

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 en de formatiebesprekingen is er in de gemeente Westervoort een coalitie gevormd van CDA (5), VVD (3) en D66 (2). Alle partijen leveren één wethouder voor het college van burgemeester en wethouders. De burgemeester is voorzitter van het college en voorzitter van de gemeenteraad. De gemeentesecretaris is adviseur van het college en - als lid van het directieteam/directeur van 1Stroom - verantwoordelijk voor de organisatie.

Het college van burgemeester en wethouders is het dagelijks bestuur van de gemeente. Het college voert het beleid van de gemeente uit. De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan van de gemeente. De raad voert drie belangrijke taken uit. De raad vertegenwoordigt de inwoners van Westervoort en bepaalt de hoofdlijnen of kaders van het beleid. Daarnaast controleert de raad of het college het beleid goed uitvoert.

1.3 inleiding

Voor u ligt de begroting 2026 van de gemeente Westervoort die inzicht biedt in onze financiële situatie. We bevinden ons in een complexe tijd waarin stijgende kosten en maatschappelijke opgaven invloed hebben op onze beleidsruimte.

De financiële onzekerheden, waaronder de Rijksbijdrage en autonome kostenstijgingen, maken het noodzakelijk om scherpe keuzes te maken. Tegelijkertijd willen we blijven investeren in voorzieningen die bijdragen aan een leefbare en toekomstbestendige gemeente. Denk aan sportvelden, woningbouw en preventie in het sociaal domein.

Om tot een sluitende begroting te komen, zijn we vroegtijdig gestart met het formuleren van maatregelen. Daarbij hebben we een aantal uitgangspunten gehanteerd:
- Duurzaam en toekomstgericht beleid
- Focus op goed leven in Westervoort
- Evenwichtige verdeling van middelen
- Vertrouwen in de kracht van inwoners en samenleving
- Aandacht voor klimaat
- Ruimte voor maatschappelijke investeringen

De keuzes die nu voorliggen zijn gebaseerd op deze uitgangspunten. We kijken kritisch naar hoe we zaken anders kunnen organiseren, bundelen en prioriteren. Daarbij sluiten we aan bij de doorontwikkeling van onze organisatie: resultaatgericht werken en sturen, in nauwe samenwerking met onze partners.

We streven naar een evenwichtige financiële basis, met behoud van voorzieningen en aandacht voor het maatschappelijk veld.

Het college en de gemeenteraad hebben daarnaast bestuurlijke stappen gezet richting één Liemerse gemeente. Dit vraagt om samenwerking, tijd en besluitvorming, maar is ingegeven door het belang van Westervoort en haar inwoners. Tegelijkertijd blijven we bouwen aan een sterke lokale organisatie en een betrouwbare gemeente.

Deze begroting is behoudend waar nodig, maar biedt ruimte voor toekomstgerichte keuzes. We vragen de raad om besluiten te nemen die bijdragen aan een financieel gezonde, betrouwbare en ambitieuze gemeente Westervoort.

1.4 Financieel en inhoudelijk beeld op hoofdlijnen

Economische ontwikkelingen 2026 en verder

Deze begroting is de financiële vertaling van de voorjaarsnota 2025 en de ambities uit het coalitieakkoord. Ten behoeve van een sluitende begroting voor 2026 van de gemeente Westervoort hebben het college en de gemeenteraad bij de Voorjaarsnota keuzes gemaakt in verschillende maatregelen die toezien op een financieel gezond Westervoort. Voor nu en naar de toekomst toe. In het belang van de inwoners, ondernemers en voorzieningen in de gemeente.
De financiële positie van de gemeente Westervoort is sterk afhankelijk van de Rijksbijdrage en economische ontwikkelingen.
Net als vele gemeenten in Nederland worden wijzigingen in de rijksmiddelen direct hard gevoeld maar zijn we ook onderhevig aan de effecten van andere ontwikkelingen zoals de stijgingen in energieprijzen, krapte op de arbeidsmarkt, stijging van materiaalkosten en uitvoeringskosten. Dit heeft een groot effect op de keuzes die we als gemeente willen en kunnen maken. Met het uitstel van het zogenoemde ravijnjaar 2026, het reeds behoedzaam begroten en specifieke keuzes qua investeringen in enkele grote projecten voor de gemeente Westervoort, zoals Westervoort Noord, de sportvelden en het centrum de Wyborgh, kunnen we op gedegen manier naar de toekomst kijken. Gelet op de economische ontwikkelingen en onze ambities blijft behoedzaamheid geboden. Dit doen we door nadrukkelijk de risico’s te signaleren, op te nemen als ook door te anticiperen op komende ontwikkelingen door middel van het instellen van bestemmingsreserves waar mogelijk. Het op orde blijven brengen van onze reserves naar voldoende niveau blijft daarmee een continu punt van aandacht, om in te kunnen blijven spelen op de economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Financiële positie

Verloop ratio weerstandsvermogen	2025	2026	2027	2028	2029
Weerstandscapaciteit (A)	6.117	7.338	9.199	11.428	14.684
Risico's (B)	3.610	3.610	3.610	3.610	3.610
Ratio weerstandsvermogen (A:B)	1,69	2,03	2,55	3,17	4,07
J(aarrekening) of B(egroting)	B	B	B	B	B

Ontwikkeling resultaten

De (meerjaren)begroting 2026–2029 laat alle jaren een voordelig resultaat zien. Onderstaand overzicht toont de resultaten van voorjaarsnota 2025 naar meerjarenbegroting 2026-2029.

Ontwikkeling resultaten 2025-2029	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaten voorjaarsnota 2025	1.098	-936	107	-120	472
Meicirculaire		2.039	1.806	234	26
Kostenreductie		553	576	587	596
Belastingmaatregelen		501	501	501	501
Resultaat na verwerking Financieel gezond en amendementen		**2.157**	**2.990**	**1.202**	**1.594**
Aanpassing budgetten begroting 2026-2029		-936	-1.129	1.026	1.662
Begrotingsresultaten 2026-2029	**1.098**	**1.221**	**1.861**	**2.229**	**3.256**

Aanpassingen budgetten bij het opstellen (meer)jaren-begroting 2026-2029:	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Algemeen (meerdere programma's):				
Bijdrage 1Stroom	-220	-198	-243	-289
Kapitaallasten (afschrijvingen)	-171	-57	-52	76
Overige afwijkingen (bedragen < € 15.000)	-7	-151	-72	-72
Programma 1 Bestuur:				
TV 0.1 Accountant advieskosten	18	18	18	18
TV 0.4 Kosten inkoopfunctionaris RID	18	18	18	18
Programma 2 Maatschappij:				
Programma 3 Omgeving:				
TV 2.1 Openbare verlichting	-60	-60	-60	-60
TV 5.7 Openbaar groen	-161	-187	-215	-257
TV 7.4 Milieuonderzoek & Sanering	-30	-30	-30	-30
TV 8.1 Project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat	-150	-270		
TV 8.3 Leges omgevingsvergunningen	-91	-91	-91	-91
Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen:				
TV 0.61 OZB woningen	-67	-54	-37	65
TV 0.6 OZB (niet)woningen	-38	-37	-34	-13
TV 0.64 Hondenbelasting	-31	-30	-30	-27
TV 0.5 Algemene Uitkering			1.854	2.324
Begrotingsresultaten 2026-2029	**-980**	**-1.129**	**1.026**	**1.662**

Een toelichting op de aanpassingen staat in hoofdstuk 4 Financiële begroting, onderdeel 4.3.2 Verschillenanalyse.

Structureel en incidenteel resultaat

De begrotingsresultaten zijn te verdelen in een structureel en incidenteel resultaat. Het structureel resultaat is van belang bij het bepalen van het toezicht door de provincie. Ook vormt het een belangrijke pijler onder het financieel beleid van de gemeente. In de onderstaande tabel zijn de begrotingsresultaten verdeeld in structurele en incidentele resultaten.

Structureel en incidenteel resultaat					
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Structureel resultaat	-98	891	1.967	2.025	3.256
Incidenteel resultaat	742	330	-106	204	
Meicirculaire	454				
Begrotingsresultaten 2025 - 2029	**1.098**	**1.221**	**1.861**	**2.229**	**3.256**

Een nadere toelichting op de financiële positie vindt u in Hoofdstuk 4 Financiële begroting, onderdeel 4.2.1 Financieel beleid.

Beleidsvoornemens en amendementen/moties voorjaarsnota 2025

In de voorjaarsnota 2025 heeft de raad ingestemd met de wettelijke beleidsvoornemens en de (overige) wensen. Deze onderdelen zijn verwerkt in de begroting, inclusief de amendementen die in de raadsvergadering van 30 juni 2025 zijn aangenomen.

Leeswijzer

Versie: 3 september 2025
Alle bedragen in tabellen zijn in € 1.000. Bedragen in teksten zijn in €.
Een + betekent een baat, voordeel of vermeerdering (toevoeging).
Een – betekent een last, nadeel of vermindering (onttrekking).
De gegevens van 2024 zijn gebaseerd op de jaarrekening 2024.
De gegevens van 2025 zijn gebaseerd op de voorjaarsnota 2025.

In de begroting staan bij elk programma hoofddoelen. Een speerpunt draagt bij aan de realisering van een hoofddoel. Het is een onderwerp, waarop we gedurende één of meerdere jaren inzetten om het hoofddoel te bereiken.

Hoofdstuk 2 Beleidsbegroting

2.1 Inleiding

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit een programmaplan en paragrafen. Het programmaplan is verdeeld in:

a. 3 reguliere programma's
b. 1 programma algemene dekkingsmiddelen (voorheen onderdeel van programma 1).

Programma overstijgende thema's

Hoofdstuk 2.2 zet de programma overstijgende thema's uit.

Programma's

De drie reguliere programma's en de algemene dekkingsmiddelen zijn een vast onderdeel in de begroting. Een programma bestaat uit samenhangende activiteiten om de bestuurlijke doelen binnen het programma te realiseren. Ieder programma is opgebouwd uit drie vragen, die volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht zijn. Dit zijn de 3W-vragen:

a. Wat willen we bereiken?
b. Wat gaan we er voor doen?
c. Wat mag het kosten?

Paragrafen

De paragrafen vormen een belangrijke informatiebron. Ze geven een 'dwarsdoorsnede' van de programma's en brengen informatie samen die eerder op meerdere plekken stond. Zo ontstaat beter inzicht en overzicht in deze onderwerpen. De raad heeft hiermee een extra instrument om beleidskaders vast te stellen en de uitvoering te controleren.

Leeswijzer

Programma's
Het programma beschrijft als eerste het maatschappelijk doel en de bijbehorende producten van het programma. Waar het van toepassing is, wordt daarna ingegaan op de programma-overstijgende activiteiten en 'wat mag het kosten'.

De programma's beschrijven de doelen voor het jaar 2026. Hierna staat hoe de gemeente de voortgang van de doelen meten, en welke samenwerkende partner bij de uitvoering betrokken is. Als laatste volgt een financieel overzicht van het deelprogramma.

Indicatoren
Met indicatoren meten we de voortgang van de doelen. In 2022 is een nieuwe bestuursperiode gestart. Het college heeft afgesproken om het grote aantal indicatoren uit de voorafgaande planning & control-producten te schrappen. We bouwen het overzicht van indicatoren opnieuw op vanuit de basis van de wettelijk verplichte BBV-indicatoren. Dit gebeurt met ieder nieuw of geactualiseerd beleidsplan. De indicatoren sluiten dan aan op de doelen in het beleid. De BBV-indicatoren zijn immers voor alle gemeenten gelijk en refereren niet altijd aan het eigen beleid. De indicatoren zijn vergeleken met Nederland. Staat er geen getal, dan is het cijfer onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim.

2.2 Overstijgende thema's

Sterk Bestuur

De gemeente Westervoort inventariseert reeds enkele jaren in haar bestuurskracht. Dit onder regie van de gemeenteraad, met een regiegroep die bestaat uit een afvaardiging van alle fracties, griffie en college. Het is een vervolg op het bestuurskrachtonderzoek van BMC uit januari 2022. De gemeenteraad heeft Partners & Pröpper in 2023 opdracht gegeven voor een ontwikkelagenda en hiermee handvatten te geven voor de bestuurskracht. Hiertoe is een plan van aanpak opgesteld en is er een werkgroep opgericht die verschillende acties uit de ontwikkelagenda gezamenlijk oppakt. Bestuurskracht/sterk bestuur vraagt naast bewustzijn continue actie en bereidheid met elkaar; college, raad en organisatie, de gemeente verder te blijven ontwikkelen. In het kader van Sterk Bestuur hebben college en gemeenteraad in oktober 2024 het intentiebesluit tot een Liemerse fusie genomen. Met als doel voor de gemeente Westervoort en haar inwoners toekomstbestendig en krachtig te blijven in de voorzieningen, maatschappelijke en economische uitdagingen. Aan de Liemerse samenwerking en een mogelijke Liemerse fusie zal ook in 2026 vanuit de gemeente Westervoort met alle inzet en betrokkenheid gewerkt worden met als doel te komen tot één Liemerse gemeente.

Herstelplan

Financiële behoedzaamheid staat blijvend onder de aandacht. Het herstelplan uit 2021 heeft zijn beslag gekregen en is als dusdanig niet meer aan de orde. Inmiddels is met het project Financieel Gezond 2026 nieuwe invulling gegeven aan een toekomstbestendige financiële inrichting van de gemeente Westervoort. De gemeente Westervoort blijft ook de komende jaren nauwlettend werken aan financiële stabiliteit. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De meerjarenbegroting structureel en reëel in evenwicht
2. Repressief toezicht
3. De algemene reserve op een niveau brengen dat mogelijke risico's in de toekomst op kan vangen

Structureel en reëel evenwicht

Structureel en incidenteel resultaat					
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Structureel resultaat	-98	891	1.967	2.025	3.256
Incidenteel resultaat	742	330	-106	204	
Mei circulaire	454				
Begrotingsresultaten 2025 - 2029	**1.098**	**1.221**	**1.861**	**2.229**	**3.256**

De meerjarenbegroting is alle jaren tot 2029 reëel in evenwicht.

Algemene reserve

De algemene reserve stijgt mede door financieel gezond en mede hierdoor positieve begrotingsresultaten.

	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand per 1 januari	2.411	4.170	6.117	7.338	9.199	11.428
Toevoegingen:						
Resultaat voorgaand begrotingsjaar	1.207	849	1.221	1.861	2.229	3.256
Resultaatbepaling 2024	1.076					
Mei circulaire 2025		454				
Voorjaarsnota 2025		644				
Onttrekkingen:						

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Storting bestemmingsreserves	-524					
Stand per 31 december	**4.170**	**6.117**	**7.338**	**9.199**	**11.428**	**14.684**

Voor een gedetailleerd overzicht van het verloop van alle reserves zie Bijlage 5.3 Overzicht van reserves en voorzieningen.

Toezicht
Het begrotingsjaar 2025 valt onder repressief toezicht. Op basis van de huidige gegevens valt 2026 ook onder repressief toezicht.

Conclusie
De meerjarenbegroting is alle jaren tot en met 2029 reëel in evenwicht.

2.3 Programma 1 - Bestuur

INLEIDING

Het programma Bestuur richt zich op de relatie tussen de gemeente en haar inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Centraal staan overheidsparticipatie – het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving en het bedrijfsleven – en het bieden van toegankelijke en kwalitatieve dienstverlening. Ook de samenwerking met andere gemeenten en organisaties, het waarborgen van een veilige leef- en werkomgeving, en een solide financiële huishouding en ambtelijke organisatie maken hier onderdeel van uit.

Binnen dit programma vallen ondersteunende taken voor de gemeentelijke programma's 2 en 3, zoals communicatie, participatie, juridische ondersteuning en dienstverlening. Onder dienstverlening vallen onder andere de publieksbalies/burgerzaken, het klantcontactcentrum, de gemeentelijke website en sociale media. Daarnaast omvat het programma het financiële beleid, de inkomsten uit het gemeentefonds, lokale heffingen zoals OZB, leges en overige belastingen, evenals het beheer van gemeentelijke reserves.

Ook de verantwoordelijkheid van de gemeente voor openbare orde en veiligheid is in dit programma opgenomen. Samen met veiligheidspartners – zoals de veiligheidsregio, politie, brandweer en het openbaar ministerie – én met inwoners en bedrijven, wordt gewerkt aan een veilige gemeente. De prioriteiten uit het lokale veiligheidsplan zijn: zorg en veiligheid, aanpak van ondermijning en digitale veiligheid.

De gemeente streeft ernaar een betrouwbare, transparante en financieel stabiele partner te zijn voor inwoners, ondernemers en (overheids)instellingen. De speerpunten binnen dit programma dragen bij aan het versterken van de dienstverlening en samenwerking met onze gemeenschap en partners.

Voor 2026 houdt de gemeente vast aan de speerpunten zoals deze ook voor 2025 zijn geformuleerd. Deze speerpunten zien op beleidsdoelen zonder financiële claim. Het gaat daarbij om:

- Uitvoering geven aan participatie.
- Implementatie Wet open overheid.
- Digitale veiligheid voor inwoners en bedrijven.
- Cyberveiligheid van de eigen organisatie.

WAT MAG HET KOSTEN?

Programma Bestuur	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-9.953	-11.518	-11.676	-12.030	-12.288	-12.681
Baten	1.076	1.121	1.215	1.223	1.187	1.082
A. Saldo exploitatie	**-8.877**	**-10.398**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**
Toevoeging reserves	0		0	0	0	0
Onttrekking reserves	0		0	0	0	0
B. Mutaties reserves	0		0	0	0	0
Geraamd resultaat (A+B)	**-8.877**	**-10.398**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**
Bijstelling						
Geraamd resultaat	**-8.877**	**-10.398**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**

Toelichting

Hierna volgt een toelichting op de 3W-vragen naar doel en hoofddoelen, speerpunten, verbonden partijen en financiële middelen per deelprogramma. Waar mogelijk worden indicatoren gebruikt. Een toelichting op overhead en algemene dekkingsmiddelen staat in hoofdstuk 2.6.

2.3.1 Wat willen we bereiken?

De gemeente is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Elk contact met de gemeente draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid. De gemeente is daartoe een transparante organisatie, die zijn informatiehuishouding en informatieveiligheid op orde heeft.

De manier waarop de dienstverlening, communicatie, participatie en de aandacht voor veiligheid (digitaal en fysiek) zijn georganiseerd draagt hieraan bij.

De gemeente heeft een visie op dienstverlening. In de gemeentelijke organisatie worden de vier uitgangspunten uit de visie op dienstverlening (‘inwoner centraal’, ‘servicegericht’, ‘duidelijk’ en ‘kennis van zaken’) verankerd. Hierdoor voelen inwoners en ondernemers zich welkom en merken zij in alles dat zij centraal staan in het contact met de gemeente.

Om de samenwerking en de verbinding tussen gemeente en samenleving te bevorderen, is in 2023 een beleidskader Participatie vastgesteld. De werkwijze die daarbij hoort, is inmiddels ook ontwikkeld en geborgd in de organisatie. In 2026 zal aanvullend nog een participatieverordening moeten worden opgesteld.

Een goede en tijdige communicatie en transparantie van informatie draagt bij aan meer begrip voor elkaar en voor gemaakte keuzes. Zoveel mogelijk stukken en beraadslagingen zijn openbaar en eenvoudig opvraagbaar. Alleen als het absoluut noodzakelijk is, wordt geheimhouding opgelegd.

De gemeente is een veilige plaats om te wonen, te werken en te verblijven. De gemeente probeert ervoor te zorgen dat kwetsbare personen niet afglijden naar risico-, overlast gevend- of crimineel gedrag. Inwoners en bedrijven worden bewust gemaakt van de gevaren van digitale criminaliteit, zodat zij dat tijdig herkennen en weten wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen. De gemeente werkt goed samen met andere overheidsinstanties om de georganiseerde criminaliteit aan te pakken.

EXTERNE ONTWIKKELINGEN

Winstwaarschuwing stijging energielasten vanwege geopolitieke spanningen.

De gemeente ziet dat door geopolitieke spanningen en deels ook de handelsoorlog de energieprijzen weer stijgen. Ook ziet de gemeente dat de netwerkkosten stijgen door forse netwerkinvesteringen vanwege capaciteitstekorten op het stroomnetwerk door de energietransitie.

De gemeente Westervoort heeft een contract via de GMR waarin we 100% groene en lokaal opgewekte stroom en gas inkopen. Dit contract is meerjarig ingekocht en er zit aan het groene gas een meerjarencontract vast dat elke jaar de prijs van gas met een paar cent verhoogt. In lijn met de stijging committeert de gemeente zich ook aan verminderen van verbruik door verduurzaming zie 2.4.1.d. Duurzaamheid maatregelen en besparing energielasten. Voor Westervoort geldt op dit punt aanvullend dat een groot deel van het vastgoed gekoppeld is aan het warmtenet. De energielasten voor het warmtenet blijven na de energiecrisis op een hoog niveau hangen ten opzichte van gas en elektra.

Stijgende kosten raken meteen de exploitatie van bijvoorbeeld maatschappelijk vastgoed, pompgemalen en openbare verlichting. Met de kennis van februari / maart 2025 ziet de gemeente dat er voor 2026 een lichte stijging wordt verwacht, maar er is al 60% van de inkoop van gas en stroom vastgeklikt. De overige 40% moet nog vastgeklikt worden. Het effect wordt nu nog niet als

fors verwacht, maar over de langere termijn naar 2027 en 2028 kan dat wel meer effect hebben. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd, maar het is verstandig nu al maatregelen te treffen door middel van verduurzaming en wellicht het risico ook op te nemen in de risicoparagraaf.

Informatisering en de digitale samenleving

Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente daarin moet meebewegen.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren en de betrouwbaarheid van de gemeente. In de afgelopen periode zijn met name de risico’s rondom ransomware toegenomen. Om goed in te kunnen blijven spelen op alle ontwikkelingen, uitdagingen en bedreigingen in relatie tot de toenemende afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel aanmerkelijk meer financiële middelen nodig zijn in de komende periode. In het licht van de financiële mogelijkheden is er gekozen voor het minimale scenario van de I&A-visie. Dit betekent dat met name op het vlak van innovatie geen investeringen mogelijk zijn.

Artificial Intelligence (AI)

De komende jaren komt er vanuit de Digital Decade veel nieuwe Europese wet- en regelgeving op gemeenten af. Inmiddels is er een Europese AI-verordening van kracht die voor gemeenten verantwoordelijkheden meebrengt op het gebied van AI-gebruik. De gemeente volgt hierbij de handreikingen vanuit de VNG. Het ontbreken van voldoende aandacht en capaciteit op dit thema lijkt langzamerhand niet meer houdbaar. Intussen is er in verband met de financiële positie van de gemeente ook geen mogelijkheid om hier op dit moment een capaciteitsvraag voor neer te leggen. Dat betekent dat er vooralsnog voor wordt gekozen om de ontwikkelingen zo goed als mogelijk te volgen en nog geen extra inspanning te doen op het gebied van AI. Het is niet uit te sluiten dat de noodzaak voor specialisatie en actieve regulatie en begeleiding van AI-implementatie en -gebruik binnen de organisatie de komende jaren tot een extra capaciteitsvraagstuk zal leiden.

2.3.2 Wat gaan we er voor doen?

A. Het bevorderen van de samenwerking tussen gemeente en samenleving

Dit zijn de speerpunten:

A.1	**Uitvoering geven aan participatie**
Doel	Participatie gaat over actieve inwonersbetrokkenheid. Over hoe inwoners een rol kunnen spelen bij de voorbereiding, besluitvorming, uitvoering en evaluatie van zaken in het publieke domein. Dat kan op initiatief van de gemeente of van inwoners zelf. Participatie is doen. Actief het dorp in (bijvoorbeeld via dorpsgesprekken) en met elkaar in gesprek over verschillende meningen, ervaringen, ideeën en belangen over verschillende onderwerpen. Achterhalen waar mensen zich voor willen inzetten en dit faciliteren. Uitleggen waar de gemeente mee bezig is. En leren van de ervaringen die de gemeente daarbij opdoet. Kortom: participatie is samen aan de slag zijn.
Toelichting	In 2023 is het beleidskader participatie vastgesteld en in 2024 het uitvoeringsplan. Daar geeft de gemeente de komende jaren uitvoering aan. Medewerkers krijgen opleiding en advies in het werken volgens het stappenplan participatie en vullen bij elk project de participatiescan in om te bepalen of een participatietraject moet worden gevolgd en een participatieplan moet worden opgemaakt (de nieuwe werkwijze). Daarnaast zet de gemeente in op begeleiding van burgerinitiatieven (op het gebied van groen en spelen) via een Initiatievenloket. Daar kunnen inwoners een beroep op de gemeente doen voor ondersteuning.
Risico's	De participatiescan en het stappenplan worden onvoldoende gevolgd, waardoor onduidelijkheid ontstaat tot hoever de geboden participatie reikt. De ontevredenheid van inwoners neemt daardoor toe. De nieuwe werkwijze maakt dat risico kleiner. Invoering van het Uitdaagrecht vormt een extra uitdaging en risico, omdat de begeleiding van initiatieven op basis van het Uitdaagrecht relatief onbekend terrein zijn.
Planning	De organisatie werkt inmiddels volgens de nieuwe werkwijze nadat hier organisatie-breed trainingen voor zijn gegeven. Collega's gebruiken inmiddels de participatiescan en het stappenplan. Participatieadviseurs worden daarbij door hen ingeschakeld. Het doel voor 2026 is het doorgaan met deze implementatie. Aandacht voor het opleiden van nieuwe medewerkers en het toepassen van de werkwijze blijven de belangrijkste aandachtspunten voor 2026. Eind 2026 zal worden geëvalueerd of invoering van de nieuwe werkwijze en de implementatie van het beleidskader participatie succesvol is geweest. Deze evaluatie zal eind 2026 aan de raad worden aangeboden. Daarna stelt zij dan de participatieverordening vast, hetgeen voor 1-1-2027 ook is voorgeschreven in de Wet Versterking Participatie op decentraal niveau.
Financiën	Het budget ten behoeve van de bemensing van het initiatievenloket (ad. € 55.000) is beschikbaar gesteld tot en met 2027. In de Voorjaarsnota van 2027 zal een evaluatie worden opgenomen met een voorstel of en zo ja hoe het loket zal worden gecontinueerd vanaf 2028.
Participatie	Dit speerpunt is gericht op het versterken van de kwaliteit van participatieve trajecten. Op basis van ervaringen scherpt de gemeente werkwijzen en beleid verder aan.

A.2	**Implementatie Wet open overheid (Woo)**
Doel	Een transparante organisatie en gemeente, die zijn informatiehuishouding op orde heeft.

A.2	Implementatie Wet open overheid (Woo)
Toelichting	De Wet open overheid is bedoeld om overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het grote verschil tussen de Woo en de Wob is de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie (in 11 informatiecategorieën). Een belangrijk onderdeel van de Woo is het op orde brengen van de informatiehuishouding van de gemeenten en 1Stroom. Dit vindt plaats tot en met 2027.
Risico's	De Gemeenschappelijke Regelingen waarmee onze gemeenten verbonden zijn moeten zich ook houden aan de Wet open overheid. Maar zij krijgen geen budget van het Rijk.
Planning	De implementatie van de Woo duurt nog tot en met 2027.
Financiën	De implementatie van de Woo is in de begroting gedekt uit de middelen die de Rijksoverheid beschikbaar heeft gesteld. Er worden geen extra middelen gevraagd.
Participatie	Dit speerpunt is volledig gericht op het verbeteren van de informatievoorziening aan inwoners. Daarnaast gaan we inwoners actief vragen hoe zij de informatievoorziening van de gemeenten ervaren.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

B.1	Digitale veiligheid
Doel	Inwoners en bedrijven bewust maken van de gevaren van digitale criminaliteit. Zodat zij deze tijdig herkennen, weten wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen.
Toelichting	Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit (woning-/auto-inbraken) naar cybercriminaliteit. Cybercrime is een verzamelterm van alle delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Mensen van alle leeftijden worden het slachtoffer van oplichting via whatsapp of phishingmails. Criminelen kunnen bedrijfssystemen 'gijzelen' en losgeld eisen of belangrijke voorzieningen overnemen. De digitale wereld draagt ook steeds vaker bij aan radicalisering, het creëren van maatschappelijke onrust en het aanjagen van ordeverstoringen. Verder zijn mensen zich er niet van bewust dat ze onbedoeld dader kunnen worden door bijvoorbeeld een gevoelig filmpje of foto's door te sturen. Gemeenten kunnen een rol spelen om te voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Met onder andere voorlichting moet meer bewustwording ontstaan.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie en enorme bedrijfsschade. Of zelfs ontwrichting van de samenleving bij een hack van bepaalde voorzieningen.
Planning	In het Integrale veiligheidsplan 2023-2026 is digitale criminaliteit als prioriteit opgenomen. In het plan staat op hoofdlijnen wat de gemeente wil gaan doen. De acties spreiden zich uit over meerdere jaren.
Financiën	Cyberveiligheid is een betrekkelijk nieuw onderwerp voor gemeenten. Langzaam komen er projecten en initiatieven rondom dit thema. Wat voor onze gemeente geschikt is, moet nog worden onderzocht of ontwikkeld. De kosten zijn op voorhand niet aan te geven. Het vraagt vooral om personele inzet.
Participatie	Het vergroten van de cyberveiligheid kan niet zonder de inwoners en ondernemers. Meer bewustwording over de gevolgen van cybercrime is een belangrijke eerste stap. Hierbij zoekt de gemeente samenwerking met bijvoorbeeld ondernemersverenigingen en het Nationaal Cyber Security Centrum.

B.2	Cyberveiligheid eigen organisatie
Doel	Cyberveiligheid in de organisatie van de gemeente vergroten.

B.2	Cyberveiligheid eigen organisatie
Toelichting	De gemeente en de gemeentelijke organisatie moeten weerbaar zijn tegen cybercriminelen. Het aantal digitale producten en diensten groeit waardoor de digitale kwetsbaarheid toeneemt. De dienstverlening is afhankelijk van goed werkende ICT-systemen. Daarnaast werkt de gemeente veel met privacygevoelige informatie. Het gijzelen of stilvallen van de systemen heeft grote consequenties. Snel signaleren en bestrijden van incidenten is belangrijk.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van informatie of andere middelen en bedrijfsschade, zelfs tot ontwrichting van de samenleving bij een hack van bepaalde voorzieningen.
Planning	Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID) en 1Stroom werken voortdurend aan de veiligheid van de gemeentelijke ICT-systemen. De RID voert de benodigde technische wijzigingen uit. 1Stroom werkt aan het vergroten van het bewustzijn rondom informatieveiligheid en aan de digitale vaardigheden van de organisatie. Dit gebeurt met opleidingen en een cyberveiligheidsoefening.
Financiën	De kosten voor de cyberveiligheid van de gemeentelijke systemen zijn meegenomen in de begroting van de RID. Kosten voor het vergroten van het interne bewustzijn en het uitvoeren van een cyberveiligheidsoefening zijn gedekt vanuit de bestaande middelen.
Participatie	Participatie is niet van toepassing op het vergroten van de cyberveiligheid van de eigen organisatie.

2.3.3 Financiële middelen

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	Programma Bestuur	Lasten	-9.953	-11.518	-11.676	-12.030	-12.288	-12.681
		Baten	1.076	1.121	1.216	1.224	1.188	1.082
		Saldo	**-8.877**	**-10.397**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**
		Bijstelling						
		Saldo	**-8.877**	**-10.397**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**
			2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Lasten							
0.1	Bestuur		-2.052	-1.825	-1.866	-1.818	-1.771	1.763
0.2	Burgerzaken		-414	-381	-430	-429	-412	-356
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden		-732	-800	-875	-846	-837	-836
0.4	Overhead		-5.383	-7.453	-7.437	-7.683	-7.994	-8.460
0.8	Overige baten en lasten		-90	166	165	-55	-76	-67
1.1	Crisisbeheersing en brandweer		-835	-944	-951	-951	-951	-951
1.2	Openbare orde en veiligheid		-447	-280	-281	-246	-247	-247
	Totaal lasten		**-9.953**	**-11.518**	**-11.676**	**-12.030**	**-12.288**	**-12.681**
	Baten							
0.1	Bestuur		2	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken		329	289	353	356	320	214
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden		437	536	563	568	568	568
0.4	Overhead		227	278	282	282	282	282
0.8	Overige baten en lasten		17	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing		15	0				
1.2	Openbare orde en veiligheid		49	18	18	18	18	18
	Totaal baten		**1.076**	**1.121**	**1.216**	**1.224**	**1.188**	**1.082**
	Eindtotaal		**-8.877**	**-10.397**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**
	Mutaties reserves							
0.10	Lasten (toevoegingen)		0	0	0	0	0	0
0.10	Baten (onttrekkingen)		0	0	0	0	0	0
	Eindtotaal							
	Resultaat programma Bestuur		**-8.877**	**-10.397**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**

	Aanpassing budgetten na de voorjaarsnota 2025	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Resultaat voorjaarsnota 2025		-10.398	-10.744	-11.011	-11.461
0.1	Bestuur	-1.825	-42	-42	-42	-42
0.2	Burgerzaken	-92	15	12	-7	-56
0.3	Beheer overige gebouwen en terreinen	-264	-48	-49	-57	-57
0.4	Overhead	-7.175	20	24	24	24
0.8	Overige baten en lasten	166	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheer en brandweer	-944	-7	-7	-7	-7
1.2	Openbare orde en veiligheid	-262	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves					
	Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	**-10.398**	**-10.460**	**-10.806**	**-11.101**	**-11.600**

2.3.4 Betrokken verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel aan diverse gemeenschappelijk regelingen. Een gemeenschappelijke regeling is een vorm van samenwerking tussen verschillende bestuursorganen ter behartiging van een of meerdere belangen van die bestuursorganen. De gemeenschappelijke regelingen vragen hun bijdrage via besluiten van hun eigen Algemeen Bestuur van de betreffende aan de gemeente.

Gelet op de ambities en ontwikkelingen zullen de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen hoger uitvallen. Om hierop te anticiperen hebben de gezamenlijke wethouders van financiën uit de regio Arnhem aan alle gemeenschappelijke regelingen een brief gestuurd met de oproep om bij te dragen aan de bezuinigingsopgave waar de individuele gemeente voor staan.

Behalve deze gemeenschappelijke regelingen zijn er tal van andere vormen van samenwerking waar aan wordt deelgenomen, maar die niet vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld de Liemerse Ambassade.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	• In stand houden van brandweer en geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR) • Voorzien in de meldkamerfunctie • Aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel • Inventariseren van en adviseren over risico’s • Voorbereiden op de bestrijding van branden • Organiseren van de crisisbeheersing • Bevorderen van medisch milieukundige zorg, technische hygiënezorg en psychosociale hulp bij rampen • Het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders • Taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziekten bestrijding.
Beleidsrisico’s	Om de financiële en beleidsrisico’s in beeld te hebben en te beperken, is er een auditcommissie ingesteld en een regionaal controllersoverleg.
Onze inzet in 2026	Samen met VGGM zorgen voor een goede uitvoering van de brandweer- en gezondheidstaken in de gemeente, en voor een goede voorbereiding op mogelijke crisissituaties. Daarbij is over 2025 en 2026 wel een besparing van 2% op de gemeentelijke bijdrage afgesproken. Eind 2025 zal de discussie over structurele besparingen bij VGGM worden afgerond. De versterking van de interne bedrijfsvoering bij VGGM wordt in 2026 voortgezet. Dit komt de gehele organisatie ten goede. Bij de GGD worden de Jeugdgezondheidszorg en de Algemene Gezondheidszorg toekomstbestendig gemaakt.

	Euregio Rijn en Waal
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.

Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. De Euregio voert hiertoe projecten uit, zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden en adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Onze inzet in 2026	De gemeente blijft lid van deze gemeenschappelijke regeling. Waar mogelijk doet de gemeente mee in projecten en worden subsidiekansen benut.

1Stroom	
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: • robuuster wordt (minder **kwetsbaar**), • voldoende flexibel is om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (**kracht**), • optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven, aan de raden en colleges (**kwaliteit**), • interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid strategische kansen kan benutten (**kansen),** • niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (**kosten**).
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor de gemeenten Duiven en Westervoort.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten. 1Stroom pakt de uitvoering en ontwikkeling van het beleid op. Via periodieke overleggen op bestuurlijk niveau zoeken de partijen afstemming met elkaar. De personele risico's zijn benoemd in paragraaf Weerstandsvermogen.
Onze inzet in 2026	In 2026 ligt de focus op het verder ontwikkelen van de lange termijn strategie van de organisatie. Een strategie die past bij de ontwikkelingen die op 1Stroom af komen en die aansluit bij de missie, visie en kernwaarden. Daarbij wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan het versterken van de interne sturing en beheersing. In 2025 is een driejarige pilot datagedreven werken gestart, die in 2026 wordt voortgezet. Tot slot wordt ook in 2026 ingezet op het verlenen van goede dienstverlening, een prettige en veilige werkomgeving en aantrekkelijk werkgeverschap.

Samenwerking de Liemers	
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid. Dit door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor sociale dienst, ICT en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling blijft bij de individuele gemeenten, waar mogelijk op elkaar afgestemd. De uitvoering en ontwikkeling van het beleid pakt de samenwerking op. Afstemming gebeurt via periodieke overleggen op verschillende niveaus.
Onze inzet in 2026	In 2026 blijven we ambtelijk en bestuurlijk aangesloten op de doorontwikkeling van de RID en RSD.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers bij het beheer van hun archiefstukken volgens de Archiefwet.

Taak	Beheren en toezicht houden op de overgedragen en niet overgedragen archiefstukken van de deelnemers. Adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie uit de archiefstukken.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Onze inzet in 2026	Het voortzetten van het project aansluiting E-depot. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke verplichting om permanent digitale archiefbescheiden duurzaam te bewaren.

2.3.5 Indicatoren

Programma 1 Bestuur	Westervoort	Nederland
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	7,64	Nog niet bekend
Bezetting (fte per 1,000 inwoners)	7,54	Nog niet bekend
Apparaatskosten per inwoner	876	Nog niet bekend
Externe inhuur (% van totale loonsom + inhuur externen)	19,54%	Nog niet bekend
Overhead (% van totale lasten)	10,13%	Nog niet bekend
Verwijzingen Halt	14	9
Winkeldiefstallen	4,0	21,7
Geweldsmisdrijven	3,6	5,7
Diefstallen uit woningen	0,3	1,2
Vernielingen en beschadigingen	31,0	40,2
Demografische druk	79,1%	78,8%

Kijk voor een toelichting op de indicatoren op www.waarstaatjegemeente. De gegevens zijn ingevuld naar de stand van 31 augustus 2025.

2.4 Programma 2 - Maatschappij

Inleiding

Het programma Maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, jeugd en participatie gaat het ook om verantwoordelijkheden op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en ontmoetingen.

Binnen dit programma hebben we te maken met verschillende externe ontwikkelingen (zie verder 2.1) die het nodig maken om het sociaal domein te herijken. In de strategische notitie Sociaal Domein 2025-2040 staan het kader en ambitie beschreven die leidend zijn voor die herijking. Deze notitie werd goedgekeurd in mei 2025. Er is gekozen voor het scenario dat inzet op preventie en investeert (niet persé financieel) om de transformatie Sociaal Domein te versnellen. De doelstelling is een positief gezond leven voor alle inwoners en een financieel betaalbaar stelsel.

Er is in de praktijk een begin gemaakt met het herijken van het sociaal domein, we willen het anders doen en “Werken zoals het bedoeld is” Het uitwerken van de scenario keuze en het herijken wordt in samenhang uitgevoerd en de te nemen acties worden onderdeel van de uitvoeringsagenda voor 2024-2026.

Alle veranderingen (de transformatie) grijpen in op de volle breedte van het sociale domein: de sociale basis, het vangnet en de lokale toegang tot het sociaal vangnet. Onderstaande figuur geeft de structuur van het sociaal domein, het deurtje verbeeldt de lokale toegang.

De opgave voor de komende jaren is om het sociaal domein toekomstbestendig te maken. Essentieel is het versterken van de lokale toegang, versterken van de sociale basis en versterken van de inwoners. Meer laagdrempelige hulp moet zorgen voor snellere, betere en goedkopere ondersteuning en minder maatwerkvoorzieningen.

2.4.1 Wat willen we bereiken?

Uiteindelijk draait het erom dat in 2040 al onze inwoners positieve gezondheid en kwaliteit van leven ervaren en dat het dan passende ondersteuning- en zorgstelsel betaalbaar blijft.

Positieve gezondheid houdt in dat inwoners zich goed voelen en dat ze de koers van hun eigen leven kunnen bepalen, ondersteund door de kracht van de samenleving en waar nodig, door laagdrempelige zorg en kortdurende (welzijns-) voorzieningen. Het model positieve gezondheid fungeert als voorbeeld en uitgangspunt.

Gezinnen, kinderen en jongeren ondersteunen bij het lichamelijk en psychisch gezond opgroeien in een veilig leefmilieu. Met als uitgangspunt: zo licht als het kan en zo zwaar als het nodig is. Dit doet de gemeente door in samenwerking met professionele partners op preventie in te zetten binnen een dekkend zorgnetwerk. Een voorbeeld in het kader van preventie is het inzetten van de voorziening “ontmoeten”.

Mensen met psychische of sociaal-maatschappelijke problemen maken voluit deel van onze samenleving. Dit bevordert een voorspoedig herstel en het afnemen van problemen. Belangrijk hiervoor zijn veilig en betaalbaar wonen, in of dicht bij de eigen woonplek, passende begeleiding en ondersteuning, zinvol werk, voldoende inkomen, een veilige en gezonde leefomgeving en een welwillende samenleving.

We stimuleren nieuwkomers om actief deel te nemen in de maatschappij. De achterstand op dit punt is onderkend, dus er moet waar mogelijk actie ondernomen worden. Door het begrijpen en spreken van de Nederlandse taal, door een thuis te hebben, participeren op werkgebied en op sociaal vlak deel te nemen in de maatschappij, vindt snelle juiste integratie plaats. Hierbij creëert de gemeente draagvlak bij de nieuwkomer en zijn omgeving. Uit de inwonerraadpleging over vluchtelingenopvang bleek dat inwoners uit de Liemers en vluchtelingen het vaak eens zijn over wat er nodig is om goed samen te leven. Dit sluit aan bij wat wij als gemeenten (Duiven, Westervoort en Zevenaar) belangrijk vinden. De resultaten van de PWE-raadpleging bevestigen dat. Onze aanpak hiervoor richt zich op taal, werk, integratie en acceptatie in de samenleving. De jaren 2025 en 2026 gebruiken we deze resultaten om onze duurzame visie te ontwikkelen en onze plannen te verbeteren. Op deze manier werken we aan een beter beleid voor de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van statushouders in de Liemers.

We vergroten de (financiële) weerbaarheid van onze inwoners, zodat iedereen in staat wordt gesteld actief mee te doen in de samenleving.

De kracht van het verenigingsleven

Voor de komende jaren is het belangrijk om het sociaal domein toekomstbestendig te houden. Het verenigingsleven speelt daarbij een belangrijke rol. Het zorgt voor een breed en hecht netwerk voor inwoners dat bescherming kan bieden tegen veel sociale problematieken. Verenigingen kunnen, met lokale kennis en toegang, zorgen voor laagdrempelige hulp en daardoor bijdragen aan snellere, betere en goedkopere ondersteuning en minder maatwerkvoorzieningen.

De veranderingen in het sociale domein geeft de gemeente vorm langs vijf ontwikkellijnen.

Vitaal deelnemen
Dit betreft de ondersteuning die geboden wordt aan volwassen inwoners om energiek en volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Wettelijke kaders voor deze lijn: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet publieke gezondheid (Wpg), Wet langdurige zorg (Wlz), Woningwet.

Gezond en veilig opgroeien
Deze lijn gaat over ondersteuning aan alle gezinnen, kinderen en jongeren om veilig en gezond op te groeien.

Wettelijke kaders van deze lijn: Jeugdwet, Wet Passend Onderwijs, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid (Wpg).

Beschermd thuis
Dit omvat de ondersteuning aan mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of psychosociale problemen. Wettelijk kader van deze lijn: Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), Wmo.

Integratie en vluchtelingen
Dit betreft de ondersteuning aan mensen die in onze gemeente integreren.
Wettelijk kader van deze lijn: Wmo, Wet Inburgering en Spreidingswet.

De dagelijkse basis op orde
Ondersteuning aan inwoners om het dagelijks leven op orde te hebben of te krijgen.
Wettelijk kader van deze lijn: Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Externe ontwikkelingen
Hervormingsagenda jeugd

Vanuit ons hervormingsagenda streven wij als gemeente op het naar dichtbij mogelijk organiseren van zorg en ondersteuning voor jeugdigen. Ons doel is jeugdigen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te ondersteunen en daarmee de inzet van zwaardere en duurdere vormen van jeugdhulp terug te dringen. Voor onze lokale uitvoering zijn vijf basisfuncties richtinggevend: het waarborgen van een veilige leefomgeving, het tijdig signaleren van ondersteuningsvragen, het handelen vanuit een brede blik, het continu leren en verbeteren en het organiseren van toegankelijke en bereikbare hulp. Dit vereist van ons een integrale benadering, waarbij wij de verbinding leggen tussen voorliggende voorzieningen zoals maatschappelijk werk op school, het consultatiebureau, het sociaal loket en de inzet van geïndiceerde jeugdhulp.

Deze verandering vereist extra investeringen. Hierbij gaan de kosten voor de baten. Na lange periode van tekorten, welke vaak pas achteraf gedeeltelijk werden gecompenseerd, heeft het Rijk via de meicirculaire 2025 extra middelen beschikbaar gesteld om de doelen van de hervormingsagenda jeugd te realiseren. Om het groeipad hervormingsagenda in te richten ontvangen we in 2026 en 2027 elk jaar circa € 400.000. Voor de jaren 2026 t/m 2029 ontvangen we een aanvullende post hervormingsagenda van circa € 275.000 per jaar. Deze financiële middelen zijn essentieel om deze beweging te kunnen maken, zodat op lange termijn de kosten van Jeugdzorg (landelijk en lokaal) beheersbaar zijn. Vanaf 2028 verwacht het Rijk op een besparing van circa € 450.000 op de jeugdzorg.

Voor de besteding van deze gelden stellen we een plan van aanpak op waarin we uitleggen hoe we de hervormingen jeugd willen aanpakken. Denk hierbij aan de inrichting van een sterke lokale toegang, methodisch werken bij complexe problemen, zorgen dat lichte hulpverlening laagdrempelig beschikbaar wordt, meewerken om de regionale inkoop jeugdhulp zodanig in te richten dat deze aansluit bij hervormingsagenda, versterken van voorliggende voorzieningen, datagestuurd werken inpassen in het sociaal domein e.a. Dit alles is gebaseerd op de intentie om doelgericht te werken.

Arbeidsmarktsituatie

Er is sprake van een gespannen arbeidsmarkt, waardoor het moeilijk is om goed gekwalificeerd personeel te werven. Dit geldt zowel voor de zorg en welzijnsaanbieders als voor de gemeente zelf.

Decentralisatie en extramuralisering zorg

De decentralisatie van de jeugdzorg en de extramuralisering van de GGZ en de ouderenzorg wordt verder doorgevoerd. Daardoor wonen jeugdigen en volwassenen met een zorgvraag steeds langer zelfstandig thuis. Vanuit inwoners en partners krijgt de gemeente signalen dat de problematiek van de zelfstandig wonende jeugdige en volwassene met zorg- en ondersteuningsvraag, steeds verder toeneemt in aantal. De problematiek wordt ook complexer. Een gevolg hiervan is dat er meer Wmo aanvragen zijn om langer thuis wonen mogelijk te maken en er ontstaat meer eenzaamheid onder de groep inwoners die langer thuis wonen.

Abonnementstarief

De start van de eigen bijdrage die afhangt van inkomsten en vermogen in de Wmo is momenteel vastgesteld op 1 januari 2027. Dit is echter niet definitief, omdat het wetsvoorstel nog goedkeuring nodig heeft van zowel de Tweede als de Eerste Kamer. Aangezien het wetsvoorstel inmiddels als controversieel wordt beschouwd, is de behandeling stopgezet totdat er een nieuw kabinet is gevormd en de parlementaire discussies opnieuw worden opgepakt.

Decentralisatie beschermd wonen naar beschermd thuis uitgesteld naar 2027

De decentralisatie van beschermd wonen is opnieuw verplaatst van 2026 naar 2027. Echter door de val van het kabinet is de mogelijkheid groot dat deze nieuwe datum ook niet gehaald zal worden. Het doel van deze decentralisatie is om inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving op te vangen en te ondersteunen. Vanaf 2027 zullen alle gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en de financiering van beschermd wonen.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario voor kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van J&V en VWS en de VNG, intensief samengewerkt wordt met de partners in het veld. Dit programma loopt tot het jaar 2030.De jeugdbescherming dient op een slimmere en effectievere manier georganiseerd te worden. De termijn hiervoor is vijf tot tien jaar. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de lokale toegang. Vanuit de regionale samenwerking werken we mee aan deze ontwikkeling. Het belangrijkste doel is dat gezinnen en kinderen beter en sneller worden geholpen. Daarbij wordt gestreefd naar één vast gezicht vanuit de lokale uitvoering die hulp biedt aan een gezin. Indien nodig betrekt deze regievoerder een professional vanuit het op te richten regionale veiligheidsteam. In dat veiligheidsteam zijn de functies van de gecertificeerde instellingen (GI), Veilig Thuis (VT) opgenomen.

Toename mentale problematiek jongeren

De Gezondheidsmonitor Jeugd 2024 laat een toename van mentale problemen bij jongeren zien, zoals stress en posttraumatische stressstoornissen. De oorzaak is nog altijd (gedeeltelijk) de nasleep van COVID-19 en de druk door sociale en economische omstandigheden. Voor de gemeente resulteert dit meer aanvragen voor (ondersteuning en aanbod) Wmo en Jeugdwet en meer langdurige en gespecialiseerde zorg. Via MDT en welzijn op recept zet de gemeente in op voorliggend veld i.p.v. zwaardere GGZ zorg.

Wet van school naar duurzaam werk

Per 1 januari 2026 treedt de Wet van school naar duurzaam werk in werking. De gemeente wordt door middel van deze wet gestimuleerd om vanuit de participatiewet eerder aan te sluiten bij de scholen om jongeren waar nodig eerder te ondersteunen richting een (leer)werkplek. We hebben alle noodzakelijke voorbereidingen getroffen ter voorbereiding op de invoering van de wet.

Arbeidsmarktregio Midden Gelderland / Regionale Sociale Dienst RSD

Door de krapte op de arbeidsmarkt ontstaan er mogelijkheden om inwoners met een aanzienlijke afstand tot de arbeidsmarkt toch aan een baan te helpen. Om dit te realiseren, wordt zowel binnen de arbeidsmarktregio als samen met de RSD hard gewerkt aan het aanbieden van passende trajecten voor deze groep. We volgen en vergelijken de resultaten met behulp van de benchmarken van Divosa.

In de huidige arbeidsmarkt stijgt het gevraagde opleidingsniveau voor banen, waardoor de afstand tot werk voor werkzoekende inwoners steeds groter wordt. Om deze afstand te overbruggen, wordt in de regio actief samengewerkt tussen partijen zoals Scalabor, het bedrijfsleven, scholen, sociale diensten en het Werkgeversservicepunt (WSP). Samen zetten zij zich in om trajecten te creëren die aansluiten bij de behoeften van werkzoekenden. Ter versterking van deze integrale samenwerking wordt het WerkCentrum Midden Gelderland vormgegeven als centrale plek voor alle vragen over werk en ontwikkeling voor werkenden, werkzoekenden en werkgevers.

Digitalisering en technologie

Steeds meer inwoners wensen een digitale toegang en/of geautomatiseerde aanvraagprocedures en -beoordelingen. Denk aan E-health: smartphones gebruiken om bijvoorbeeld een time-out nemen (bij huiselijk geweld) en telemonitoring voor ouderen. Het verhoogt de zelfredzaamheid van inwoners en ondersteunt langer thuis wonen en het levert (in vergelijkbare gemeenten) structurele besparingen op. In onze gemeente worden deze digitale toepassingen nauwelijks toegepast.

2.4.2 Wat gaan we er voor doen?

De gemeente gaat -rekening houdend met de strategische visie Sociaal Domein- alle veranderingen in het sociaal domein onder de bekende noemer van Samen Sterk vormgeven. Om alle veranderingen (het herijken van het sociaal domein) voor de komende jaren inhoudelijk richting te geven zijn leidende principes opgesteld (zie paragraaf 2.1).

Het toepassen van deze principes zal leiden tot het gewenste resultaat: onze inwoners zullen een positieve gezondheid en levenskwaliteit van leven ervaren en het daarmee passende ondersteuning- en zorgstelsel blijft betaalbaar voor de gemeente.

In het kader van Samen Sterk is er gekozen voor de onderstaande speerpunten en deze worden opgavegericht, geprioriteerd en in samenhang opgepakt:

1. **Realiseren van een sterke lokale toegang**
   Door de toegang te versterken en deze toegankelijker en effectiever te maken voor inwoners van 0 tot 100 jaar, worden mensen sneller geholpen én is er minder doorstroom naar duurdere geïndiceerde zorg. Het betreft hier alle levensdomeinen en dat vereist en versterkt integraal werken. Hier werken we aan door de breed uit te vragen bij inwoners met een hulpvraag en door regionaal afgesproken methodieken in te voeren. We onderzoeken hoe geïndiceerde lichtere vormen van hulpverlening als algemene voorziening mogelijk gemaakt kunnen worden.

Daarnaast wordt het model / de structuur voor de sterke lokale toegang vastgesteld, hierin wordt de regionale aansluiting op regionaal werkende teams (het Regionale Expertise Team en het Regionale Veiligheidsteam) meegenomen.

Landelijk en regionaal wordt in het kader van het normaliseren onderzocht welke jeugdhulp bij “het leven” hoort. De gemeente volgt dit onderzoek en neemt zo nodig actie.

Er is een uitspraak gedaan over de verdeling en taakstelling per gemeente in de regio over bouwen van woningen voor de doelgroep beschermd wonen. Toegang tot deze producten is onderdeel van de brede vraagverheldering.

Meldingen door partners in het kader van vroegsignalering zijn ook onderdeel van de brede vraagverheldering.

In het kader van het toezichtonderzoek “Toezicht Sociaal Domein”, 17 januari 2025, zijn aanbevelingen geformuleerd, waaronder het versterken van onze toegang en de voorliggende voorzieningen. Inmiddels is een eerste werksessie gehouden en is een werkgroep geformeerd, bestaande uit inwoners, maatschappelijke partners en gemeente, om de aanbevelingen te vertalen naar concrete acties die moeten leiden tot resultaten in 2026.

2. Inwoners versterken
De kracht van de samenleving zit in het “omzien naar elkaar”. Inwoners helpen elkaar in de vorm van burenhulp, mantelzorg en vrijwilligerswerk. De gemeente wil de inwoners stimuleren in het “omzien naar elkaar”. Uitgezocht wordt wat hiervoor de geschikte methode is.

De zorgsector staat onder druk. We willen inwoners hiervan meer bewust maken, zodat ze begrijpen dat er daardoor meer beroep op elkaar moet worden gedaan. We werken toe naar gedragsverandering.

We zorgen ervoor dat werkzoekenden en arbeidsongeschikten mee kunnen doen in de maatschappij. Onlangs hebben we het Activerend werk opnieuw onder de aandacht gebracht, we streven naar een toename in het aantal deelnemers. In de regio kijken we naar de mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden. We zorgen voor de uitbreiding van beschutte werkplekken en hebben extra aandacht voor schoolverlaters.

Voor nieuwe Nederlanders is duidelijk welke instelling welke taak heeft in de inburgering en zijn er duidelijke prestatieafspraken over de ondersteuning van statushouders.

We verwachten eind 2026 de eerste resultaten van het MDT. We verwachten voor beide gemeenten ongeveer 100 jongeren geholpen te hebben waarbij de focus op mentale gezondheid ligt en er minder instroom in de jeugd GGZ komt.

In het kader van de digitalisering is onderzocht of (een deel van) de hulpaanvragen (WMO, Jeugd, W&I) van de inwoners op een digitale wijze afgehandeld kunnen worden. Een keuze is gemaakt met welke hulpaanvragen te beginnen.

Verder wordt een verkenning uitgevoerd of het inzetten van technologische voorzieningen (zoals E-health) en digitalisering van aanvragen bij het Sociaal Loket, naast of in plaats van bestaande voorzieningen, effectief en efficiënt kunnen worden ingezet.

De sociale basis (alle vormen van ondersteuning waar geen indicatie voor nodig is), kent elkaar en er is een gezamenlijk plan ontwikkeld en in uitvoering om preventief te kunnen inzetten op de doelgroep ouderen.

Het instrument voorzorgcirkels wordt toegepast in minimaal één wijk.

3. Herijken

Deze periode van (autonome) opeenvolgende ontwikkelingen in het Sociaal Domein, zoals de groeiende vergrijzing, schaarste op de arbeidsmarkt, de stijgende vraag naar het gebruik van voorzieningen, de veranderende samenstelling van huishoudens en de druk op de woningmarkt gecombineerd met bezuinigingen van rijkswege, maakt dat we ons als gemeente Westervoort geconfronteerd weten met de opgave: “Meer doen met minder”.

Een herijking is noodzakelijk willen we een houdbare samenleving met elkaar beleven.

Dit houdt in dat de gemeente beslissingen moet nemen over haar taken. Dit betekent ondersteuning bieden waar nodig en laten gaan als de inwoners het prima zelf redden. Integraal werken en maatwerk leveren en ook lef tonen om ook 'nee' te durven zeggen. En het herijken vraagt niet altijd om financiële injecties.

Inwoners (en raden) worden actief betrokken en geïnformeerd over de rol, positie en aanpak van de gemeente in het herijken. Het versterken van de inwoners in het “omzien naar elkaar” is een vanzelfsprekendheid.

Om het bovenstaande te kunnen bereiken vraagt dit van de ambtelijke organisatie 1Stroom anders werken. Een integrale aanpak afdeling overstijgend is nodig op beleids-, project- en uitvoerend niveau. En er moet gericht gewerkt gaan worden om de juiste methoden te kiezen en te gaan gebruiken om het “omzien naar elkaar” te versterken.

2.4.3 Financiële middelen

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
2	**Programma Maatschappij**	Lasten	-35.118	-33.457	-34.246	-32.960	-32.607	-32.283
		Baten	10.576	6.504	6.911	6.187	6416	6423
		Saldo	**-24.542**	**-26.953**	**-27.336**	**-26.773**	**-26.191**	**-25.861**
		Bijstelling			654	312	204	0
		Saldo	**-24.542**	**-26.953**	**-26.682**	**-26.461**	**-25.987**	**-25.861**
			2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Lasten							
4.1	Openbaar basisonderwijs		-208	-187	-187	-187	-187	-187
4.2	Onderwijshuisvesting		-380	-410	-546	-581	-581	-578
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken		-962	-680	-1.123	-612	-632	-521
5.1	Sportbeleid en activering		-378	-364	-358	-277	-277	-277
5.2	Sportaccommodaties		-378	-369	-367	-355	-345	-351
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie		-70	-78	-101	-114	-114	-114
5.4	Musea		-119	-184	-184	-184	-184	-184
5.5	Cultureel erfgoed		-2	-3	-3	-3	-3	-3
5.6	Media		-309	-382	-388	-394	-400	-405
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-1.611	-1.325	-1.505	-1.561	-1.618	-1.678
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		-4.719	-2.153	-2.157	-1.966	-1.816	-1.821
6.2*	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		-1.611	0	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO			-12	-12	-12	-12	-12
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd			-41	-41	-41	-41	-41
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal			-457	-457	-457	-457	-225
6.3	Inkomensregelingen		-7.021	-7.342	-7.342	-7.234	-7.234	-7.256
6.4	WSW en beschut werk		-3.053	-3.043	-3.043	-2.969	-2.785	-2.854
6.5	Arbeidsparticipatie		-1.788	-1.760	-1.770	-1.593	-1.593	-1.624
6.6	Hulpmiddelen en diensten (WMO)		-712	-633	-633	-696	-696	-696
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		-100		0	0	0	0
6.711	Hulp bij het huishouden (WMO)		-21	-2.432	-2.361	-2.451	-2.541	-2.541
6.712	Begeleiding (WMO)		-1.506	-1.253	-1.454	-1.471	-1.448	-1.206
6.713	Dagbesteding (WMO)		-102	-135	-90	-95	-100	-90
6.714	Ov maatwerkarrangementen (WMO)		-21	-19	-19	-19	-19	-19
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-							
6.72A*	Jeugdhulp begeleiding		-3.379					
6.72B*	Jeugdhulp behandeling		-1.682					
6.72C*	Jeugdhulp dagbesteding		-227					
6.72D*	Jeugdhulp zonder verblijf overig		-8					
6.73*	Pleegzorg		-251					
6.73B*	Gezinsgericht		-390					

6.73C*	Jeugdhulp met verblijf overig	-1.198					
6.74*	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-1.314					
6.74B*	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-veblijf	-54					
6.74C*	Gesloten plaatsing	-207					
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal			-20	-20	-20	-20
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal		-3.815	-4.205	-4.130	-3.966	-4.040
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk		-25	-25	-25	-25	-25
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal						
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal		-2.286	-2.036	-2.036	-2.036	-2.036
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk		-248	-198	-198	-198	-198
6.791	PGB WMO		-152	-67	-67	-67	-67
6.792	PGB Jeugd		-150	-30	-30	-30	-30
6.81	Geëscaleerde zorg 18+						
6.811*	Beschermd wonen (WMO)	-21		0	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	-74	-544	-544	-544	-524	-524
6.82	Geëscaleerde zorg 18-						
6.821	Jeugdbescherming	-330	-488	-428	-429	-430	-430
6.822	Jeugdreclassering	-89	-46	-106	-106	-106	-106
6.91	Coördinatie en beleid WMO		-74	-74	-74	-74	-74
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd		-1.482	-1.482	-1.412	-1.412	-1.412
7.1	Volksgezondheid en milieu	-823	-887	-893	-620	-640	-640
0.10	Mutaties reserves						
	Totaal lasten	**-35.118**	**-33.457**	**-34.246**	**-32.960**	**-32.607**	**-32.283**
	Baten						
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	456	116	551	25	25	25
5.1	Sportbeleid en activering	222	93	81	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	41	37	38	38	38	38
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	4	2	2	2	2	2
5.6	Media	38	1	1	1	1	1
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	132	4	4	4	4	4
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.554	44	42	0	0	0
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorziening	9	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	5.698	5.956	5956	5956	5956	5956
6.4	WSW en beschut werk	0	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.6	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	20	24	14	14	14	14
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	242					
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)		140	140	140	140	140
6.713	Dagbesteding (WMO)		8	8	8	8	8
6.721	Jeugdhulp begeleiding	143					
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal			0	0	229	236
6.81	Maatschappelijke- en vrouwenopvang		0	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	17	80	75	0	0	0
	Totaal baten	**10.576**	**6.504**	**6.911**	**6.187**	**6.416**	**6.423**

	Eindtotaal	**-24.542**	**-26.953**	**-27.336**	**-26.773**	**-26.191**	**-25.861**
	Mutaties reserves						
0.10	Lasten (toevoegingen)		0	0	0	0	0
0.10	Baten (onttrekkingen)			654	312	204	0
	Eindtotaal			**654**	**312**	**204**	0
	Resultaat programma Maatschappij	**-24.542**	**-26.953**	**-26.682**	**-26.461**	**-25.987**	**-25.861**

* vanaf 2025 is het vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht om een andere structuur in de taakvelden van het sociaal domein aan te houden. Hierdoor zijn de taakvelden die in 2024 nog in gebruik waren ondergebracht in andere taakvelden.

	Aanpassing budgetten na de voorjaarsnota 2025	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Resultaat voorjaarsnota 2025		**-26.953**	**-26.461**	**-25.854**	**-25590**
4.1	Openbaar basisonderwijs		0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting		-136	-47	-26	108
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken		-8	19	19	19
5.1	Sportbeleid en activering		-6	-6	-6	-6
5.2	Sportaccommodaties		3	-2	-9	-15
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		-23	-23	-23	-23
5.4	Musea		0	0	0	0
5.5	Cultureel Erfgoed		0	0	0	0
5.6	Media		-6	-7	-8	-13
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-180	-218	-255	-313
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		-6	-7	-7	-7
6.21*	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		0	0	0	0
6.22*	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		0	0	0	0
6.23*	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		0	0	0	0
6.3*	Inkomensregelingen		0	0	0	0
6.4*	WSW en beschut werk		0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie		-10	-10	-10	-10
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)		-10	-10	-10	-10
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+					
6.711	Hulp bij het huishouden (WMO)		71	71	71	71
6.712	Begeleiding (WMO)		-201	-201	-184	-184
6.713	Dagbesteding (WMO)		45	45	45	45
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)		0	0	0	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal		-20	-20	-20	-20
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal		-390	-390	-407	-407
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk		0	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal		0	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal		250	250	250	250
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk		50	50	50	50
6.791	PGB WMO		85	85	85	85
6.792	PGB Jeugd		120	120	120	120
6.811	Beschermd wonen (WMO)		0	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		0	0	0	0

	Aanpassing budgetten na de voorjaarsnota 2025	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
6.821	Jeugdbescherming		60	60	60	60
6.822	Jeugdreclassering		-60	-60	-60	-60
6.91	Coördinatie en beleid WMO		0	0	0	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd		0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid		-11	-11	-11	-11
	Totale Mutaties		**-383**	**-312**	**-337**	**-271**
	Resultaat meerjarenbegroting 2025-2029		**-27.336**	**-26.773**	**-26.191**	**-25.861**

2.4.4 Betrokken verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	
Doel	Gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer. BVO-DRAN is een aanvullende voorziening. Plusbus De Liemers is voorliggend.
Taak	De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer.
Beleidsrisico's	Op financieel gebied: onvoorziene kostenstijgingen door inflatie, loonkosten en verhoogde NEA-indexatie.
Onze inzet in 2026	Behouden van kwalitatief en betaalbaar passend vervoer voor verschillende doelgroepen in combinatie met een duurzame blik op de toekomst.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR)	
Doel	Het vormgeven van regionale samenwerking in het sociale domein met drie programma's: 1. Zorg: op de gebieden Jeugd en Wmo. Zodat gemeenten effectief, efficiënt en in samenhang de taken samen kunnen uitvoeren. 2. Onderwijszaken: het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking voor volwasseneducatie, leerplicht en Regionale Melden Coördinatiefunctie (RMC). 3. Participatie: werkgevers ondersteunen bij hun personeelsvoorziening. In het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten uit omschreven doelgroepen. Het (formeel) werkgeverschap zoals gedefinieerd in de regeling vormgeven voor de SW-medewerkers die sinds 1 januari 2019 een aanstelling hebben bij de MGR.
Taak	1. Het inrichten en uitvoeren van de aanbesteding van regionale zorg. De inkoop en contractering van bovenregionale jeugdzorg. 2. Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie. 3. Werkzoekenden uit omschreven doelgroepen plaatsen bij werkgevers. Vorm en inhoud geven aan het werkgeverschap voor SW -edewerkers.
Beleidsrisico's	1. De organisatie heeft een eigen begroting en kan eigen besluiten nemen. Hierdoor kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd. 2. Er is een vaste verdeling van kosten op basis van het inwoneraantal per gemeente. 3. Er is een verschil in de verdeelsleutel van de module Werkgeverschap SW, door verschil in uitstroom van SW-medewerkers. Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan deze module.
Onze inzet in 2026	In 2026 wordt de formele werkgeversrol voor SW-medewerkers ook weer ingevuld. Ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkgeversrol worden vanuit de module gesignaleerd en waar nodig vertaald naar beleid en/of regelgeving ten aanzien van de SW-medewerkers. Verder blijft de focus op de naleving van de afspraken met Scalabor zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst. In 2025 wordt de aanbesteding voorbereid en afgerond voor de behandeling en begeleiding vanuit de jeugdwet. Daarnaast wordt de inkoopprocedure voor de producten beschermd wonen, beschermd thuis in 2025 afgerond. Zodat in 2026 de nieuwe producten kunnen worden ingekocht.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt voortdurend aan publieke veiligheid en gezondheid. De VGGM is de wettelijk aangewezen hulporganisatie voor onder meer

volksgezondheid en veiligheid. De VGGM beschikt over de kennis en ervaring waar de gemeente Westervoort niet over beschikt en ambtelijk niet structureel kan aantrekken. Ze verzorgen onder andere het vaccinatiebeleid, geven voorlichtingen op het gebied van gezondheid, denken mee over gebiedsinrichting, etc. Momenteel heeft de VGGM, waaronder de GGD valt, te kampen met problemen die in de tijd van corona zijn opgeschoven.

2.4.5 Indicatoren

	Westervoort	Nederland
Absoluut verzuim	2,5	4,2
Relatief verzuim	49	28
Voortijdige schoolverlaters	2,2	2,3
Niet-sporters	47,1%	42,5%
Banen	337	837
Jongeren met een delict voor de rechter	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	7%	6%
Netto arbeidsparticipatie	71,4%	73,2%
Werkloze jongeren	2%	2%
Personen met een bijstandsuitkering	287	345
Lopende re-integratievoorzieningen	243	192
Jongeren met jeugdhulp	17,2	13,7
Jongeren met jeugdbescherming	0,9%	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering	0,5%	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	730	720

Kijk voor een toelichting op de indicatoren op www.waarstaatjegemeente. De gegevens zijn ingevuld naar de stand van 31 augustus 2025.

2.5 Programma 3 - Omgeving

INLEIDING

In Westervoort is het goed leven en werken. De gemeente streeft naar een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er wordt ruimte gecreëerd voor gerichte ontwikkelingen en initiatieven.

Hoofddoelen:
1. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving en het bijdragen aan voldoende en passende woningbouw voor Westervoorters nu en in de toekomst.
2. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
3. Het implementeren van nieuwe wetgeving die op de gemeente afkomt.

Het programma Omgeving bestaat uit diverse taakvelden.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Programmadoel
In Westervoort is het goed leven en werken. De gemeente wil een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. De gemeente creëert ruimte voor gerichte ontwikkelingen en initiatieven.

Hierna volgt een toelichting gegeven op de 3W-vragen naar doel en hoofddoelen, speerpunten, verbonden partijen en financiële middelen per deelprogramma. Waar mogelijk worden indicatoren gebruikt.

2.5.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel
In Westervoort is het goed leven, wonen en werken. De gemeente werkt aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Met ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting
De gemeente wil de bestaande economische structuur behouden en versterken. Zowel op de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Het behouden en uitbreiden van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau zijn belangrijk. Voor een goed ondernemings-en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Westervoort belangrijke randvoorwaarden.

Een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in onze gemeente is belangrijk. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau. En op het benutten van bestaande (natuur)waarden en een (aanvullend) woonaanbod, gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

De gemeente stimuleert en faciliteert. We zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Westervoort. Daarbij heeft de gemeente een verbindende rol. We zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Westervoort.

Hoofddoelen
1. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving en het bijdragen aan voldoende en passende woningbouw voor Westervoorters nu en in de toekomst.
2. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
3. Het implementeren van nieuwe wetgeving die op de gemeente afkomt.

2.5.1.1 Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkeling

De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Om dat te bereiken wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. Binnen de Liemerse Ambassade werkt de gemeente met de andere Liemerse gemeenten samen op terreinen als economie, arbeidsmarkt en onderwijs. En wordt er in ieder geval tot en met 2026 verder uitvoering gegeven aan de thema’s logistiek, maakindustrie, vrijetijdseconomie inclusief retail in de Liemerse Economische Visie.

Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028 is medio 2025 vastgesteld en heeft, naast de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen, veel meer aandacht voor herstructurering en intensivering van bestaande terreinen dan het vorige RPW. In de Liemers worden momenteel nog bedrijfskavels uitgegeven in Montferland, Zevenaar en Duiven, waarbij onder meer netcongestie leidt tot stagnatie.

In 2024 is op Het Ambacht een nieuwe BIZ-periode ingegaan tot en met 2028, met deels een nieuw bestuur en een nieuwe parkmanager. Ondernemers, politie, brandweer en gemeente werken aan een schoon, heel en veilig bedrijventerrein. Inmiddels zijn er AED's geplaats. En worden de mogelijkheden onderzocht om het terrein te voorzien van cameratoezicht.

Voor het centrum wordt gewerkt aan een integrale gebiedsontwikkeling om het levendig, dynamisch en toekomstbestendig te maken. Daartoe werkt de vastgoedeigenaar aan vernieuwing

van De Wyborgh. De gemeente zet vervolgstappen voor de transformatie van het gemeentehuis en bereidt de eerste fase van de uitvoering van de openbare ruimte voor.

De Woningnood/ -markt

De woningmarkt wordt nog steeds onderscheiden door hoge prijzen en het is voor inwoners nog steeds moeilijk om een voor hun situatie betaalbare en passende woning te vinden. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Er staan ook grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie.
Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal 1 en 2 persoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo'n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Ook in de Liemers en in Westervoort blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan wordt gewerkt. In 2020 en 2023 (Woondeal 2.0) zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Ook is de GMR vanwege de benodigde schaalsprong aangewezen als NOVEX ontwikkelgebied. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot maar onder meer door de oorlog in Oekraïne, de afgelopen jaren fors gestegen bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken is het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave een grote uitdaging.

Netcongestie

De energietransitie is in volle gang. Dit leidt tot een enorme groei van opwek van duurzame elektriciteit en tot meer gebruik van elektriciteit voor verwarming, vervoer en apparatuur.
Het landelijk en plaatselijk stroomnet heeft deze ontwikkelingen niet kunnen bijhouden.
De noodzakelijke uitbreiding van verdeelstations en stroomkabels stagneert als gevolg van personeelsgebrek, ruimtelijke- en juridische procedures. Het stroomnet dreigt daardoor overbelast te raken: er is sprake van netcongestie. Dit kan leiden tot spanningsproblemen of zelfs storingen. Dit kan gevolgen hebben voor de economie en woningbouw.

De complexiteit in de zoektocht naar oplossingen voor de netcongestie zit hem in het zogenaamde '*maakbaarheidsgat*'. Het lukt niet om het elektriciteitsnet voldoende snel uit te breiden om te voorzien in de vraag naar netcapaciteit waardoor een maakbaarheidsgat ontstaat. Dit maakbaarheidsgat drukt het verschil uit tussen de netcapaciteit waar vraag naar is (en die gebouwd zou moeten worden) en de netcapaciteit die daadwerkelijk kan worden gebouwd. Om de netcongestie en het maakbaarheidsgat tegen te gaan wordt in zowel landelijk als ook provinciaal beleid (o.a. Actieplan Netcongestie Gelderland) ingezet op integraal programmeren. Als gemeente volgen wij deze lijn ook: we zetten in op het faciliteren van een snelle uitbreiding van het elektrasysteem. Dit doen we middels de uitbreiding van middenspanningsruimtes in woonwijken en op bedrijventerreinen en door het realiseren van een nieuw onderstation in de Liemers, te weten in Duiven. Daarnaast wordt er op projectniveau naar slimme oplossingen gezocht en geprobeerd zoveel als mogelijk netbewust/netneutraal te ontwikkelen.

Aangezien er op dit moment nog geen bindend kader is op onderstationsniveau en Liander niet inzichtelijk heeft wat er op onderstationsniveau nog wel/niet gerealiseerd kan worden worden er voorlopig geen restricties of prioritering opgelegd aan woningbouwprojecten en bedrijventerreinen ontwikkeling in het kader van de netcongestie.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)/ Vitaal Landelijk Gebied Gelderland(VLGG) en Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX)

NPLG/VLGG

De huidige (inmiddels demissionaire) regering heeft het NPLG stop gezet. Dit heeft ook consequenties voor de Gelderse uitwerking, het VLGG. Omdat er veel minder middelen beschikbaar zijn gaat de provincie Gelderland middelen inzetten voor de ‘koplopers’ (gedefinieerd in het regioarrangement) in de GMR, ofwel een viertal gebiedsprocessen in het Groen-blauw raamwerk. De gemeente weet dat het perspectief op uitvoeringsgeld grotendeels nog ontbreekt, o.a. door het wegvallen van het NPLG. Ook ontbreken er een aantal voor onze regio belangrijke gebieden, zoals een deel van de Liemers. Desondanks stellen de vrijkomende middelen de GMR wel in staat om voor de hele regio concreter uit te werken wat de gemeente wil doen en daarvoor elders financiering te zoeken. Hier wordt de komende tijd mee aan de slag gegaan.

Groen/Blauw raamwerk

Het regioarrangement wordt vertaald in een uitvoeringsagenda Groen-Blauw raamwerk en landelijk gebied met een gebiedsgerichte aanpak. Voor de Liemers worden 3 belangrijke opgaven benoemd: Het Broek, de ontwikkeling van uitloopgebieden tussen Westervoort en Duiven, Duiven en Zevenaar en de ontwikkeling van de Gelderse Poort (relaties met IRM en PAGW). In de uitvoeringsagenda wordt aangegeven aan op welke manier, met welke ideeën, initiatieven en projecten en met welke partners we landschap, natuur, cultuurhistorie en ons landelijk gebied in de Groene Metropoolregio willen versterken. Ook wordt aangegeven waar financieringsbronnen gezien worden en hoe we willen organiseren dat deze financieringsbronnen ook daadwerkelijk beschikbaar komen voor het groen en blauw in de regio. Het tijdspad van de uitvoeringsagenda is gelijk aan die van het Regioarrangement, namelijk tot 2040. In de Liemers gaan we aan de slag met het Broek. Door het wegvallen van middelen vanuit het VLGG zijn we samen met GMR en provincie nog aan het uitwerken hoe precies. Door de Liemerse Ambassade is een enquête uitgevoerd onder de agrariërs in het Liemers Broek. Met deze informatie en de tot nu toe bekende informatie over de overige opgaven is een startdocument opgesteld op basis waarvan in 2025 wordt bekeken of er aanleiding is voor een integrale gebiedsaanpak. Hieraan werken de Groene Metropoolregio, de provincie, het Waterschap, de betrokken gemeenten en de onderzoeker vanuit Aveco de Bondt vanuit de Liemerse Ambassade mee.

Vanuit het NOVEX-ontwikkelperspectief worden, samen met de GMR en Foodvalley, in 2025 de potentiële stedelijke uitloopgebieden in beide regio's bepaald. De tussengebieden Duiven-Westervoort en Duiven-Zevenaar zijn mogelijke stedelijke uitloopgebieden. Voor het tussengebied Duiven-Westervoort is een koersdocument opgesteld en wordt aan de uitvoering gewerkt. Zie ook paragraaf 3.2.

NOVEX

In de Liemers (Westervoort, Duiven, Zevenaar en Doesburg) werken de gemeenten aan de realisatie van de verstedelijkingsopgave zoals deze is vastgelegd in de Woondeal Groene Metropool Regio 2.0, de verstedelijkingstrategie (2022) en het Regioarrangement (2023) en het regionaal NOVEX-ontwikkelperspectief. Door de subregio's waaronder de Liemers is vanuit het NOVEX-ontwikkelperspectief een gebiedsprogramma / gebiedsagenda opgesteld. Het gebiedsprogramma voor de Liemers is in grote lijnen gereed en besproken in het Liemers bestuurlijk overleg Wonen/RO/NOVEX (de portefeuillehouders van de vier gemeenten). Deze documenten[1]samen, bepalen voor de Liemers de richting voor de lange termijn (2040). Vanuit de NOVEX-opgave, het MIRT onderzoek naar de spoorcorridor Utrecht-Arnhem-Duitse (UAD) grens en onze eigen spoorzones is de spoorzone Liemers door de provincie Gelderland als mogelijke Grootschalige Woningbouw Locatie voorgedragen bij het Rijk.

[1] Woondeal, Verstedelijkingsstrategie, Regioarrangement, NOVEX-ontwikkelperspectief en het gebiedsprogramma Liemers

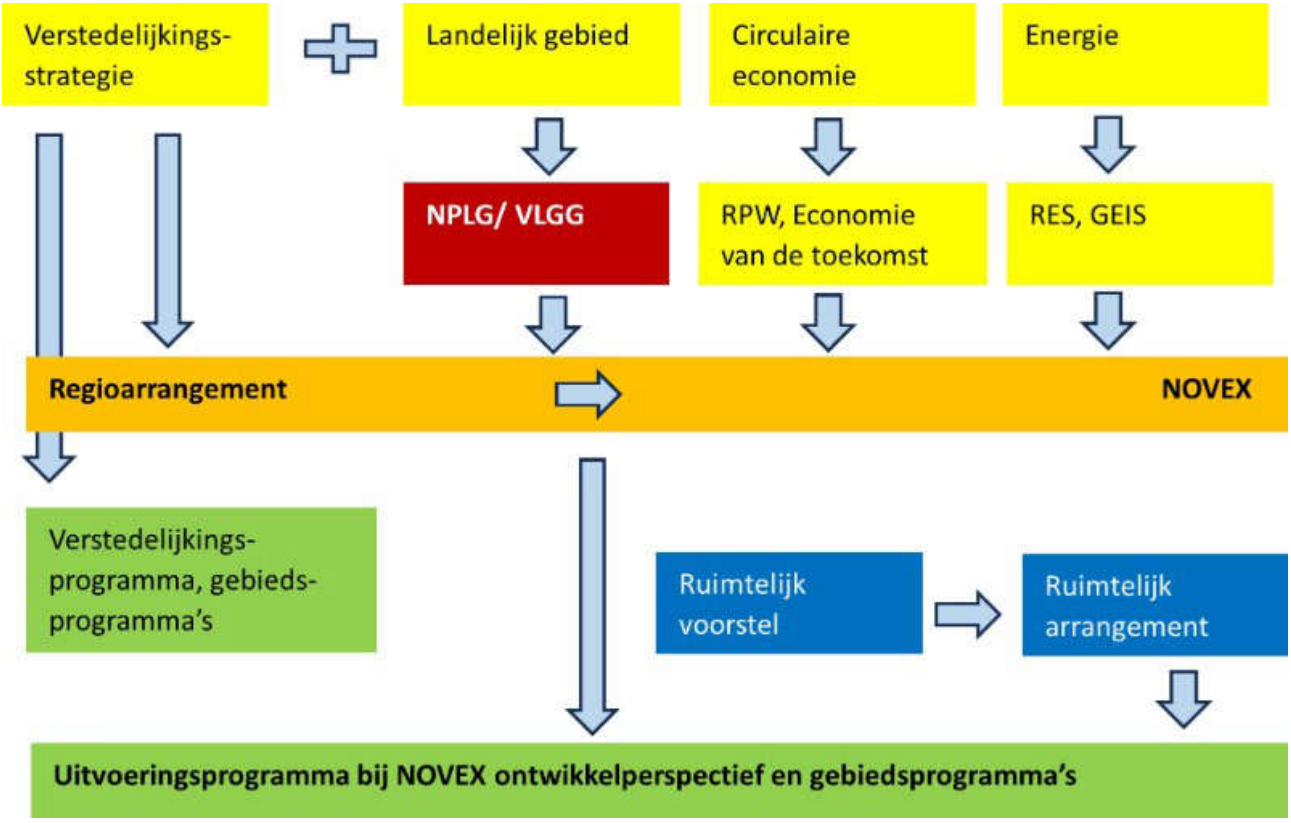

2.5.2 Wat gaan we er voor doen?

De wensen en de speerpunten in dit programma sluiten goed aan bij de opgaven uit het collegeakkoord.

A. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving en het bijdragen aan voldoende en passende woningbouw voor Westervoorters nu en in de toekomst.

3.A.1	***Uitvoeren Woonvisie/ Versnellen woningbouw + doorstroomcoach***
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Westervoort sluit aan bij de behoefte, initiatieven en ontwikkelingen in de samenleving. Voor de nieuwe buurten en wijken werkt de gemeente aan een goede mix van betaalbare huur- en koopwoningen voor met name jongeren, ouderen en één - en tweepersoonshuishoudens. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving en voldoende aanbod van betaalbare en passende woningen passend bij de huishoudenssituatie.
Toelichting	Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijk woonbeleid heeft met het opstellen van de Woonvisie 2021 vorm gekregen. De noodzaak hiertoe is inmiddels via de Nationale Woon- en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis, de Wet goed verhuurderschap, de Wet regie Volkshuisvesting en de nieuwe Woondeals ook op rijks-, provinciaal- en regioniveau vorm gekregen voor het langer zelfstandig thuis wonen, de grote (betaalbare) woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, bevestigd. In de Woonvisie is een groot aantal doelen voor de komende jaren benoemd. Deze worden elke 2 jaar geconcretiseerd in een Woonagenda (2025-2026). Een van de belangrijkste doelen voor de komende 2 jaar is het programma Volkshuisvesting als opvolger van de Woonvisie, op basis van het regionale woningmarktonderzoek (begin 2026 beschikbaar) het woningprogramma updaten en het continueren van het in 2025 gestarte traject van de doorstroomcoach. Om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen voldoen moet er flink worden doorgepakt op de reeds in beeld zijnde kleine en grote woningbouwlocaties. De gemeente bouwt naar behoefte de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment. Om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen gaan voldoen moet de voor woningbouw ingezette versnelling worden doorgezet. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als het Centrum en Westervoort-Noord hard nodig. De gemeente wil de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De gemeente stelt eisen op het gebied van betaalbaarheid, energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid. Met de Woondeal 2023 is geconstateerd dat er voor de regio nog een grotere woningbehoefte is dan tot nu toe berekend. Dit betekent dat er dus met blijvende prioriteit uitvoering gegeven moet worden aan woningbouw op de nu bekende locaties en dat er nog ruimte is om de komende jaren te zoeken naar aanvullende locaties, zoals de spoorzone.
Risico's	Onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en of woningbouwprojecten. Bij woningbouwlocaties specifiek zijn er in algemene zin risico's als: onrendabele toppen, netcongestie, het niet kunnen vinden van personeel voor met name specialistische functies, afhankelijkheid van ontwikkelaar (bij locaties waar we een faciliterende rol hebben), stikstof, gerechtelijke uitspraken, doorlooptijd beroepsprocedures Raad van State et cetera. Verder is het uitblijven van de noodzakelijke besluiten een procesrisico om voldoende woningen op tijd te kunnen realiseren. Het beleid is daardoor onvoldoende effectief of woningbouwprojecten en/of de realisatie van woningen en de woonagenda schuiven daardoor op in de tijd.

3.A.1	***Uitvoeren Woonvisie/ Versnellen woningbouw + doorstroomcoach***
Planning	Uitvoering geven aan de Woonvisie 2021, de Woonagenda en de Woondeal 2023, waaronder het doorpakken op woningbouwprojecten (huidige korte termijn plannen voor de komende twee tot vier jaar). De Woonvisie en woningbouwversnelling zijn gecombineerd met de Woondeal 2023 meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn wordt naar aanleiding van de evaluatie en vooruitkijk van september 2024 doorlopend gekeken naar mogelijke nieuwe woningbouwlocaties. In de eerste helft van 2026 zal op basis van het regionale woningmarktanalyse (begin 2026 beschikbaar) en het programma volkshuisvesting de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers worden opgestart. Waarvan de uitkomst weer verwerkt kan worden in de actualisatie van het Omgevingsvisie.
Financiën	Voor de uitvoering van de Woonvisie, inclusief de regionaal afgestemde Huisvestingsverordening en de uitvoeringskosten (SVN) van de nog lopende duurzaamheidsleningen, is jaarlijks structureel € 21.000 opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor het opstellen van het waarschijnlijk vanaf 2026 verplichte programma Volkshuisvesting zijn voor 2025 en 2026 eenmalig extra middelen noodzakelijk. Het gaat in totaal om een bedrag van € 10.000 per jaar. Vanuit de Wet goed verhuurderschap krijgen gemeenten, via de algemene uitkering, jaarlijks middelen van Rijk voor de uitvoering. Het is voor de uitvoering van belang dat deze middelen worden toegevoegd aan de middelen voor volkshuisvesting. Vanuit de Woonvisie 2021 en de Woonagenda 2025-2026 is in 2025 gestart met de doorstroomcoach. In 2025 werden deze middelen eenmalig gedekt uit de reguliere middelen voor uitvoering Woonvisie, waarmee er in 2025 verder geen middelen meer beschikbaar zijn voor andere doelen uit de Woonvisie. Om deze doorstroomcoach permanent mogelijk te maken zijn met de voorjaarsnota 2025 structurele middelen ter grootte van € 15.000 per jaar beschikbaar gesteld. Voor de woningbouw zijn de bestaande (extra) middelen vanuit de huidige ambtelijke formatie, subsidies, de voorbereidingskredieten, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten vooralsnog afdoende dekking.
Participatie	De Woonagenda met daarin opgenomen de actuele informatie per doel wordt 1 maal per jaar met de gemeenteraad gedeeld. Voor wat betreft woningbouw en verdere beleidsontwikkeling bepaalt de gemeente, afhankelijk van de situatie en de ontwikkeling hoe en in welke mate participatie wordt ingezet.

3.A.2	***Ontwikkeling Westervoort Noord /Haalbaarheidsverplaatsing sportclubs***
Doel	Verplaatsing sportclubs en ontwikkeling woningbouw in Westervoort Noord
Toelichting	In mei 2024 heeft de gemeenteraad de gebiedsvisie Westervoort Noord vastgesteld. Aansluitend is gestart met de stedenbouwkundige uitwerking. De opgave ten aanzien van waterberging in het gebied is hierbij leidend en inmiddels uitgewerkt. Ook is de ontsluiting (Brouwerslaan) en de locatie voor de basisschool in december 2024 met de omwonenden besproken. Voor de zomer van 2025 zijn de uitgewerkte plannen besproken met de omwonenden. Voor het sportpark Westervoort zijn de benodigde gronden inmiddels aangekocht. De gemeenteraad heeft hiervoor in januari 2025 krediet verstrekt. De uitwerking van het plan voor het sportpark is begin 2025 gestart in samenspraak met de verenigingen.
Risico's	Belangrijkste risico's voor de ontwikkeling van Westervoort Noord zijn: 1. Stikstofbeleid 2. Ontwikkelingen op de woningmarkt 3. Verplaatsing Struyk Verwo 4. Financiën/budgetneutraliteit
Planning	Start bouw woningbouw en realisatie sportpark wordt voorzien in 2027.
Financiën	Vooralsnog is het een uitdaging om tot een sluitend plan te komen.
Participatie	De plannen voor de woningbouw worden voor de zomer met de klankbordgroep besproken. Daarna worden de plannen besproken met de omwonenden en overige belangstellenden. Na de zomer vindt een tweede ronde met klankbordgroep en omwonenden/belangstellenden plaats waar na het stedenbouwkundig plan ter vaststelling aan college en raad wordt aangeboden.

B. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.

3.B.1	Herstructurering centrum Westervoort
Doel	Westervoort wil een aantrekkelijke gemeente zijn voor ondernemers en de economische ontwikkeling in het winkelgebied stimuleren. Dit zorgt voor (het behoud van) werkgelegenheid en houdt het voorzieningenniveau voor inwoners in stand.
Toelichting	In 2021 is de Centrumvisie Westervoort opgesteld samen met stakeholders uit het centrum. In 2022 is deze visie uitgewerkt tot een schetsontwerp voor het winkelcentrum dat gesteund wordt door de eigenaar, de winkeliers en de gemeente. In 2024 is de planologische procedure voor de verbouwing van de Lidl en de bouw van woningen afgerond. De meeste winkels zijn verhuisd naar de nieuwe locatie. De bouw van de Lidl is afgerond en de nieuwe winkel is geopend in april 2025. De realisatie van de openbare ruimte nabij de Lidl is begonnen in voorjaar van 2025. De verdere realisatie van de openbare ruimte is voorzien vanaf begin 2026. Naast de plannen voor het winkelgebied onderzoekt de gemeente de transformatiemogelijkheden van het gemeentehuis. Ook wil het college onderzoeken of de ambities voor de Spoorzone uit de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen nog meer kansen bieden voor het centrum. Uitgangspunt daarbij is dat de zoektocht naar aanvullende kansen niet ten koste gaat van de planning van het winkelcentrum.
Risico's	De gemeente is afhankelijk van derden. Denk hierbij aan de eigenaar van het winkelcentrum en winkeliers. Als de transformatie van het gemeentehuis niet, niet volledig en/of niet tijdig wordt afgerond dan bestaat de kans dat de gemeente de ontvangen subsidie moet terugbetalen. Daarmee vervalt dan de dekking van de reeds gemaakte plankosten voor dit deel van het centrumplan.
Planning	Realisatie van de openbare ruimte wordt verwacht vanaf begin 2026. Start woningbouw wordt verwacht na 2026-2027. Start van transformatie van delen van het gemeentehuis wordt verwacht na 2027. Voor de toegekende subsidie is de deadline van realisatie voor 2030.
Financiën	In de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken gemaakt met de eigenaar van het winkelcentrum over bijdrage plankosten. Deze plankosten zijn vooralsnog dekkend voor de ingezette voorbereiding uit het beschikbare budget. Plankosten en realisatie van de openbare ruimte worden gedekt uit de subsidie en het krediet van de gemeenteraad. Plankosten voor de studie naar het gemeentehuis worden opgepakt uit de beschikbare subsidie voor het gemeentehuis.
Participatie	Voor het centrum is een communicatie en participatieplan opgesteld. Voor de transformatie van De Wyborgh heeft de gemeente periodiek overleg met de ontwikkelaar en winkeliers. Bewoners en winkeliers worden betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte door middel van een klankbordgroep.

3.B.2	Duurzaamheid
Doel	Doelstellingen per programmalijn zijn: • Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. • Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. • Circulariteit: 100% circulair in 2050. De planning is meerjarig.
Toelichting	Het programma Duurzaamheid bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen wordt een integrale aanpak ontwikkeld voor bedrijven(terreinen).

3.B.2	Duurzaamheid
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting de programmadoelstellingen. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo is er de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Ook is netcongestie een issue dat een (realisatie) risico vormt voor projecten met betrekking tot onder andere grootschalige opwek, elektrificatie van zowel bedrijfsprocessen als – transport en aardgasvrij.
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.
Financiën	Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft de raad in totaal en structureel procesgeld beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn er de 'Klimaatgelden van Rijkswege beschikbaar gekomen waardoor er in totaal een budget beschikbaar is van 128K (excl. bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit heeft de raad circa € 16.000 procesgeld beschikbaar gesteld tot en met 2025 (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 823.720 ter beschikking gesteld t/m 2027.
Participatie	De gemeente kan de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het 'hart' van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werkt de gemeente met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereidt de gemeente samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en haalt de gemeente nieuwe ideeën op en heeft de gemeente een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

3.B.3	Liemerse ambassade
Doel	Optimale regionale samenwerking tussen de Liemerse gemeenten met onderwijs en ondernemers.
Toelichting	De Liemerse Ambassade geeft onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie met als speerpunten vrijetijdseconomie inclusief retail logistiek en maakindustrie. Deze visie is opgesteld door de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg. Daarnaast is de Liemerse Ambassade betrokken bij een regionale verkenning van de agrarische sector en is zij de indiener van de LEADER-aanvraag 2023-2027 voor de vijf Liemerse gemeenten.
Risico's	De meerwaarde van de Liemerse Ambassade moet door alle betrokkenen gezien worden en door de Liemerse Ambassade worden aangetoond. Extra inspanning is nodig om onderwijs en ondernemers beter aan te haken. De Liemerse Ambassade bestaat naast vertegenwoordigers van onderwijs en ondernemers formeel uit de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Doesburg en Montferland. De gemeente Duiven heeft besloten om per 1-1-2028 niet langer deel te nemen aan de Liemerse Ambassade.
Planning	De Liemerse Ambassade is opgericht in september 2020 en geeft sindsdien onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie, één van hun belangrijkste taken. Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma voor 2024-2026.
Financiën	In de programmabegroting staat voor de Liemerse Ambassade voor 2026 en verder een bedrag van jaarlijks € 15.000 opgenomen. Voor uitvoering van de Liemerse Economische Visie 2024-2026 staat een bedrag opgenomen van jaarlijks € 18.000.

3.B.3	Liemerse ambassade
Participatie	Projecten die door de Liemerse Ambassade worden opgepakt, komen veelal vanuit de samenleving en er wordt in gezamenlijkheid uitvoering aan gegeven. Zoals het promoten van de logistiek en de vrijetijdseconomie, het Techniekpact en Perspectief in Zorg en Techniek.

3.B.4	Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling
Doel	Een natuurinclusieve gebiedsontwikkeling op gang helpen waarbij een ‘groenblauw raamwerk’ tot stand komt in combinatie met ontwikkel mogelijkheden voor landbouw, geclusterde sport- en recreatieve functies eventueel aangevuld met kleinschalige woonfuncties. Eén en ander in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de gemeente Duiven
Toelichting	Na uitgebreide participatie met grondeigenaren, sportverenigingen, een gezamenlijke raadsavond, een inloopavond en een goede samenwerking met een actieve klankbordgroep is gekomen tot een koersdocument. Een richtinggevend kwaliteitskader voor het tussengebied. Deze is in januari 2025 door beide gemeenteraden vastgesteld.
Risico’s	Ontoereikend budget voor ambities in uitvoeringsplannen.
Planning	Naast het koersdocument is er een uitvoeringsagenda opgesteld waarin twee focusgebieden benoemd staan. Focusgebied ‘Sportpark Westervoort’ en focusgebied ‘Rivierweg’. Gestart wordt met focusgebied ‘Sportpark Westervoort. De uitvoering hiervan start in 2025. Voordat gestart kan worden met focusgebied ‘Rivierweg’ is eerst de plaatsing van de fietsburg SFR12 aan de orde. Daarna wordt gestart met de uitvoering van dit focusgebied.
Financiën	De uitvoering van focusgebied Sportpark Westervoort wordt gefinancierd door middel van de grondexploitatie van Westervoort Noord.
Participatie	Bij de totstandkoming van het koersdocument heeft uitgebreide participatie plaatsgevonden. Voor de uitvoering van de focusgebieden zal dit wederom plaatsvinden met de direct betrokkenen.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op de gemeente afkomt

3.C.1	Transitie naar een definitief omgevingsplan
Doel	Een definitief omgevingsplan waarin alle gemeentelijke verordeningen, regels voor de fysieke leefomgeving en bestemmingsplannen zijn opgenomen.
Toelichting	Met de komst van de Omgevingswet zijn alle ruimtelijk relevante regels (regels voor de fysieke leefomgeving) opgenomen in één tijdelijk omgevingsplan. Op dit moment zijn deze “losse” ruimtelijke regels, zoals bestemmingsplannen, verordeningen etc nog op zichzelf staand, maar het doel is dat de losse onderdelen in één definitief omgevingsplan hun plek krijgen.
Risico’s	Intern: ambtelijke capaciteit; extern: digitaal systeem (DSO)
Planning	Definitief omgevingsplan inclusief een digitaal (landelijk werkend) systeem 2031.
Financiën	Tot en met 2029 dekt het budget vanuit de gemeentebegroting de noodzakelijke uitgaven om te komen tot één definitief omgevingsplan. Daarnaast is het noodzakelijk om in het nieuwe omgevingsplan actuele welstandsregels op te nemen. Daartoe moet eerst een nieuwe Welstandsnota worden opgesteld. Voor het traject richting een nieuwe welstandsnota, inclusief cultuurhistorische inventarisatie, is eenmalig € 25.000 benodigd.
Participatie	Kennisgevingsplicht en motiveringsplicht.

D. Nieuwe Wensen

Project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat

Op basis van een grote verscheidenheid aan casuïstiek is gebleken dat op specifiek de Dorpstraat, Hamersestraat en Klapstraat veel situaties bestaan waarin gebruik en bestemming van bouwwerken niet met elkaar in overeenstemming zijn. Ook zijn niet alle bouwwerken in kaart gebracht, wat bij vergunningaanvragen vaak leidt tot tegengestelde inzichten, arbeidsintensieve trajecten en lange doorlooptijden. Een herziening van het omgevingsplan waarin alle omissies en strijdigheden in overeenkomst worden gebracht met de werkelijke situatie, is zeer wenselijk en noodzakelijk voor een eenduidige richtlijn voor onze inwoners en de behandeling van (nieuwe) aanvragen voor de organisatie.

Het komen tot een dergelijke aanpassing van het omgevingsplan is te zien als een grootschalige hersteloperatie die niet past binnen de huidige capaciteit. Concreet bevat deze operatie dossieronderzoek, locatie onderzoek, overzicht uitkomsten dossieronderzoek ten opzichte van de feitelijke (gebruik) situatie. Op basis van het overzicht van de feitelijke situatie zullen bestuurlijke keuzes gemaakt kunnen worden, mogelijk resulterend in een algemene herziening en/of individuele afwegingen en een plan van aanpak. Op basis van de eerste stappen zal een realistische inschatting van de kosten voor de vervolgstappen (bestuurlijke keuzes en plan van aanpak) gemaakt kunnen worden.

De inventarisatie voor een herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat behelst om en nabij 374 panden. Om dit op zorgvuldige wijze uit te kunnen voeren met aandacht voor bestemming, gebruik en vergunde bouwwerken per pand vraagt met name het dossieronderzoek veel capaciteit. Dit betreft capaciteit (inventarisatie tot herstel) die zowel intensief als niet aanwezig is binnen de organisatie. Daarom wordt voorgesteld om te kiezen voor een projectmatige aanpak waar externe inhuur op ingezet zal worden. Dit ter ondersteuning van de intern aanwezige expertise. Voor de eerste drie stappen die zeer arbeidsintensief zijn wordt op dit moment ingeschat dat een bedrag van ongeveer € 420.000,- benodigd zal zijn. Gelet op de projectinrichting alsmede de urgentie wordt noodzaak gezien zo spoedig mogelijk te starten met het project. Het is echter niet realistisch dat alle werkzaamheden uitgevoerd zullen kunnen worden in 2026. Daarom wordt voorgesteld, uitgaande van start komend jaar, om voor 2026 € 150.000,- start project en dossieronderzoek beschikbaar te stellen. Resulterend in een bedrag van € 270.000 voor 2027.

2.5.3 Financiële middelen

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
3	**Programma Omgeving**	Lasten	-8.854	-8.720	-8.886	-9.128	-8.574	-8.602
		Baten	4.947	4.889	5.212	5.245	4.929	4.982
		Saldo	**-3.907**	**-3.831**	**-3.674**	**-3.883**	**-3.690**	**-3.665**
		Bijstelling						
		Saldo	**-3.907**	**-3.831**	**-3.674**	**-3.883**	**-3.645**	**-3.620**
	Lasten							
2.1	Verkeer en vervoer		-1.774	-1.930	-2.009	-2.039	-2.068	-2.042
2.2	Parkeren		-37	-29	-29	-29	-29	-29
2.5	Openbaar vervoer		-69	-53	-53	-53	-53	-53
3.1	Economische ontwikkeling		-85	-92	-92	-92	-92	-92
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-98	-107	-107	-108	-108	-108
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		-14	-11	-11	-11	-11	-11
3.4	Economische promotie		-223	-201	-201	-201	-201	-201
7.2	Riolering		-1.598	-1.661	-1.440	-1.483	-1.541	-1.591
7.3	Afval		-1.504	-1.854	-1.893	-1.856	-1.849	-1.856
7.4	Milieubeheer		-764	-387	-417	-417	-417	-417
7.5	Begraafplaatsen en crematoria		-83	-79	-80	-81	-86	-84
8.1	Ruimtelijke ordening		-1.485	-1.229	-1.230	-1.350	-1.080	-1.080
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)		-121	-197	-220	-490	-161	-161
8.3	Wonen en bouwen		-999	-889	-1.104	-918	-878	-877
	Totaal lasten		**-8.854**	**-8.720**	**-8.886**	**-9.128**	**-8.574**	**-8.602**
	Baten							
2.1	Verkeer en vervoer		170	97	97	97	97	97
2.2	Parkeren		0	2	2	2	2	2
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur		0	62	62	62	62	62
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		55	10	5	5	5	5
3.4	Economische promotie		1					
7.2	Riolering		1.811	1.999	1.973	2.022	2.074	2.125
7.3	Afval		1.882	2.200	2.511	2.375	2.376	2.378
7.4	Milieubeheer		407	2	2	2	2	2
7.5	Begraafplaatsen en crematoria		60	54	54	54	54	54
8.1	Ruimte en leefomgeving		152	154	5	5	5	5
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)		-38	12	34	329	0	0
8.3	Wonen en bouwen		447	298	467	292	252	252
	Totaal baten		**4.947**	**4.889**	**5.212**	**5.245**	**4.929**	**4.982**
	Eindtotaal		**-3.907**	**-3.831**	**-3.674**	**-3.883**	**-3.645**	**-3.620**
	Mutaties reserves							
0.10	Lasten (toevoegingen)							
0.10	Baten (onttrekkingen)							
	Eindtotaal		-3.907	-3.831	-3.674	-3.883	-3.645	-3.620
	Resultaat programma Omgeving-		**-3.907**	**-3.831**	**-3.674**	**-3.883**	**-3.645**	**-3.620**

	Aanpassing budgetten na de voorjaarsnota 2025	2025	2026	2027	2028	2029

Resultaat voorjaarsnota 2025			**-3.831**	**-3.844**	**-3.817**	**-3.811**
2.1	Verkeer en vervoer	-1.833	-79	-84	-105	-117
2.2	Parkeren	-27	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	-53	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	-92	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-45	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1	-5	-5	-5	-5
3.4	Economische promotie	-201	0	0	0	0
7.2	Riolering	339	195	193	196	233
7.3	Afval	346	272	205	165	159
7.4	Milieubeheer	-385	-30	-30	-30	-30
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-25	-1	-2	-3	-5
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.075	-150	-270	0	0
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	-186	0	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	-591	-36	-45	-45	-45
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0
	Resultaat meerjarenbegroting 2025-2029	**-3.831**	**-3.674**	**-3.883**	**-3.645**	**-3.620**

2.5.4 Betrokken verbonden partijen

Omgevingsdienst Regio Arnhem	
Doel	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. De ODRA bundelt de krachten. Zo is er minder versnippering, meer deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. De ODRA is voor deze overheden ook het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico’s zijn zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar de gemeente blijft zelf bevoegd om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2026	De bezuiniging die in 2025 incidenteel doorgevoerd zijn, zijn dit jaar teniet gedaan. De ODRA voert de basistaken milieu voor de gemeente uit. In 2026 zal de fusie tussen ODRA-ODRN vorm gegeven worden. Dit zal extra inzet vragen die hoofdzakelijk uit externe financiering zal plaatsvinden. De reguliere werkzaamheden worden naast de fusieactiviteiten gewoon doorgezet. Het werkpakket 2026 is geconsolideerd ten opzichte van 2025. De toename in de bijdrage is gavolg van CAO-wijzigingen en indexatie.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, zowel nationaal als internationaal.
Taak	Overleg voeren gericht op afstemming van beleid voor wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico’s	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Het beleid wordt afgestemd, maar de gemeente blijft zelf bevoegd om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2026	Belangrijk is bij grote, complexe vraagstukken samen te werken om voldoende slagkracht te bereiken. In 2026 zal de samenstelling van de verschillende BOT’s veranderen als gevolg van de samenstelling van nieuwe colleges. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is het van belang om aangesloten te zijn bij de diverse opgaveteams en speerpunten. In 2026 wil de gemeente deze samenwerking voortzetten om de inhoudelijk vastgestelde opgaven te gaan realiseren.

2.5.5 Indicatoren

Programma 3 Omgeving	Westervoort	Nederland
Functiemenging	32,0%	54,2%
Vestiging (van bedrijven)	133,1	181,8
Omvang huishoudelijk afval	93	148
Hernieuwbare elektriciteit	27,9%	32,5%
Gemiddelde WOZ-waarde (in € 1.000)	333	398
Nieuw gebouwde woningen	5,0	9,1
Demografische druk	79,1	78,8
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	1.053	957
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	1.096	1050

Kijk voor een toelichting op de verschillende indicatoren op www.waarstaatjegemeente. De gegevens zijn ingevuld naar de stand van 31 augustus 2024.

2.6 Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

In dit onderdeel zijn de middelen verantwoord die vooraf geen bepaald bestedingsdoel hebben of niet toe te rekenen zijn aan de inhoudelijke programma's. Voorbeelden hiervan zijn: belastingen, uitkeringen uit het gemeentefonds, treasury, dividend en onverdeelde lasten (stelposten).

Het programma Algemene dekkingsmiddelen is onderverdeeld in 2 deelprogramma's: Belastingen en Overige algemene dekkingsmiddelen. De beleidsdoelen belastingen zijn opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Wat mag het kosten?

Programma algemene dekkingsmiddelen	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-789	-479	-475	-481	-510	-537
Baten	39.593	42.758	42.732	43.690	43.715	45.161
A. Saldo exploitatie	**38.802**	**42.279**	**42.257**	**43.209**	**43.205**	**44.624**
Toevoeging reserves						
Onttrekking reserves						
B. Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat (A+B)	**38.802**	**42.279**	**42.257**	**43.209**	**43.205**	**44.624**
Bijstelling						
Geraamd resultaat	**38.802**	**42.279**	**42.257**	**43.209**	**43.205**	**44.624**

Toelichting

Hierna volgt een toelichting op de 3W-vragen naar doel en hoofddoelen, speerpunten, verbonden partijen en financiële middelen per deelprogramma. Daar waar mogelijk worden indicatoren gebruikt.

2.6.1 Financiële middelen

		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	Lasten						
0.5	Treasury	-174	-14	-10	-16	-45	-72
0.61	OZB woningen	-174	-60	-60	-60	-60	-60
0.62	OZB niet-woningen	-123	-112	-111	-111	-111	-111
0.64	Hondenbelasting/belasting overig	-318	-293	-293	-293	-293	-293
0.7	Gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
	Totaal lasten	**-789**	**-479**	**-475**	**-481**	**-510**	**-537**
	Baten						
0.5	Treasury	584	110	193	133	133	133
0.61	OZB woningen	3.188	4.199	3.914	4.014	4.119	4.222
0.62	OZB niet-woningen	596	815	734	754	774	794
0.64	Hondenbelasting	116	159	128	131	135	138
0.7	Gemeentefonds	35.109	37.475	37.762	38.658	38.554	39.874
	Totaal baten	**39.593**	**42.758**	**42.732**	**43.690**	**43.715**	**45.161**
	Resultaat algemene dekkingsmiddelen	**38.804**	**42.279**	**42.257**	**43.209**	**43.205**	**44.624**

Aanpassing budgetten na de voorjaarsnota 2025		2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2024			42.566	43.560	41.707	42.559
0.5	Treasury	96	87	31	5	-24
0.61	OZB woningen	4.139	-285	-272	-255	-152
0.62	OZB niet-woningen	703	-80	-79	-76	-56
0.64	Hondenbelasting	-134	-31	-31	-30	-27
0.7	Gemeentefonds	37.475	0	0	1.854	2.324
	Resultaat meerjarenbegroting 2024-2028	**42.279**	**42.257**	**43.209**	**43.205**	**44.624**

Hoofdstuk 3 Paragrafen

3.0 INLEIDING

De paragrafen vormen een belangrijke informatiebron en beogen een “dwarsdoorsnede” van de programma’s te geven. In de paragrafen zijn beleidslijnen vastgelegd over de beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Het doel van de paragrafen is om informatie die voorheen op meerdere plekken in de begroting stond bijeen te brengen. Hierdoor is het mogelijk om sneller en beter inzicht en overzicht te krijgen in deze onderwerpen. De raad heeft hiermee een extra instrument in handen om de beleidskaders vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren.

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft acht paragrafen verplicht voor. Paragraaf duurzaamheid is extra toegevoegd.

§1 - Lokale heffingen
§2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing
§3 – Kapitaalgoederen
§4 – Financiering
§5 - Bedrijfsvoering
§6 - Verbonden partijen
§7 - Grondbeleid
§8 - Openbaarheid
§9 - Duurzaamheid

3.1 Lokale heffingen

3.1.1 Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten op basis van de begroting 2026 is 17%

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB) en de hondenbelasting behoren tot deze categorie.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, de lijkbezorgingsrechten en de marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Westervoort worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting en rechten (o.a. leges).

3.1.2 Belastingopbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de geraamde belastingopbrengsten voor het jaar 2026 opgenomen. De geraamde opbrengsten voor 2025 zijn ter vergelijking bijgevoegd.

	Begroting 2026	**Begroting 2025**
OZB	4.640.875	3.936.940
Afvalstoffenheffing	1.782.238	1.833.601
Rioolheffing	1.938.072	1.879.105
Hondenbelasting	127.776	130.500
Lijkbezorgingsrechten	53.000	54.378
Marktgelden	5.000	10.080
Leges omgevingsvergunning	214.005	291.000
Leges	321.168	406.715
Huuropbrengst sport	24.500	24.500
Totaal	**9.106.634**	**8.566.819**

3.1.3 Ontwikkeling tarieven

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

De ramingen en de tarieven in de voorcalculaties zijn gebaseerd op de tarieven 2025. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in de financiële begroting. Bij aanpassing van de tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre tariefstijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds een efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Uitzonderingen hierop zijn de ramingen voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges omgevingsvergunning. Deze ramingen zijn gebaseerd op de geraamde kosten voor 2026 en de berekende tarieven voor 2026. Er is voor deze werkwijze gekozen omdat het voor genoemde heffingen en rechten noodzakelijk is om de kostendekkendheid voor 2026 te bepalen. Het is namelijk wettelijk niet toegestaan dat deze heffingen en rechten meer dan kostendekkend zijn.

Naast kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) wordt normaal gesproken uitgegaan van een indexering van de tarieven 2026 met 2,74% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2025 (voor 2027 2,52%, voor 2028 2,61% en voor 2029 2,50%). Verder wordt het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen en voor lijkbezorging 60% kostendekkend zijn.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2026 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijk, de tarieven voor 2025 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht.

Tariefontwikkeling belastingen	**Tarief 2026**	**Tarief 2025**
OZB eigendom % woningen van de vastgestelde waarde (per € 1.000)	0,1711	0,1458
OZB eigendom % niet-woningen van de vastgestelde waarde (per € 1.000)	0,3771	0,3214
OZB gebruik niet-woningen van de vastgestelde waarde (per € 1.000)	0,2883	0,2457
Hondenbelasting 1e hond	109,43	104,48
Hondenbelasting 2e hond	145,49	143,39
Hondenbelasting 3e hond	290,70	277,54
Hondenbelasting per kennel	259,63	247,88
Afvalstoffenheffing vastrecht	219,69	177,00
Afvalstoffenheffing variabel, per lediging 140 liter container restafval	13,45	10,84
Afvalstoffenheffing variabel, per lediging 240 liter container restafval	16,67	13,43
Afvalstoffenheffing variabel, per storting ondergrondse container	1,86	1,50
Bedragen in €		

In de meicirculaire 2025 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardestijging van 10,5% voor woningen en 2% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardestijgingen voor Westervoort zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2025 uitgegaan van de oude Westervoortse waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Westervoort. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd.

3.1.4 Regelgeving

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.
De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.
- "Verordening onroerendezaakbelastingen 2026".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2026".
- "Verordening rioolheffing 2026".

- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2026".
- "Verordening hondenbelasting 2026".
- "Verordening marktgelden 2026".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2026".
- "Legesverordening 2026".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

3.1.5 Beleidsnormen

Onroerendezaakbelastingen
Onroerendezaakbelastingen bestaan uit een eigenaren- en een gebruikersbelasting. De belastingen worden geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken. Voor woningen wordt alleen een eigenarenbelasting geheven. In 2026 worden alle onroerende zaken in de gemeente Westervoort voorzien van een nieuwe WOZ-waarde naar waarde peildatum 1 januari 2025. Deze nieuwe WOZ-waarden gelden voor het jaar 2026 en vormen de grondslag voor de berekening van de aanslagen OZB.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De financiële verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds over gemeenten. De Algemene Uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen en ook verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Gemeenten met veel waardevol onroerend goed ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is globaal afgeleid van het gemiddelde landelijke OZB-tarief.

Het resulterende bedrag wordt gekort op de Algemene Uitkering van de betreffende gemeente. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen enkel effect op deze aftrekpost. De rekentarieven zijn door het Rijk aangepast aan de landelijke waardeontwikkeling. De rekentarieven voor 2025 zijn 0,0862% voor OZB woningen eigenaren, 0,3145% voor OZB niet-woningen eigenaren en 0,2393% voor OZB niet-woningen gebruikers. Bij de opbrengst is er al met 9% extra verhoging rekening gehouden.

Hondenbelasting
Hondenbelasting wordt geheven voor het houden van honden. Het aantal honden dat wordt gehouden is bepalend. Er is een uitzondering gemaakt voor blindengeleidehonden, honden die aan een gehandicapte ten dienste zijn gesteld ter bevordering van de zelfstandige deelname aan het maatschappelijk verkeer en voor honden die voor deze taken worden opgeleid. Er zijn vrijstellingen voor politiehonden, asielhouders en honden jonger dan drie maanden die nog bij de moederhond verblijven en voor de honden van de Reddingshonden vereniging. Voor kennelhouders geregistreerd bij de Raad van beheer op kynologisch gebied geldt een vast tarief. De tarieven hebben een progressieve opbouw. Het uitgangspunt is dat de kosten van kwijtschelding in de tarieven worden verdisconteerd. De tarieven worden, naast de voor 2026 verwachte inflatie van 2,74%, wegens bezuinigingsmaatregelen met 2% extra verhoogd.

Afvalstoffenheffing
Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings-)investeringen hebben invloed op de tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief per lediging van de container voor restafval of per storting in een ondergrondse container. Voor 2026 wordt bij een 140-liter container voor restafval uitgegaan van een gemiddelde van 5 ledigingen per jaar (ten opzichte van 6 in 2025) en bij een 240-liter container van een gemiddelde van 7 ledigingen per jaar (ten opzichte van 8 in 2025), gebaseerd

op het gemiddelde van de laatste drie jaren. Voor stortingen in een ondergrondse container blijft uitgegaan worden van een gemiddelde van 32 stortingen per jaar (ongewijzigd ten opzichte van 2025). De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verwerkt. Door de afname van het aantal ledigingen ontvangt de gemeente minder inkomsten.

Van de afvalstoffenheffing wordt de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval betaald. Voor een groot deel wordt de dienstverlening hiervoor uitgevoerd door Circulus. Daarnaast worden ook de kosten voor communicatie, het schoonhouden van de openbare ruimte, salariskosten en overheadkosten van 1Stroom hieruit gedekt. Jaarlijks worden de budgetten voor het inzamelen en verwerken van afval geactualiseerd. Op basis van het totaal van de inkomsten en uitgaven wordt uiteindelijk het tarief voor vastrecht en het variabel tarief (per lediging) becijferd.

De kosten voor afval zijn in totaal gestegen met 7,19% nl. € 148.666. In 2025 was er ook een flinke stijging, destijds is er echter voor gekozen om deze niet in zijn geheel door te belasten in de afvalstoffenheffing. Deze stijging is in 2025 opgevangen door het inzetten van een voorziening van € 188.000 en een verlaging van de afvalstoffenheffing van €10,- per huishouden (dit is in totaal € 68.000). Nu we ruim een halfjaar samenwerken met Circulus zijn de eerste ervaringscijfers bekend. Circulus heeft aangegeven dat de kosten voor de inzameling voor de gemeente Westervoort op het niveau liggen zoals ze waren ingeschat. Hierdoor zal alleen een reguliere indexering van de kosten voor de dienstverlening van Circulus plaatsvinden, deze bedraagt voor 2026 4,80%. Voor onderzoek naar de toekomst van het afvalaanbiedstation en de ontwikkeling van een Circulair Ambachtscentrum wordt € 15.000 uit de afvalstoffenheffing bijgedragen. Ook de verhoging van de doorbelasting vanuit 1Stroom op het product afval zorgt voor een stijging van de totale afvalkosten. Daarnaast komen er minder opbrengsten binnen doordat inwoners de container minder vaak aanbieden.

Uitgaande van 100% kostendekkendheid zal het tarief voor de afvalstoffenheffing stijgen. Voorgesteld wordt de kostenstijging gelijkelijk te verwerken in het vaste en het variabele tarief van de afvalstoffenheffing. Met de nieuwe variabele tarieven voor het aanbieden van de restafvalcontainer worden inwoners voldoende gestimuleerd tot het scheiden van afval.

Rioolheffing
Rioolheffing is een kostendekkende heffing. Het tarief is een vast bedrag per perceel. Het tarief wordt voor het jaar 2026 niet verhoogd voor de investeringen vanuit het WaterTakenPlan. De tarieven worden alleen aangepast met de voor 2026 verwachte inflatie van 2,74%.

Lijkbezorgingsrechten
Lijkbezorgingsrechten zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De tarieven worden aangepast met de voor 2026 percentage van kostendekkendheid.

Marktgelden
Marktgelden worden geheven voor het uitstallen van goederen of verkoopwaren tijdens de wekelijkse markt op de daarvoor aangewezen plaatsen en tijden en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de wekelijkse markt. Het aantal ingenomen strekkende meters bepaalt de tarieven. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2026 verwachte inflatie van 2,74%.

Leges omgevingsvergunning
Leges omgevingsvergunning betreft leges die de gemeente kan heffen voor aanvragen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Er is gekozen voor het toepassen van kruissubsidiëring. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten (bijvoorbeeld dakkapellen) laag te kunnen houden. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De tarieven worden aangepast met de voor 2026 verwachte inflatie van 2,74%.

Leges
Leges zijn rechten die worden geheven voor het door de gemeente verrichten van diensten. De diensten zijn opgenomen in de tarieventabel behorende bij de verordening. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De tarieven worden aangepast met de voor 2026 verwachte inflatie van 2,74%.

Tarieven binnensportaccommodaties
De tarieven worden aangepast met de voor 2025 verwachte inflatie van 2,74%.

3.1.6 Kostendekkende tarieven

Hieronder staan de lasten- en batenoverzichten van de kostendekkende tarieven. Er is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit is gedaan voor de tarieven van de belastingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn. Voor legestarieven, anders dan leges omgevingsvergunning, zijn de berekeningen niet gemaakt. Dit zal gebeuren bij de begroting voor het jaar 2026.

Kostendekking afvalstoffenheffing			**2026**
TV2.1 Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	21.206		
TV2.1 Doorbelasting 1Stroom openbaar gebied (33% van de kosten)	34.523		
TV7.3 Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	133.007		
TV7.3 Kosten Circulus	1.321.989		
TV7.3 Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-144.713		
TV7.3 Doorbelasting 1Stroom	277.111		
TV7.3 Afvalaanbiedstation	186.223		
TV7.3 Opbrengsten afvalaanbiedstation	-56.364		
TV7.3 Lasten heffing en invordering	18.876		
TV2.1 BTW	4.453		
TV7.3 BTW	323.757		
TV7.3 Kwijtschelding	70.000		
TV7.3 Oninbaar/leegstand	25.000		
Totale lasten		2.215.068	
TV7.3 Opbrengst belastingen			
Totale baten		2.215.068	
Dekking			100%

Kostendekking riool			**2026**
TV7.2 Riool	844.547		
TV7.2 Doorbelasting 1Stroom	437.340		
TV7.2 Rioolgemalen en randvoorzieningen	154.759		
TV7.2 Lasten heffing en invordering	42.461		
TV7.2 te compenseren BTW	362.624		
Totale lasten		1.938.172	
TV7.2 Baten rioolheffing	1.938.172		
Totale baten		1.938.172	
Dekking			100%

Bedragen in €

Kostendekking Lijkbezorging			**2026**
TV7.5 Begraafplaatsen	46.144		
TV7.5 Doorbelasting 1stroom	42.096		
Totale lasten	88.240		
TV7.5 Overige leges			
Totale baten		60.003	
Dekkingspercentage			68%

Kostendekking Marktgelden			**2026**
TV3.3 Kosten markten	2.000		
TV3.3 Doorbelasting 1Stroom	20.431		
Totale lasten		22.431	
TV3.3 Opbrengst marktgelden	5.000		
Totale baten		5.000	
Dekkingspercentage			22%

Kostendekking Leges omgevingsvergunning			**2026**
TV8.3 Kosten omgevingsvergunning	34.950		
TV8.3 BTW	7.340		
TV1.1 Kosten omgevingsvergunning	37.938		
TV8.3 Doorbelasting 1Stroom	133.777		
Totale lasten		214.005	
TV8.3 Opbrengst omgevingsvergunning	214.005		
Totale baten		214.005	
Dekkingspercentage			100%

Bedragen in €

3.1.7 Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft aan wat een gemiddeld meerpersoonshuishouden met een eigen woning in Westervoort kwijt is. De stijging van de lastendruk in 2026 ten opzichte van voorgaand jaar bedraagt 13,3**%**. In onderstaande tabellen is te zien hoe de lokale lastendruk opgebouwd is.

Aannames

Gemiddelde WOZ-waarde woning	€ 333.000
Ledigingen 240-liter container restafval	7 keer *
Rioolaansluiting woning	vast bedrag

*Tot en met 2025 is uitgegaan van gemiddeld 8 ledigingen en voor 2026 van 7 ledigingen

Ontwikkeling lokale lastendruk	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**% Ontwikkeling t.o.v. 2025**
OZB-eigenaar woningen	453,55	491,84	485,51	569,68	17,3
Afvalstoffenheffing	221,91	231,56	263,72	313,84	19,0
Rioolheffing	240,95	253,48	262,23	269,42	3,7
Totaal	916,41	976,88	1011,46	1152,94	13,3

Meerjarig ontwikkeling lastendruk	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
OZB- Eigenaar	569,68	584,03	599,28	614,26

Afvalstoffenheffing	313,84	307,60	307,83	308,01
Rioolheffing	269,42	276,21	283,42	290,50
Totaal	1.152,94	1.167,84	1.190,52	1.212,77
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaand jaar	**13,3**	**1,29**	**1,94**	**1,87**

Vergelijking lastendruk per inwoner binnen Gelderland

in €	2020	2021	2022	2023	2024
Gemeente Westervoort	421,00	436,00	447,00	477,00	505,00
Liemerse gemeenten (incl.Westervoort)*	439,00	450,20	464,00	489,40	529,80
Gemeente Duiven	450,00	465,00	469,00	477,00	541,00
Gemeente Zevenaar	464,00	474,00	485,00	532,00	552,00
Gelderland (incl. Westervoort)	435,69	449,02	464,40	490,90	525,90

***** Liemerse gemeenten: Duiven, Doesburg, Montferland, Westervoort en Zevenaar

Bron: Provincie Gelderland, afd. KOB/IBT. Zie hiervoor de tabel Belastingdruk totaal per inwoner**.**

De gegevens zijn ingevuld naar de stand van 4 september 2025.

Bij de lastendruk wordt de volgende opmerking gemaakt: Het is voor de afvalstoffenheffing lastig een vergelijk te maken aangezien iedere gemeente een eigen systeem heeft van tariefberekening. Hierdoor ontstaat een vertekend beeld bij de bepaling van de lastendruk.

3.1.8 Kwijtschelding

Inwoners met weinig vermogen en een laag inkomen kunnen in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Voor de hondenbelasting kan alleen kwijtschelding verleend worden voor de eerste hond. In de begroting is gerekend met een bedrag van € 5.000 (totaalbedrag kwijtschelding € 101.000).

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.2.0 Inleiding

In de uitvoering van onze taken zijn risico's niet te vermijden. Het is belangrijk om ze in beeld te hebben omdat ze impact kunnen hebben op de realisatie van onze doelen. Daarom gaat de gemeente zorgvuldig om met risico's, wil de gemeente bewuste afwegingen maken bij het aangaan van risico's en passende beheersmaatregelen nemen. Als risico's zich toch voordoen dan wil de gemeente ze kunnen opvangen. De ratio weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de gemeente hiertoe in staat zijn. De ratio weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de omvang van de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Een gezond weerstandsvermogen (> 1,0) stelt de gemeente in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit tot ombuigingen dwingt ten koste van het uitvoeren van bestaande taken.

De weerstandscapaciteit kan worden gezien als een noodzakelijke buffer om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. Die buffer ligt deels in de sfeer van de exploitatie (de baten en lasten) en deels in de vermogenssfeer (reserves*). De onderstaande tabel geeft weer hoe de structurele en incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd.

3.2.1 Weerstandscapaciteit

	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Weerstand					
Algemene reserve	**4.170**	**6.093**	**7.289**	**9.125**	**11.329**
Resultaat	849				
Bestemmingsreserves	0	1.221	1.861	2.229	3.256
Mei circulaire	454				
Resultaat Voorjaarsnota 2025	644				
Onvoorzien	-25	-25	-25	-25	-25
Totale weerstandscapaciteit	**6.093**	**7.289**	**9.125**	**11.329**	**14.560**

Onvoorzien

De post onvoorzien mag worden opgevat als een buffer voor onvoorziene tegenvallers. Het dekt lasten die onvoorzien, onvermijdelijk en niet uit te stellen zijn. Vanaf 2024 is een bedrag van € 25.000 structureel geraamd.

Onbenutte belastingcapaciteit

De resterende belastingcapaciteit geeft inzicht in de mogelijkheden voor nog te heffen lokale lasten. Door het afschaffen van de drempeltarieven is de hoogte van de onroerendezaakbelastingen niet meer gemaximeerd.

Algemene reserve

De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is een reserve waarvoor geen specifieke bestemming is bepaald en daarom vrij kan worden ingezet voor het afdekken van risico's.

Niet beklemde bestemmingsreserves

Van de aanwezige bestemmingsreserves is bij het vaststellen van de nota weerstandsvermogen geconcludeerd dat zij niet vrij aanwendbaar zijn, omdat bij beschikking over de reserve dekkingsproblemen ontstaan. Er is daarom geen ruimte.

Stille reserves

De gemeente heeft aandelen in het netwerkdeel van NUON en aandelen Vitens, BNG, Nazorg Bodem en Leisurelands (voormalige RAL). Voor een groot gedeelte dienen deze aandelen op basis van de wet in het bezit van de overheid te blijven. Daarnaast bezit de gemeente nog een aantal activa. Bij de activa gaat het om de mogelijk te realiseren winsten bij verkoop van panden.

De bijdrage van bovenstaande stille reserves aan de weerstandscapaciteit raamt de gemeente op nul.

3.2.2 Risico's

Nummer	Risico	Kans	Financieel gevolg		Risico
	Open einde regelingen		**Minimum**	**Maximum**	**Gemiddeld**
1.1	Jeugdzorg	80%	400.000	750.000	460.000
1.2	Participatie (BUIG)	50%	100.000	250.000	87.500
1.3	Wet maatschappelijke ondersteuning	90%	50.000	500.000	247.500
1.4	Armoedebeleid	70%	50.000	250.000	105.000
1.5	Woonplaatsbeginsel	90%	50.000	850.000	405.000
	Overige risico's				
2.1	Pandemieën	5%	100.000	250.000	8.750
2.2'*	Ontwikkeling Westervoort-Noord, incl. Verplaatsen sportvelden	50%	0	2.000.000	500.000
2.3'**	Centrumplan Westervoort	25%	0	550.000	68.750
	Bedrijfsvoering				
3.1	Personeel 1Stroom	50%	250.000	500.000	187.500
3.2	Databeveiliging	90%	50.000	200.000	112.500
	Financieel				
4.1	Algemene uitkering	70%	250.000	2.000.000	787.500
4.2	Grondexploitaties	70%	0	200.000	70.000
4.3'***	Wachtgeld bestuurders	30%	50.000	250.000	45.000
4.4	Overige risico's	25%	2.100.000	2.100.000	525.000
	Totaal		**3.450.000**	**16.650.000**	**3.610.000**

'* In het laatste kwartaal van 2025 wordt de GREX Westervoort-Noord vastgesteld. Hierin zijn ook de risico's opgenomen van zowel de plannen voor Westervoort-Noord als de verplaatsing van de sportvelden. De voorbereidingskosten worden bij het in exploitatie nemen ingebracht in de GREX/voorraden. Een belangrijk risico is, dat als de ontwikkeling van het gebied niet doorgaat, zowel de voorbereidingskosten als de meerwaarde van de aangekochte gronden boven de landbouwwaarde (inclusief rente) ten laste van de exploitatie komen. Het maximale financiële gevolg hiervan, exclusief beheermaatregelen, bedraagt circa € 2 miljoen.

'** Het centrumplan bestaat uit drie deelprojecten: Wyborgh, openbare ruimte en gemeentehuis.
1. Wyborgh: vertraging door uitblijven afspraken met Albert Heijn → risico € 50.000, kans 25%.
2. Openbare ruimte: ontwerp gereed, uitvoering vanaf 2026; hogere ramingen maar plannen kunnen worden aangepast → risico € 0.

3. Gemeentehuis: grootste onzekerheid. Subsidie (SPUK IW) vervalt bij niet/tijdige realisatie. Totale plankosten € 500.000; risico dat 50% (€ 250.000) niet doorgaat, kans 50%.

'*** Er bestaat een risico op extra kosten in de vorm van mogelijk wachtgeld voor de huidige bestuurders.

3.2.3 Weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de weerstandscapaciteit die nodig is om de restrisico's op te vangen. Dit zijn risico's waar géén maatregelen voor zijn getroffen om die af te dekken. Als een restrisico zich in de praktijk voordoet, zullen de liquide middelen worden aangesproken. Bij onvoldoende middelen kan het nodig zijn om een lening aan trekken, die extra rentelasten met zich meebrengt.

Voor het begrotingsjaar 2026 is de berekening van de ratio weerstandsvermogen als volgt:

Ratio weerstandsvermogen	=	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 6.093	1,69
		Benodigde weerstandcapaciteit		€ 3.610	

De normtabel biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het verloop van de ratio weerstandsvermogen voor de jaren 2025 tot en met 2029 is hieronder weergegeven:

Verloop ratio weerstandsvermogen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Weerstandscapaciteit (A)	6.093	**7.289**	**9.125**	**11.329**	**14.560**
Risico's (B)	3.610	3.610	3.610	3.610	3.610
Ratio weerstandsvermogen (A:B)	1,69	2,02	2,53	3,14	4,03
J(aarrekening) of B(egroting)	B	B	B	B	B

Toelichting:

De ratio weerstandsvermogen is gebaseerd op verwachtingen. Economische ontwikkelingen kunnen grote invloed hebben op de begrotingsresultaten, waarbij de financieringssystematiek van het gemeentefonds een belangrijke negatieve invloed kan hebben. Doordat de gemeente genoodzaakt is de Algemene Reserve in te zetten om de begrotingstekorten te dekken wordt het weerstandsvermogen steeds slechter.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt een beslag op een deel van de financiële middelen. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, groen, water en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleidsplannen legt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Met de vaststelling van de programmabegroting machtigt de raad het college van burgemeester en wethouders om de uitgaven ten laste van de betreffende onderhoudsvoorzieningen te doen.

Deze voorzieningen worden gevuld door een jaarlijkse storting vanuit de diverse taakvelden. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Integraal beleidskader

In 2024 is het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte 2023-2032 (IBOR) vastgesteld door de Raad. Het IBOR beschrijft het strategische kader voor de integrale aanpak van de openbare ruimte voor een periode van 10 jaar. Het IBOR heeft als doel effectief en efficiënt te kunnen werken aan grote opgaven als een toekomstbestendige leefomgeving en een openbare ruimte die bijdraagt aan een inclusieve samenleving en uitnodigt tot een gezonde en sociale levensstijl. Dit in combinatie met de grootschalige vervangingsopgaven waar de gemeente voor staat. Het IBOR zorgt daarnaast voor het beheersbaar houden van de aanleg en onderhoudskosten, duurzaam financieel beleid en een grotere betrokkenheid van de samenleving door hier met elkaar aan te werken.

Naar verwachting wordt medio 2026 het integrale beheerplan openbare ruimte vastgesteld door het college. Dit betreft de tactische vertaling van het IBOR naar uitvoeringsniveau. Een belangrijk onderdeel hiervan is de Meerjaren Onderhoudsplanning Openbare Ruimte (MJOP-OR).

Begin 2026 wil de gemeente ook starten met het opstellen van een nieuw (digitaal) Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). Dit is al lange tijd een wens van de organisatie waarvoor in de VJN 2023 geld is aangevraagd. Het oude handboek wordt nog steeds gebruikt als toetsingskader voor de (her)inrichting van de openbare ruimte en beschrijft waar de openbare ruimte aan moet voldoen zodat deze goed functioneert en te onderhouden is. De komende jaren wordt er veel ontwikkeld, waardoor het nu noodzakelijk is het handboek te vernieuwen. Vanwege prioritering is het budget in 2024 niet gebruikt en teruggevloeid naar de algemene reserve. Omdat gemeente Zevenaar begin 2026 start met de actualisatie vragen we nu € 20.000 aan zodat we dit gezamenlijk kunnen oppakken.

Een goede groene leefomgeving heeft een grote positieve invloed op de samenleving. Door uitsluitend te kijken naar financiële aspecten doet de gemeente geen recht aan de brede maatschappelijke waarde van een verzorgde, groene openbare ruimte die uitnodigt tot gebruik. Daarom wil de gemeente in 2026 onderzoeken hoe de waarde van groen beter in beeld kunnen brengen en wat dit betekent voor het beheer. Hierbij wordt het zes-waardenmodel als uitgangspunt genomen. Dit model maakt onderscheid tussen zes vormen van kapitaal:

- Financieel kapitaal
- Geproduceerd kapitaal
- Intellectueel kapitaal
- Menselijk kapitaal
- Sociaal relationeel kapitaal
- Natuurlijk kapitaal

In 2050 moet de grond -weg en waterbouw circulair zijn. Binnen programma duurzaamheid zijn lijnen uitgezet om dit te bereiken. Circulariteit en duurzaamheid wordt daarom nu al meegenomen in aanbestedingen.

Wegen en civiele kunstwerken

Beleidskader

Binnen het beleidskader IBOR is het onderhoudsniveau voor wegen vastgesteld op niveau B voor asfaltverharding en niveau C voor element- en overige verharding conform de CROW systematiek (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek).

In de gemeente begroting zijn gelden beschikbaar gesteld voor wegen en civiele kunstwerken, waaronder een ‘voorziening onderhoud wegen’ en een ‘voorziening achterstallig onderhoud wegen’. De voorziening achterstallig onderhoud is enkele jaren geleden beschikbaar gesteld om de grote achterstand van vooral elementenverharding in een beperkt aantal jaren in te lopen. Een voorziening mag volgens de regels de eerstvolgende 10 jaar niet negatief worden.

Uitvoering

Wegonderhoud; Onderhoud wordt uitgevoerd als de kwaliteit onder het minimale niveau is gekomen. Jaarlijks wordt daarvoor een weginspectie uitgevoerd op alle verhardingen. De laatste weginspectie is in 2025 uitgevoerd. De geïnspecteerde verhardingen worden in beheersysteem BrutIS bijgehouden en verwerkt. Het groot onderhoud wordt, na toetsing en afstemming, uitgevoerd in het jaar dat daarvoor is aangegeven. Klein onderhoud dat tijdens reguliere inspecties wordt geconstateerd, wordt in principe binnen hetzelfde kalenderjaar opgepakt. Meldingen via Fixi, het Klant Contact Centrum (KCC) of door eigen waarneming worden waar mogelijk en noodzakelijk ook zo snel mogelijk opgepakt.

Naast het uitvoeren van klein en groot onderhoud zal er een verschuiving optreden naar vervangen. Dit komt vooral voort uit ouderdom en onvoldoende kwaliteit. Groot onderhoud wordt integraal afgestemd met de andere disciplines als groen, riool, verkeer en ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de energietransitie, de aanleg van glasvezel en de woningbouwopgave. Vervangingen worden aan de gemeenteraad aangedragen en vastgesteld in de gemeentelijke begroting cyclus.

In 2026 staren we met de uitvoering van een nieuw contract voor meer jaren onderhoud van elementen verharding. Eind 2025 is de aanbesteding daarvan.

De betrouwbaarheid van de gegevens die uit het beheersysteem BrutIS komen staat onder druk. Daarom is eind 2025 gestart met de aanbesteding voor een nieuw beheerpakket. In het voorjaar van 2026 kunnen we op basis van uitkomsten uit het nieuwe beheerpakket uitvoering geven aan het groot onderhoud van de verhardingen en nieuwe prognoses maken voor de komende jaren.

Een aandachtspunt is dat er over ca. 10 jaar een onderhoudsgolf aankomt. In verband met de financiering vanuit een voorziening die niet negatief mag worden, is het belangrijk hier tijdig op te anticiperen en gericht sturing aan te geven.

Kunstwerken; De inspectie en schouw van de kunstwerken gaat volgens een inspectieplan. Een houten brug wordt afwisselend om het jaar geschouwd of geïnspecteerd. Voor beton, staal en overige is dit 1 keer per 3 jaar. De inspectie of schouw van het begrotingsjaar bepaalt het noodzakelijke onderhoud voor de jaren tot de volgende inspectie, en dat wordt ook uitgevoerd. Voor de latere jaren is het onderhoud berekend. Bij de inspectie wordt per hoofdonderdeel de schade in beeld gebracht. Per schade wordt een herstel advies gegeven. Dit kan ook een renovatie of vervanging zijn als daar aanleiding toe is. Indien nodig volgt nader onderzoek.

Kwaliteitsniveau

Verhardingen; De kwaliteit van het asfalt is bij de laatste inspectie nagenoeg gelijk gebleven. Een aandachtspunt is dat vooral bij asfaltwegen schade optreedt door sterk wisselende weersomstandigheden. De afwisselende periodes van lang aanhoudende droogte en erg natte periodes zorgen voor beweging in de klei ondergrond. Vervolgens straalt dit door naar asfalt verhardingen in de vorm van scheuren. Het is belangrijk asfalt op redelijk niveau te houden om kapitaalvernietiging te voorkomen.

De kwaliteit van de elementen verharding is gestegen ten opzichte van de vorige inspectie. Met het extra budget voor achterstallig onderhoud wordt vanaf eind 2022, 4 jaar lang een inhaalslag gemaakt om de kwaliteit op het vastgestelde niveau te brengen. Met een totaal budget van 2 miljoen betekent dat jaarlijks € 500.000 aan achterstallig straatwerk. In 2026 wordt volgens planning nog ongeveer een kwart van de totale achterstanden verwerkt.

Kunstwerken; Het aangetroffen kwaliteitsniveau van de civiele kunstwerken voldoet aan de verwachtingen in relatie tot de leeftijd van het areaal.

Voorziening onderhoud wegen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand per 1 januari	**273**	**312**	**346**	**236**	**271**
Toevoeging aan de voorziening	494	494	494	494	494
Onttrekking aan de voorziening	455	460	604	459	48
Stand per 31 december	**312**	**346**	**236**	**271**	**717**

Voorziening achterstallig onderhoud wegen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand per 1 januari	**800**	**300**			
Toevoeging aan de voorziening					
Onttrekking aan de voorziening	500	300			
Stand per 31 december	**300**	**0**	**0**	**0**	**0**

Riolering, gemalen, randvoorzieningen en water

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in 2022 het Watertakenplan 2022–2026 vastgesteld. Dit plan vormt het centrale beleidsdocument voor het beheer en onderhoud van zowel het riolering- als watersysteem. Het bevat beleidsdoelen, uitvoeringsrichtlijnen en een financiële onderbouwing. Het Watertakenplan is tevens ingebed in het bredere beleidskader van het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR).

Naast het Watertakenplan zijn in 2022 ook de volgende beleidsstukken vastgesteld:
- Het uitvoeringsprogramma DPRA (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie),
- De rioolaansluitverordening,
- De hemelwaterverordening.

Deze documenten zijn opgesteld in samenwerking met de Liemerse gemeenten en het Waterschap Rijn en IJssel. De bekostiging van het uitvoeringsprogramma DPRA is opgenomen in het Watertakenplan.

In 2026 wordt een start gemaakt met het opstellen van een nieuw watertakenplan, de gemeente is voornemens om het uitvoeringsprogramma van klimaat hierin op te nemen. Dit zal naar alle verwachtingen in 2027 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Uitvoering en kwaliteit

Riolering, gemalen en randvoorzieningen; In 2025 zijn er nieuwe beheerscontracten opgesteld omtrent het reinigen en inspecteren van vrijvervalriolen, kolken en lijngoten. Uit het onderzoek naar de kwaliteit van de zuiverende voorzieningen blijkt dat deze over het algemeen voldoende is, waardoor grootschalige maatregelen niet nodig zijn. Wel zal bij enkele voorzieningen groot onderhoud plaatsvinden.

Water; Om de gevolgen van droogte structureel aan te pakken, zijn in 2023 een feitenrelaas en een handelingsperspectief opgesteld. Deze vormen de basis voor concrete maatregelen. De uitwerking hiervan is gestart in 2024 en zal ook in 2026 grotendeels worden voortgezet.
- Het feitenrelaas beschrijft de huidige situatie rondom droogte, inclusief oorzaken, gevolgen en trends.
- Het handelingsperspectief biedt handelingsopties en maatregelen, inclusief verantwoordelijkheden, kosten en prioriteiten.

De waterkwaliteit van zwemlocatie De Waaij was de afgelopen jaren zeer slecht. Naar aanleiding hiervan is onderzoek uitgevoerd, waarbij het probleem is vastgesteld en opgelost. Recente meetgegevens tonen aan dat de waterkwaliteit inmiddels weer goed is. Vanwege regelgeving moet de kwaliteit echter over een periode van vier jaar stabiel blijven voordat het negatieve zwemadvies kan worden opgeheven.

Voorziening riolering	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand per 1 januari	3.425	3.785	4.204	4.624
Toevoeging aan de voorziening	418	479	479	479
Onttrekking aan de voorziening	-59	-59	-59	-59
Stand per 31 december	**3.785**	**4.204**	**4.624**	**5.044**

Water	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Budget	124	136	195	200
Totaal	**124**	**136**	**195**	**200**

Onderhoud groen

Beleidskader

Binnen het beleidskader IBOR is het onderhoudsniveau voor groen vastgesteld conform de CROW- systematiek. Voor beplanting is dit kwaliteitsniveau C, met uitzondering van de vaste planten. Deze beheergroep heeft kwaliteitsniveau B. Overige onderdelen als vegen en onkruidbestrijding en A-locaties hebben ook kwaliteitsniveau B gekregen.

De bomenverordening 2016 is het geldende beleidskader voor bomen. Hierin staan regels over onder andere kap, behoud en bescherming. Onderdeel hiervan is de Groene Kaart. Dit betreft een topografische kaart met daarop alle monumentale en waardevolle groenelementen en monumentale bomen. De komende jaren wordt ingezet om doelstellingen zoals geformuleerd in Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie uit te voeren.

Binnen de gemeentegrenzen zijn zowel de Japanse duizendknoop als de reuzenberenklauw aangetroffen. Naar aanleiding van EU-verordening ‘Invasieve Uitheemse Soorten’ is de gemeente wettelijk verplicht gesteld in te grijpen bij het aantreffen van invasieve exoten om verdere verspreiding te voorkomen. Binnen het groen wordt gewerkt conform de wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet beschermt de dieren en planten in Nederland en hun leefgebied.

Uitvoering en kwaliteit

Naast het creëren van een veilige aantrekkelijke en groene leefomgeving ligt het zwaartepunt bij het groenbeheer steeds meer op de maatschappelijke opgaven die de gemeente hebben in relatie tot vergroenen, klimaatadaptatie, ecosysteemdiensten en biodiversiteit. Dit maakt dat de gemeente anders gaan beheren.

Groen; In 2025 is begonnen met het opstellen van nieuwe onderhoudsbestekken voor het reguliere groenonderhoud en het onkruid vrij maken en het vegen van de verhardingen. Ook hierin worden de ambities vanuit het IBOR meegenomen. De prijzen in de groenbranche zijn fors gestegen door o.a. gebrek aan personeel, hogere energiekosten en weersextremen van de afgelopen jaren. Bij het opstellen van deze begroting zijn de resultaten van de aanbesteding nog niet bekend. De verwachting is dat de onderhoudskosten zullen stijgen.

De plantvakken liggen niet overal op het vastgestelde kwaliteitsniveau. Voor de uitvoering van grootschalige renovaties wordt gezocht naar maximale integraliteit met overige vakgebieden in de openbare ruimte.

Bomen; Voor het beheer van bomen wordt het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen gehanteerd. Dit handboek bevat kwaliteitseisen, richtlijnen en normen die van toepassing zijn op de uitvoering van werkzaamheden aan bomen. Jaarlijks wordt één derde van het boomareaal geïnspecteerd op veiligheid en gebreken.

Het boomareaal veroudert, wat leidt tot stijgende onderhoudskosten, vooral bij bomen in woonstraten. Het behoud van met name grote bomen blijft essentieel vanwege hun waardevolle bijdrage aan verkoeling, biodiversiteit en andere ecosysteemdiensten. Het in stand houden van deze bomen brengt regelmatig extra kosten met zich mee, zoals voor specialistisch onderzoek, het toevoegen van voedingsstoffen en het treffen van maatregelen tegen wortelopdruk. Daarnaast is het aantal bomen toegenomen door klimaatadaptieve maatregelen. Vanaf 2026 zullen de onderhoudskosten hierdoor verder stijgen.

Bermbeheer: Het maaibestek (bermen) is begin 2023 aanbesteed. Waar mogelijk wordt er gemaaid en afgevoerd en is de frequentie teruggebracht. In de maand mei maaien we alleen daar waar nodig in verband met de verkeersveiligheid. In deze maand is een bloeiende berm extra belangrijk voor de insecten.

Invasieve soorten: De invasieve soorten in onze gemeente worden beheerst conform het opgestelde plan van aanpak. De bestrijdingsmethode wordt afgestemd op de omvang van de locatie. Er worden geen chemische bestrijdingsmiddelen toegepast. Jaarlijks wordt de voortgang gemonitord. Vooralsnog is er geen sprake van grootschalige uitbreiding van invasieve exoten, zoals Duizendknoop en Reuzenberenklauw.

Buitensportterreinen; Eind 2025 wordt het onderhoud van de sportvelden opnieuw aanbesteed. De verwachte kostenstijging is opgenomen in de Voorjaarsnota (VJN) en verwerkt in de begroting. Daarnaast wordt een mogelijke samenwerking met Ataro verkent.

Honden: Zoals besloten met de voorjaarsnota 2025, gaan we in 2026 de voorbereidingen treffen om met ingang van 2027 geen hondenpoep meer op te ruimen. Dat betekent dat de opruimplicht voor hondenbezitters in heel Westervoort binnen de bebouwde kom van toepassing wordt.

Onderhoud groen	2026	2027	2028	2029
Budget	1.066	1.112	1.164	1.219
Totaal	**1.066**	**1.112**	**1.164**	**1.219**

Onderhoud gebouwen

Beleidskader

Op het moment dat deze begroting wordt gemaakt wordt ook gewerkt aan de Nota Vastgoedbeleid Maatschappelijk Vastgoed 2026 - 2040. Enkele speerpunten worden hierna opgenomen. Bij de begroting van 2025-2028 is het onderhoudsplan voor het vastgoed aan de raad toegezonden.

Uitvoering

De beschikbaarheid van vastgoed, of dat nu is door eigenaarschap of bijvoorbeeld via huur, is altijd faciliterend van karakter en is noodzakelijk om taken van de gemeente uit te voeren of om beleid effectief en/of efficiënt te kunnen realiseren. Het hebben van vastgoed dient dus bij te dragen aan taken en doelstellingen van de gemeente waar de markt dit niet oppakt. Hiervoor worden 4 doelstellingen gecategoriseerd:

- Dat kan zijn om de eigen organisatie huisvesting te bieden of om de buitendienst onder te brengen (**vastgoed voor eigen huisvesting**).
- Het kan ook betreffen voorzieningen in het maatschappelijk domein zoals buurthuizen, scholen voor het primair en voortgezet onderwijs inclusief integrale kindcentra (IKC's), multifunctionele accommodaties (MFA's) of sportaccommodaties (**maatschappelijk vastgoed**).
- Een andere categorie wordt gevormd door objecten met een strategische ligging voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen of waar tijdelijk gebruik plaatsvindt in afwachting van definitieve invulling (**herontwikkelingsvastgoed**).
- Tot slot is er een restcategorie, waaronder begraafplaatsen en gebouwde voorzieningen in de openbare ruimte (**overig vastgoed**).

Deze gezamenlijke 4 categorieën van beleidsondersteunend vastgoed vormen de kernportefeuille en hebben een functie in de realisatie van gemeentelijk beleid.

Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) bestaand vastgoed

Voor het MJOP (beheerplan) wordt gewerkt met de NEN 2767 norm in combinatie met de RVB BOEI methodiek. Daarbij wil de gemeente sturen op sober en doelmatig onderhoud waarbij het uitgangspunt is een Redelijke Onderhoudsconditie waarbij ernstige en serieuze gebreken zijn uitgesloten en waarbij ook vanuit een Aspect Prioriteiten matrix wordt gewerkt waarin Veiligheid, Gezondheid en Bruikbaarheid meewegen in de risicobenadering. In het onderhoudsplan wordt 10 jaar vooruit gekeken.

Projecten uit het IHP Basisonderwijs

In de raad van Westervoort is op 17 juni 2024 het IHP Basisonderwijs 2024 vastgesteld. Bij de voorjaarnota op 1 juli 2024 zijn de budgetten voor de termijn 2024-2028 gevoteerd. Hierin is de realisatie van twee projecten gepland. Dat betekent dat de gemeente de komende jaren gaan werken aan uitbreiding IKC de Brug en wordt gestart met een haalbaarheidsonderzoek voor nieuwbouw ten noorden van de spoorlijn. De planvorming voor de uitbreiding van IKC de Brug is inmiddels opgestart en zal voor wat betreft de uitvoering in 2026 zijn vervolg krijgen.

Uitvoering onderhoud

In 2025 is er een onderhoudsplan gemaakt met onderstaande verloop van de voorzieningen. Na vaststelling van de begroting 2025-2028 loopt het onderhoud via een daarvoor ingerichte voorziening onderhoud gebouwen.

Het uitvoeringsprogramma MJOP 2024-2028 is gemaakt op basis van de resultaten van de eerder genoemde NEN2767 inspectie om de gebouwen op conditie 3 (sober en doelmatig onderhoudsniveau) te houden. Uit de inspecties volgde een actueel beeld op benodigde middelen voor onderhoud. Onderhoud voorkomt ook kapitaalverlies

In 2025 is een groot deel van het achterstallig onderhoud weggewerkt. Een deel van het achterstallig onderhoud zal nog in 2026 worden uitgevoerd. Het restant budget van nog niet uitgevoerd onderhoud in 2025 zal via budgetoverheveling worden doorgeschoven naar 2026.

Onderhoud gebouwen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Budget	98	98	102	98
Totaal	**98**	**98**	**102**	**98**

3.4 Financiering

Inleiding

Het streven is naar de optimale financiering van de inkomsten en uitgaven van de gemeente Westervoort op korte en lange termijn. Om deze *treasury*-functie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasury-functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) en het treasurystatuut van de gemeente Westervoort vastgesteld in 2021.

Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens de taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken het tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

- Er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende is er altijd geld om aan onze betaalverplichting te voldoen.
- De risico's die aan financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.
- De rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt.
- De interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Rentevisie

De verwachting is dat de rente in 2026 nog langzaam daalt. Als gevolg van afnemende inflatie in Europa. Ook speelt de stabilisatie van de economische groei na de recessieperiode 2024-2025 hierbij een rol. Vanaf 2017 is het onzeker over de ontwikkeling van de rente vanwege o.a. De import heffingen Verenigde Staten en de verdere ontwikkelingen in de wereld.

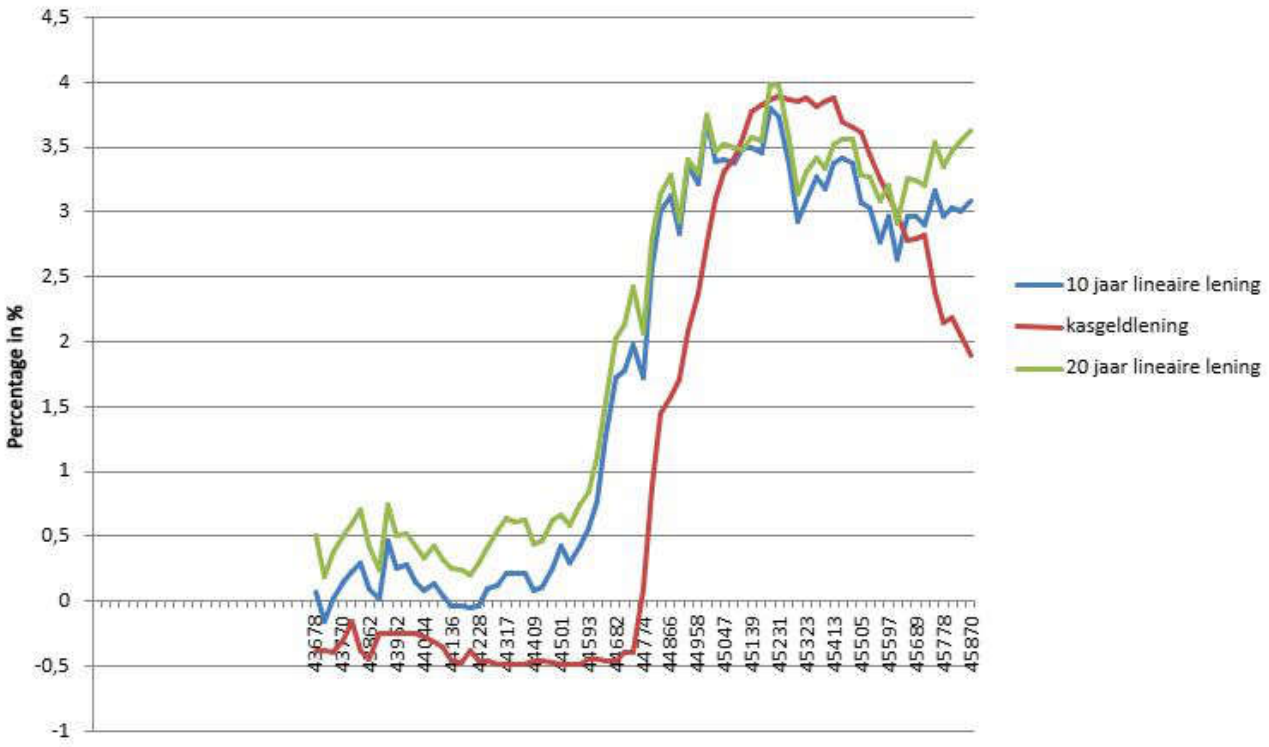

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:
- De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
- De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld in beeld gebracht (looptijd vanaf een jaar).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan een jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich bergt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote fluctuaties van de rentelasten op de korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst worden. Hiervoor is een goede liquiditeitsprognose voor de korte en lange termijn noodzakelijk. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan een jaar de aangewezen oplossing. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting (8,5%) en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Totale uitgaven	55.503	54.797	54.222	54.392
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,5	8,5	8,5	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in €	**4.717**	**4.658**	**4.609**	**4.623**

De berekende kasgeldlimiet wordt periodiek getoetst aan de werkelijke omvang van het aangetrokken kasgeld. Op basis van de liquiditeitsprognoses wordt bepaald of er kort of lang geld aangetrokken moet worden voor een bepaalde looptijd, rekening houdend met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Voor de gemeente Westervoort betekent dit dat er in 2026 niet meer dan € 4.717.000 geleend mag worden met kort geld. Kort geld is geld geleend voor een periode van een jaar of korter. De wet Fido geeft aan dat de kasgeldlimiet niet mag worden overschreden. Indien een overschrijding voor het derde achtereenvolgende kwartaal geschiedt, dan moet de toezichthouder hiervan schriftelijk op de hoogte worden gebracht. De lange rente is duurder dan kort geld waardoor het financieel aantrekkelijk is volledig gebruik te maken van het bedrag onder de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinancieren en renteherziening. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijkertijd opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt ook berekend door een percentage van 20 te nemen van de jaarbegroting.

Renterisiconorm	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Totale uitgaven	55.503	54.797	54.222	54.392
Renterisiconorm in %	20	20	20	20
Renterisiconorm in €	11.101	10.959	10.844	10.878

Uit dit overzicht blijkt dat er in 2026 tot € 11.101 miljoen aan leningen mogen worden afgesloten zonder de renterisiconorm te passeren. De liquiditeitsprognose geeft aan dat de gemeente Westervoort in 2026 tot en met 2029 een financieringsbehoefte heeft. Uit de prognose blijkt dat er financieringsbehoefte in 2027 en 2028 aanwezig is.

Renteschema

a.		De externe rentelasten over de korte en lange financiering		364.643
b.		De externe rente baten van leningen verenigingen		-18.207
		De externe rente baten van Schatkistbankieren		-60.000
		Saldo rentelasten en rentebaten		**286.436**
c.1		Doorbelaste rente grondexploitatie		-3.504
d1.		Rente over eigen vermogen of voorzieningen		0
		Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		**282.932**
e.		De aan taakvelden toegerekende rente (rente omslag 0,77%)		-298.053
e2		Ontvangen rente verenigingen doorbelasten		18.207
f.		Rente resultaat positief		3.086

Kredietrisico

Garantiestellingen

Naast bovengenoemd renterisico wordt door de gemeente ook kredietrisico gelopen in het kader van de publieke taak gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal heeft de gemeente aan leningen gegarandeerd met een schuldrest per 1 januari 2025 van € 38.717.000. Voor € 38.717.000 is gegarandeerd aan de Stichting Plavei, Woonzorg Nederland en de Stichting Vivare. Hier kan de gemeente Westervoort voor maximaal 50% aangesproken worden omdat deze via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw lopen.

Verstrekte leningen

De gemeente Westervoort loopt risico op de verstrekte geldleningen. Op 1 januari 2025 is het saldo van de verstrekte leningen €2.327.610. Deze leningen zijn verstrekt aan Westervoortse verenigingen en instellingen. Naast deze leningen staat er nog geld uit bij het stimuleringsfonds voor duurzaamheids- en startersleningen en de kredietbank Leeuwarden voor totaal € 2.040.051. Dit risico is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen in het bedrag van € 2,1 miljoen.

Wet schatkistbankieren

Medio december 2013 heeft de Eerste Kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. De wet verplicht decentrale overheden om overtollige geldmiddelen onder te brengen in ’s Rijks schatkist. Vanaf 1 juli 2021 is de drempel voor het verplichtschatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Westervoort heeft een begroting van € 55.5 miljoen. 2% hiervan is €1.110.000 .

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente Westervoort voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. Daarvoor moet rekening worden gehouden met: beginstanden banken, inkomsten en uitgaven grondexploitatie, aflossingen van geldleningen, planning investeringen, ontwikkeling standen debiteuren/crediteuren en de inkomsten en uitgaven uit de reserves en voorzieningen. Hieronder staat de liquiditeitsprognose voor de periode 2022-2026 weergegeven. Als het bedrag negatief is moet er geld worden aangetrokken.

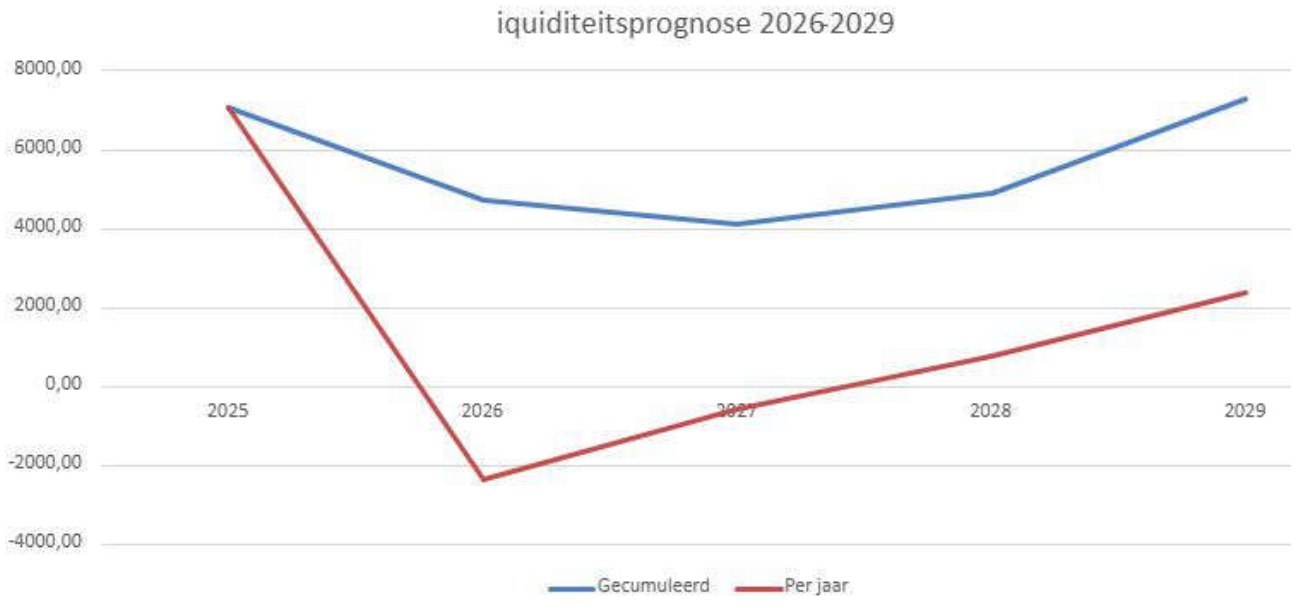

Cumulatieve liquiditeitsprognose

Liquiditeitsprognose:	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Te financieren:	4.995	-3.676	-3.180	-3.058	-2.971
Cumulatief opnieuw:	-	4.995	1.319	-1.861	-4.919
Totaal te financieren:	**4.995**	**1.319**	**-1.861**	**-4.919**	**-7.890**

In de prognose is het weer aantrekken van gelden die worden afgelost verwerkt. Financieel zijn deze ook in de begroting meegenomen. Zoals de tabel al aangeeft, is er vanaf 2026 behoefte aan financieringsmiddelen. Het tekort mag in 2026 nog gefinancierd worden met het aantrekken van kort geld. Deze behoefte kan gedekt worden met het aantrekken van kortgeld. Er mag voor bijna € 4 miljoen gefinancierd worden met kortgeld (kasgeld). Daarboven moet er lang geld aangetrokken worden.

Debiteuren-/crediteurenbeheer

De organisatie is erop gericht dat vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum volgens een vaste procedure de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

3.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, heeft de gemeente het werk op een bepaalde wijze georganiseerd; de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de ‘ambtelijke’ als de ‘bestuurlijke’.

Onder bedrijfsvoering wordt de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten gerekend. De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven en Westervoort). De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

De volgende nota’s inzake bedrijfsvoering zijn vastgesteld:
- Coalitieakkoord 2022-2026;
- Missie en Visie 1Stroom;
- Regeling Delegatie en Mandaat;
- Verordening Financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie (artikel 212 Gemeentewet);
- Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213 Gemeentewet);
- Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid van het door het college gevoerde beleid (artikel 213a Gemeentewet);
- Gemeenschappelijke regeling ‘Samenwerking De Liemers (2010)’;
- Informatiebeleidsplan (2017);
- Gemeenschappelijke regeling 1Stroom (2017).

Financiën, doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid
De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd. Sedert het boekjaar 2023 dient het college een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. Het college legt met dit nieuwe instrument verantwoording af aan de Raad inzake naleving van wet- en regelgeving. Doel is met een bepaalde mate van zekerheid vast te stellen dat de financiële handelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving. De accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Daarmee geeft hij ook een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring van het college. Hij doet dus ook onderzoek waar het college deze rechtmatigheidsverantwoording op heeft gebaseerd.

Onderdeel van de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording zijn de uitkomsten van de interne controles die binnen de gemeente uitgevoerd worden om vast te stellen of wet- en regelgeving zijn nageleefd. Dit betekent dat de organisatie zelfstandig vaststelt of wordt voldaan aan het normenkader waarin relevante wet- en regelgeving is opgenomen. Over de uitkomsten van de interne controles wordt gerapporteerd in de planning en control cyclus.

Informatiebeleid

Informatisering en de digitale samenleving

Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het

voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente daarin moet meebewegen.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren en de betrouwbaarheid van de gemeente. In de zomer van 2025 is heeft het openbaar Ministerie noodgedwongen de digitale infrastructuur offline moeten zetten. Dit was weer een voorbeeld van de kwetsbaarheid van de digitale infrastructuur. Het grootste risico voor de gemeente speelt met name rondom ransomware en trojan horses.

Om goed in te kunnen blijven spelen op alle ontwikkelingen, uitdagingen en bedreigingen in relatie tot de toenemende afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel aanmerkelijk meer financiële middelen nodig blijven. In het licht van de financiële mogelijkheden is er gekozen voor het minimale scenario van de I&A-visie. Dit betekent dat met name op het vlak van innovatie geen investeringen mogelijk zijn en dat de ontwikkelingen op basisniveau liggen. De ambities op de diverse beleidsterreinen zijn echter in de praktijk hoger.

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Daarmee is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervallen. Het grote verschil met de Wob is dat de Woo verplicht dat documenten in elf informatiecategorieën gefaseerd (5 jaar) actief openbaar worden gemaakt. In 2025 zal de implementatie van de Woo voortgang hebben, waarbij naast het actief publiceren van nieuwe informatiecategorieën, het op orde brengen van de informatiehuishouding, training en bewustwording van de medewerkers en bestuurders en tenslotte het verder optimaliseren van het afhandelen van Woo-verzoeken belangrijke doelstellingen zijn.

Vervolg Toekomstvisie RID De Liemers

De RID is een verbetertraject gestart om klaar te zijn voor de toekomst. Dit naar aanleiding van de strategische sessies in 2022 en het rapport Toekomstvisie RID van M&I uit 2023. De daaruit volgende I&A-Visie en consequenties zijn in de gemeenteraad van april 2024 behandeld. De I&A-Visie is goedgekeurd en de gemeenteraad heeft in de voorjaarsnota financiële middelen beschikbaar gesteld voor de basis-variant. Dit vormt nu het strategisch uitgangspunt van waaruit de gemeente de komende jaren verder zal werken.

De invulling van de opdrachtgevende rol van de gemeente is in het integrale beeld meegenomen. In 2025 zal er in samenwerking met de gemeente Zevenaar per domein een informatiemanager worden aangesteld.

Artificial Intelligence (AI)

De komende jaren komt er vanuit de Digital Decade veel nieuwe Europese wet- en regelgeving op gemeenten af. Inmiddels is er een Europese AI-verordening van kracht die voor gemeenten verantwoordelijkheden meebrengt op het gebied van AI-gebruik. De gemeente volgt hierbij de handreikingen vanuit de VNG. Het ontbreken van voldoende aandacht en capaciteit op dit thema is niet meer houdbaar. In 2025 is een start gemaakt met AI-bewustzijn binnen de organisatie. Dit zal in 2026 een vervolg krijgen. AI zal – als we dit goed weten uit te rollen en in ons voordeel weten in te zetten – ons op termijn ook helpen om onze processen, werkzaamheden en dienstverlening efficiënter in te richten en een bijdrage leveren aan de oplossing ten aanzien van de toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

Datagedreven werken

De gemeenteraden wensen meer en beter inzicht op basis van data. Op dit moment wordt aan deze wens slechts in beperkte mate voldaan. Het gebruik van data om resultaten, werkprocessen en maatschappelijke ontwikkelingen inzichtelijk te maken staat voor de gemeente nog in de kinderschoenen. Het implementeren van structureel datagedreven werken zal ertoe leiden dat meer dashboards beschikbaar komen en dat de wens van de gemeenteraad op dit punt beter wordt ingevuld.

In de tweede helft van 2024 wordt een startnotitie opgesteld om het datagedreven werken vorm te geven. In 2025 beginnen we met een structurele aanpak om datagedreven werken integraal in de uitvoerende organisatie te implementeren, onder andere met twee nieuwe aanstellingen. Daarnaast is datagedreven werken ook opgenomen in de Liemerse I&A-visie.

E-depot

De gemeente werkt steeds meer digitaal, wat leidt tot een groeiend aantal digitale archiefbescheiden. Net als voor fysieke bescheiden is de overheid verantwoordelijk om digitale permanent te bewaren bescheiden volgens de Archiefwet in “goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren”. Om aan de wet te voldoen heeft het Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) samen met de gemeenten Westervoort, Duiven, Doesburg en Zevenaar het project e-depot gestart. Waar permanent te bewaren archiefbescheiden in analoge vorm worden overgedragen aan de archiefbewaarplaats, worden permanent te bewaren digitale archiefbescheiden overgedragen aan een zgn. e-depot. Het project e-depot wordt geleid door een externe projectleider. Deze werkt niet alleen aan een helder proces rondom overbrenging van permanent te bewaren bescheiden, maar ziet ook kansen rondom uitplaatsing van tijdelijk te bewaren bescheiden. Dit wordt voor de gemeente uitgebreid onderzocht. Daarnaast is er een collectiebeheersysteem aangeschaft om de digitale bescheiden toegankelijk te maken voor iedereen.

Informatiebeveiliging en Privacybescherming

De gemeente beschikt over veel waardevolle, vertrouwelijke en (privacy)gevoelige gegevens. Het is belangrijk dat deze gegevens goed beschermd worden. Onze bedrijfsvoering en dienstverlening is

voor een zeer belangrijk deel afhankelijk van de beschikbaarheid van onze ICT-systemen en ICT-infrastructuur.

Voor het bepalen van de prioritering van de maatregelen om blijvend te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de richtlijn Network and Information Security (NIS2) hanteert de gemeente naast het Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging van de Nederlandse Gemeenten, het Cybersecuritybeeld Nederland van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en de aanbevelingen naar aanleiding van de cyberaanvallen op de gemeenten Lochem, Hof van Twente en Buren.

Cybercrime is een internationaal probleem. Dit vraagstuk kan dus niet op lokaal niveau worden opgelost. Waar de gemeente wel voortdurend aan werkt, is het organiseren en verbeteren van de basismaatregelen om een cyberaanval, met ransomware als grootste dreiging, tegen te gaan en de mogelijke effecten van een cyberaanval te verminderen. Het is belangrijk om een goede combinatie te realiseren tussen preventie, detectie en respons.

Maatregelingen (zowel technisch als organisatorisch) voor wat betreft de onderwerpen informatiebeveiliging en privacy zullen zich met name concentreren op de volgende onderwerpen:

- Bewustwording (Awareness): Digitale veiligheid raakt ons allemaal. Daarom is het belangrijk dat zowel de bestuurders als de medewerkers structureel en periodiek geïnformeerd worden over de mogelijke risico’s over informatiebeveiliging en privacy.
- Risicomanagement: De organisatie zal extra aandacht moeten besteden aan de informatiesystemen die cruciaal zijn voor het functioneren van de gemeentelijke- en maatschappelijke processen. Door risico’s vroegtijdig te onderkennen en beheersmaatregelen te treffen, kunnen kan de gemeente weerbaarheid vergroten, beter inspelen op veranderingen en de kans op verstoringen of schade verkleinen.
- Leveranciersmanagement en opdrachtgeverschap: Om de organisatie weerbaar te houden verschuift het technisch complexe werk steeds meer richting leveranciers van ICT-diensten. De gemeente is verantwoordelijk voor de digitale risico’s ook bij de leveranciers (ketenrisico’s). Dat vraagt een extra focus op het opdrachtgeverschap.
- Bedrijfscontinuïteitsbeheer (BCM): Inrichting van het proces waarmee de organisatie zich voorbereidt op verstoringen, zodat belangrijke bedrijfsactiviteiten kunnen doorgaan tijdens en na een crisis. Denk aan maatregelen bij stroomuitval, cyberaanvallen of pandemieën
- Samen organiseren: De organisatie werkt voortdurend aan de versterking van de digitale weerbaarheid. De gemeente wordt daarbij ondersteund voor de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten, de IBD. De IBD heeft ook een coördinerende rol bij incidenten en is het expertisecentrum op het gebied van de digitale veiligheid voor gemeenten.
- Oefenen: De organisatie moet voorbereid zijn op digitale incidenten en -crises. Deze reiken vaak verder dan alleen de gemeentelijke bedrijfsvoering. Oefenen is daarom belangrijk, zodat onze organisatie in voorkomende gevallen veerkrachtig en daadkrachtig kan optreden in samenwerking met de ketenpartners.
- Netwerksegmentering: Het netwerk wordt in meerdere zones verdeeld die apart beveiligd zijn om de gevolgen voor een aanval te beperken. Met Fase 2 van het project wordt gestart.
- Monitoring en response: Het systeem voor monitoring en response wordt verder uitgebreid met SIEM/SOC, zodat de focus op detectie en actieve preventie van incidenten versterkt wordt.

3.6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Westervoort een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang

Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang

Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat, het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Westervoort maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Westervoort weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2024 de begroting 2025 en de begroting 2026. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Westervoort loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over de verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij	**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Gemeenschappelijke regelingen			
Samenwerking De Liemers (SDL)	€ 2.603.041	€ 2.804.990	€ 2.792.163
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	€ 1.422.575	€ 1.570.000	€ 1.689.000
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	€ 47.422	€ 57.332	€ 58.059
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	€ 150.485	€ 143.000	€ 150.000
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	€ 129.113	€ 136.520	€ 131.193
Euregio Rijn-Waal	€ 4.250	€ 4.100	€ 4.100
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	€ 420.565	€ 428.029	€ 480.828
1Stroom	€ 11.151.000	€ 10.623.611	€ 13.241.000
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Centraal Gelderland	€ 3.169.750	€ 3.334.880	€ 3.280.875
Deelnemingen (dividend)			
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 7.581	€ 8.000	€ 8.000
Alliander N.V.	€ 184.509	€ 96.000	€ 96.000
Vitens N.V.	€ 0	€ 0	€ 0

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerking De Liemers (Programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Westervoort is de bijdrage voor het jaar 2026 vastgesteld op een bedrag van € 2.792.163.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 75.070
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 50.070
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 5.692.174
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 3.174.930
Resultaat 2026	€ 0
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	VGGM kent een dagelijks en een algemeen bestuur. Elke gemeente heeft in het algemeen bestuur een stem. De gemeente Westervoort levert twee van de 30 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort bestaat voor een deel uit de brandweer/bevolkingszorg en een deel voor publieke gezondheid (GGD, Rijksvaccinatieprogramma en zorg 0-4 jarigen). Voor 2026 is de bijdrage voor brandweer en bevolkingszorg € 960.000 en € 18.000 = € 978.000. De bijdrage voor publieke gezondheid bedraagt € 711.000. Dat bedrag is als volgt opgebouwd: € 420.000 voor de GGD, € 247.000 voor de Jeugdgezondheidszorg en € 44.000 voor het Rijksvaccinatieprogramma.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 9.354.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 8.885.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 56.930.000

Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 57.768.000
Resultaat 2026	€ 0
Ontwikkelingen	Samen met VGGM zorgen voor een goede uitvoering van de brandweer- en gezondheidstaken in onze gemeente. En voor een goede voorbereiding op mogelijke crisissituaties. Daarbij is over 2025 en 2026 wel een besparing van 2% op de gemeentelijke bijdrage afgesproken. Eind 2025 zal de discussie over structurele besparingen bij VGGM worden afgerond. De versterking van de interne bedrijfsvoering bij VGGM wordt in 2026 voortgezet. Dit komt de gehele organisatie ten goede. Bij de GGD worden de Jeugdgezondheidszorg en de Algemene Gezondheidszorg toekomstbestendig gemaakt.
Risico's	De hiervoor beschreven ontwikkeling vormt een risico. Er is een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met de VGGM over de financiële positie. Dit risico is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen onder de overige risico's van € 2,1 miljoen.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (Programma 2)

Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar. Daarnaast zijn de RID en RSD ook betrokken bij het Streekarchivariaat.
Bestuurlijk belang	Het Streekarchivariaat heeft een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. De gemeente Westervoort levert een van de vier leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor Westervoort 2026 bedraagt € 58.059. Deze bijdrage wordt bepaald op basis van het inwonersaantal en het aantal werkuren.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 54.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 54.000
Resultaat 2026	€ 0
Ontwikkelingen	Streven is om meer aandacht te besteden aan de primaire taken. Ook zal de voorbereiding voor het opzetten van een e-depot de aandacht krijgen.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil geschat.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (Programma 3)

Partijen	De Provincie Gelderland en 10 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.

Financieel belang	De bijdrage is € 150.000 en deze is gebaseerd op het werkpakket/ werkprogramma dat aan de ODRA is overgedragen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 871.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 872.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 7.144.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 7.179.000
Resultaat 2026	€ 10.000
Ontwikkelingen	De bezuiniging die in 2025 incidenteel doorgevoerd zijn, zijn dit jaar teniet gedaan. De ODRA voert de basistaken milieu voor de gemeente uit. In 2026 zal de fusie tussen ODRA-ODRN vorm gegeven worden. Dit zal extra inzet vragen die hoofdzakelijk uit externe financiering zal plaatsvinden. De reguliere werkzaamheden worden naast de fusieactiviteiten gewoon doorgezet. Het werkpakket 2026 is geconsolideerd ten opzichte van 2025. De toename in de bijdrage is het gevolg van CAO-wijzigingen en indexatie.
Risico's	De bovengenoemde ontwikkelingen brengt een aantal financiële onzekerheden met zich mee, die op dit moment nog moeilijk zijn te kwantificeren.

Groene Metropoolregio Arnhem- Nijmegen (Programma 3)

Partijen	De deelnemende gemeenten zijn Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Westervoort levert een van de 18 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage 2026 € 131.193 is gebaseerd op het inwoneraantal van 15.202. De inwonerbijdrage bestaat uit 2 componenten: bijdrage regiobureau 15.202 à € 2,83 per inwoner) = € 43.022 bijdrage voor de vijf opgaven verbonden regio, productieve regio, circulaire regio, ontspannen regio en groene groei regio 15.202 à € 5,80 per inwoner) = € 88.171.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 100.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 100.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 8.028.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 8.017.000
Resultaat 2026	€ 0

Ontwikkelingen	De inwonerbijdrage voor 2026 voor het regiobureau en de vijf opgaven is verlaagt. Het is gelukt om zodanig het budget te korten dat de hoofdopgaven doorgang kunnen vinden. De activiteiten binnen de opgaven blijven gelijk, met dien verstande dat door het AB is verzocht om voor 2026 gelet op het ravijn jaar 2026 waarmee de gemeenten geconfronteerd worden, voorstellen voor besparingen op te nemen. De voorstellen, op 27 november 2024 door het DB aan het AB gepresenteerd, zijn in deze begroting verwerkt en leiden tot een lagere inwonerbijdrage.
Risico's	Niet van toepassing.

Euregio (Programma 1)

Partijen	61 gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Westervoort levert twee leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort is € 4.100 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen vermogen ultimo 2023	Meest bekende stand € 2.441.983
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	Meest bekende stand € 2.366.032
Omvang vreemd vermogen ultimo 2023	Meest bekende stand € 1.613.389
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	Meest bekende stand € 1.613.389
Resultaat 2024	Geraamd resultaat -/- € 75.951
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Het risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (Programma 2)

Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten. Dit zijn in totaal 19 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Westervoort levert een lid in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor 2026 bedraagt € 480.828
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 12.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 13.000.000
Resultaat 2026	€ 0
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Risico's	Het risico voor de gemeente Westervoort is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling. Dit risico is opgenomen in paragraaf weerstandsvermogen in het bedrag van € 2,1 miljoen.

1Stroom (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven en Westervoort vormen samen 1Stroom.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de twee deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie minus de kosten voor de grondexploitaties en het afvalaanbiedstation van Duiven worden voor 61 % ten laste gebracht van Duiven en voor 39% ten laste gebracht van Westervoort. Voor de gemeente Westervoort is de bijdrage voor het jaar 2026 vastgesteld op een bedrag van € 13.241.000.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 4.343.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 4.461.000
Resultaat 2026	€ 0
Ontwikkelingen	Binnen 1Stroom is een organisatieontwikkelingstraject gestart waarin de professional centraal staat. De organisatie wil toe naar een organisatie waarin er meer aandacht uit kan gaan naar de medewerkers en ook naar een klimaat waarin eigenaarschap, resultaatsturing en duidelijkheid belangrijke uitgangspunten zijn. Het invulling geven aan deze begrippen draagt bij aan een slagvaardige organisatie waarin het fijn werken is. Om deze uitgangspunten vorm te geven wordt de management- en teamstructuur gewijzigd per 1 januari 2026. De nieuwe organisatiestructuur bestaat uit drie domeinen. Binnen de domeinen werken in totaal 13 teams. Daarnaast wordt geïnvesteerd in het geraamte van de organisatie. Specifiek geldt dit voor de thema’s ‘sociale veiligheid & integriteit’ en het versterken van de financiële functie.
Risico's	De personele risico's zijn benoemd in paragraaf Weerstandsvermogen.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Regio Centraal Gelderland

Partijen	Een elftal gemeenten in de regio Arnhem.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit een collegelid van deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De MGR maakt deelbegrotingen voor de verschillende modules. Wanneer een gemeente er voor kiest deze module af te nemen deelt zij ook in de kosten. De kosten van de basistaken worden op inwonertal verdeeld. Voor de verdeling van de specifieke kosten per module is per module een verdeelsleutel bepaald.

Omvang eigen vermogen ultimo 2025	€ 560.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	€ 560.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	€ 2.162.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	€ 2.022.000
Resultaat 2026	€ 0
Ontwikkelingen	Voor de primaire begroting 2026 is op dit moment onvoldoende in te schatten welke extra regionale opdrachten er bij de MGR worden ondergebracht. De gemeente houdt in de begroting 2026 rekening met de volgende ontwikkelingen: Vanaf 2026 worden de doorstroompuntenactiviteiten bij het Regionaal Bureau Leerplicht op een andere wijze gefinancierd door het rijk. Hoewel nog niet zeker is welke inhoudelijke wijzigingen dit met zich meebrengt in de dienstverlening en financiering, is al wel rekening gehouden met een verschuiving in de financiering.
Risico's	Niet van toepassing.

Deelnemingen

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Partijen	De Nederlandse staat, gemeenten, provincies en één hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeente kent een Raad van Commissarissen, een Raad van Bestuur en Directeuren. Gemeente Westervoort is aandeelhouder.
Financieel belang	Gemeente Westervoort heeft 3.510 aandelen met een waarde van € 2,50 nominaal. Het totale belang is € 8.775. Jaarlijks wordt hierover dividend ontvangen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	Meest recente stand bekend per ultimo 2024 € 4.721.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	Meest recente stand bekend per ultimo 2025 € 4.777.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	Meest recente stand bekend per ultimo 2024 € 110.819.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	Meest recente stand bekend per ultimo 2024 € 123.164.000.000
Resultaat 2026	Meest recente resultaat is € 294.000.000 over 2024.
Ontwikkelingen	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2026 kan de bank daarom niet maken.
Risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Daarnaast is het financiële risico beperkt tot het ingelegde bedrag.

Alliander N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander kent een raad van bestuur en een raad van commissarissen. De gemeente Westervoort heeft 145.643 aandelen.

Financieel belang	De gemeente Westervoort heeft 0,106% van het aandeelkapitaal en overeenkomstig stemrecht in de algemene ledenvergadering. Dit betreft 145.643 aandelen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	Meest recente stand bekend per ultimo 2024 € 4.749.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	Meest recente stand bekend per ultimo 2025 € 6.038.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	Meest recente stand bekend per ultimo 2024 € 6.897.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	Meest recente stand bekend per ultimo 2025 € 6.918.000.000
Resultaat 2026	Meest recente resultaat bekend betreft € 976.000.000 over 2024
Ontwikkelingen	De energietransitie vraagt om grote aanpassingen van het energiesysteem en vergt grootschalige investeringen. Om de benodigde investeringen te kunnen financieren is een verzoek gedaan aan de aandeelhouders tot versterking van de kapitaalstructuur. Westervoort heeft besloten om deel te nemen in de reverse converteerbare hybride obligatielening.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

Vitens N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een raad van bestuur en een raad van commissarissen. Gemeente Westervoort is een van de aandeelhouders.
Financieel belang	Uitstaande aandelen gemeente Westervoort 16.023.
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	Meest recente stand bekend per ultimo 2024 € 677.700.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2026	Meest recente stand per ultimo 2025 € 713.600.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	Meest recente stand bekend per ultimo 2024 € 2.237.400.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2026	Meest recente stand bekend per ultimo 2025 € 2.398.400.000
Resultaat 2026	Meest recente resultaat bekend betreft € 34.500.000 over 2024
Ontwikkelingen	Het drinkwaterbedrijf Vitens zal naar verwachting geen dividend uitkeren vanwege de noodzaak van grote investeringen in de komende jaren.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

3.7 Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf bevat een doorkijk in de achtergronden en ontwikkelingen op het gebied van het grondbeleid en de grondexploitaties. De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.

Met een gemeentelijke grondexploitatie voert de gemeente een functionele grondpolitiek en heeft daarbij een regierol. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico’s verbonden.

De hoofdlijnen van het grondbeleid in Westervoort

Voor het grondbeleid gelden de landelijke richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De richtlijnen zijn toegelicht in de "Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" van de Commissie BBV.

De gemeente Westervoort heeft op 10 maart 2025 de Nota Grondbeleid 2024 vastgesteld. Dit vervangt de eerdere nota uit 2009 en markeert een duidelijke koerswisseling richting een dynamisch grondbeleid. De kern van het nieuwe beleid is het dynamische grondbeleid. Hierbij bepaalt de gemeente per ruimtelijk initiatief – met name woningbouwprojecten – of en hoe zij instrumenten zoals grondverwerving, voorkeursrecht, of anterieure overeenkomsten inzet. Dit biedt de gemeente flexibiliteit om actief te sturen wanneer maatschappelijke urgentie of publieke meerwaarde dat vergt. Wel blijft de nadruk liggen op een (actieve) faciliterende rol.

Financiële aspecten

Het grondbeleid is er op gericht ten minste kostendekkend te zijn. Dit betekent dat alle kosten door de uiteindelijke opbrengsten worden gedekt. De ontwikkelrisico's liggen primair bij de gecontracteerde marktpartijen. Toch kunnen zich ook voor de gemeente onverwachte en onafwendbare tegenvallers voordoen. De algemene reserve is in die gevallen het "vangnet". Bij de bepaling van het vereiste minimumniveau is hiermee rekening gehouden.

Lopende complexen grondexploitatie

De gemeente kent een in omvang beperkte grondexploitatie. De Schans en De Clossei zijn de enige complexen in de grondexploitatie.

Bij het complex de Schans zijn de gronden aan een ontwikkelende marktpartij verkocht. De laatste actualisatie van dit project is dat het bestemmingsplan dat op 23 maart 2022 door de gemeenteraad was vastgesteld is vernietigt door de raad van state. Momenteel vindt beraad plaats hoe we nu verder te gaan en welke procedure daar eventueel voor doorlopen moeten worden.

Bij het complex De Clossei wordt samen met woningcorporatie Vivare gewerkt aan de realisatie van sociale huurwoningen. Aan de Clossei worden 25 woningen gebouwd voor één- en tweepersoonshuishoudens. De gemeenteraad heeft het bestemmingsplan op 18 december 2023 vastgesteld.

Kerncijfers grondexploitatie De Schans

Complex (per 1-1-2025)	Einddatum	Boekwaarde 01-07-2025	Te realiseren kosten	Te realiseren opbrengsten	Eindwaarde	Startwaarde voorziening 1-1-2025
De Clossei	31-12-2025	-50	566	-190	-339	-332
De Schans	31-12-2027	783	254	-328	-759	-715
Totaal		**833**	**820**	**-518**	**-1.098**	**-1.047**

Geactualiseerde grondexploitatie peildatum 1 januari 2025 (bedragen in € 1.000)

Opmerking: Negatieve bedragen moeten bij de boekwaarde, kosten en opbrengsten in de bovenstaand gelezen worden als voordelig en positieve bedragen als nadelig. Bij de eindwaarde en de startwaarde betekent een negatieve waarde een verlies, een positieve waarde houdt een winst in.

Conclusie van bovenstaande cijfers is dat de reeds gedane investeringen in de grondexploitaties in totaal € -833.000 bedragen. Het resultaat van het complex De Schans en de Clossei is verliesgevend. Het verlies op startwaarde 1-1-2025 is € 1.047.000 Hierbij is gerekend met een rentepercentage van 2,0% (conform BBV). Dit betekent dat voor de op dat moment berekende en onafwendbare verliezen een volledig toereikende voorziening is getroffen.

Maatregelen berekende risico's grondexploitatie in het weerstandsvermogen

De Monte Carlo-analyse is ingezet om effect(en) van de risico's op alle grondexploitaties te evalueren. In onderstaande tabel worden de uitkomsten van de financiële risico’s weergegeven in hun meest waarschijnlijke scenario (gemiddeld) en in het geval als de risico's tegen zitten (maximaal risico).

Westervoort	Eindwaarde MPG 2025	Maximum risico	Gemiddeld risico
De Clossei	-339	23	11
De Schans	-780	50	24
Totaal	-1092	73	35

Tabel Monte Carlo-analyse (bedragen x € 1.000)

De uitkomsten van de Monte Carlo-analyse geven dat het gemiddelde risico bij de complexen negatiever uitpakken dan nu wordt begroot. Het risico bij De Schans is het grootste. Met deze verwachtingen is er over het geheel van de grondexploitaties een negatief weerstandsvermogen van zo'n € 28.000.

Doorbelasting 1Stroom

Een deel van de formatie van 1Stroom wordt gefinancierd vanuit de Westervoortse grondexploitaties. Deze doorbelasting van de Algemene Dienst naar de grondexploitaties is gebaseerd op werkelijk gemaakte uren. De doorbelasting zoals deze op dit moment plaatsvindt sluit dus aan op de daadwerkelijke ambtelijke inzet bij de complexen. Dit is in overeenstemming met de voorschriften vanuit het BBV (begroten op basis van werkelijke uren/reële inschatting uren) en de vennootschapsbelasting (belasting over de winst van grondexploitaties).

Kaderstelling/beslispunten

Budgetten jaarschijf 2025

Parallel aan de samenstelling van het jaarverslag/de jaarrekening wordt de gehele grondexploitatie geactualiseerd, en vervolgens één op één overgenomen in de paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag. Daarbij wordt uitvoerig inzicht gegeven in de actualiteit van de grondexploitatie. In feite is de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag het laatst geactualiseerde kader. Vervolgens wordt in de overige documenten uit de financiële cyclus op basis van besluitvorming gerapporteerd.
De voorcalculaties voor de jaarschijf 2025 e.v. zijn ontleend aan de laatst geactualiseerde grondexploitaties, opgesteld per peildatum 1 januari 2025. Daarmee is het college geautoriseerd.

3.8 Openbaarheid

In het kader van de Wet open overheid zal de gemeente de komende jaren werken aan het op orde brengen van deinformatiehuishouding en meer informatie actief openbaar maken. Daarnaast is er een Inrichtingskader Informatiebeheer (met bijbehorend uitvoeringsplan) vastgesteld waarin de uitgangspunten voor het op orde krijgen van de informatiehuishouding beschreven staan. Dit zal onder andere betekenen dat medewerkers beter geïnformeerd en meer getraind worden.

Het actief openbaar maken van de volgens de Woo verplichte informatiecategorieën zal stapsgewijs plaatsvinden. Daarbij wordt gehouden aan de wettelijk voorgeschreven fasering en waar mogelijk wordt vooruitgelopen op de wettelijke fasering. Afgelopen jaren zijn al flinke stappen gezet. Voor het publiceren zal vooralsnog het platform iBabs gebruikt worden. De landelijke Woo-index zal verwijzen naar de betreffende URL’s waar de informatiecategorieën van de gemeente op zullen worden gepubliceerd.

Tenslotte zal de gemeente ook in 2026 in het kader van de Woo verder gaan met het optimaliseren van de afhandeling van Woo-verzoeken (in termen van tijdigheid en klantvriendelijkheid). Ook het beter vindbaar en meer toegankelijk maken van informatie heeft blijvend de aandacht. Dit wordt gedaan samen met onze Woo-contactpersonen, het webteam en het klantcontactcentrum.

3.9 Duurzaamheid

Voor het onderwerp duurzaamheid wordt verwezen naar programma 3 Omgeving (hoofdstuk 2.5). In de weergave over externe ontwikkelingen onderwerp duurzaamheid (hoofdstuk 2.5.1) én bij speerpunt een circulaire economie dichterbij brengen (hoofdstuk 2.5.2.B.1) worden de doelstellingen risico’s, planning, financiën en participatie van de gemeente t.a.v. het onderwerp duurzaamheid nader toegelicht.

Hoofdstuk 4 Financiële begroting

De financiële begroting bestaat uit een toelichting op:

4.1 Grondslagen (uitgangspunten opstellen meerjarenbegroting)

4.2 Financieel beeld 2025-2028

4.2.1 Financieel beleid

4.2.2 Financiële positie

4.3 Financiële exploitatie

4.3.1 Verloopoverzicht van de resultaten

4.3.2 Verschillenanalyse

4.3.3 Baten en lasten per taakveld

4.4 Balansen 2026 - 2029

4.1 Grondslagen

Dit onderdeel gaat over de uitgangspunten die zijn gebruikt bij het opstellen van de (meerjaren)begroting 2025 - 2029.

	Uitgangspunten	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
a.	*Loon- en prijsontwikkelingen*				
	Loonindexering	3,8%	4,8%	4%	4%
	Prijsindexering	2,74%	2,52%	2,61%	2,50%
b.	*Rentepercentages geldleningen*				
	Rente kortlopende financiering	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
	Rente langlopende financiering	3,10%	3,10%	3,10%	3,10%
c.	*Rentepercentages doorbelasting*				
	Rente omslagpercentage	0,77%	0,77%	0,77%	0,77%
d.	*Overige uitgangspunten*				
	Ontwikkeling lokale lasten	3,45%	3,18%	2,6%	2,5%
	Volumegroei voor jeugd en WMO	nee	nee	nee	nee
	Uitkering uit het gemeentefonds	Meicirculaire 2025			

4.2 Financieel beeld 2026 - 2029

4.2.1 Financieel beleid

Een gedegen financieel beleid draagt bij aan een solide financiële positie op de korte en lange termijn. Beleidsmatig sturen we daarbij op drie pijlers:
1. Structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting.
2. Acceptabele schuldpositie.
3. Gezond weerstandsvermogen (risico's versus weerstandscapaciteit).

In het onderdeel financiële positie zijn de pijlers uitgewerkt in de vorm van kengetallen.

Resultaten

Jaar	Resultaat VJN 2025	Resultaat MJB 2026-2029
2025	1.098	
2026	2.157	1.221
2027	2.990	1.861
2028	1.203	2.229
2029	1.594	3.256

In vergelijking met de Voorjaarsnota 2025 zijn de resultaten van 2026 en 2027 lager. In hoofdstuk 4.3 zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de totstandkoming van de resultaten 2026 - 2029 weergegeven.

Structureel en incidenteel resultaat

De begrotingsresultaten zijn te verdelen in een structureel en incidenteel resultaat. Het structureel resultaat is van belang bij het bepalen van het toezicht door de provincie. Ook vormt het een belangrijke pijler onder het financieel beleid van de gemeente. Uitgangspunt is dat structurele lasten zijn gedekt door structurele baten.

Structureel en incidenteel resultaat					
	2025	2026	2027	2028	2029
Structureel resultaat	1.022	891	1.967	2.025	3.256
Incidenteel resultaat	76	330	-106	204	0
Begrotingsresultaten 2025 - 2029	**1.098**	**1.221**	**1.861**	**2.229**	**3.256**

In onderstaande tabel is een toelichting gegeven op de incidentele begrotingsresultaten 2025-2029. Het saldo daarvan leidt tot de incidentele resultaten in de (meerjaren)begroting 2024-2028.

Specificatie incidentele baten	2025	2026	2027	2028	2029
Mutaties reserves:		654	312	204	
TV 0.10 Onttrekking algemene reserve	58				
TV 0.8 Algemene baten en lasten		49	5		
TV 0.10 Onttrekking BR Opschalingskorting					
TV 0.10 Onttrekking BR Bestuurskrachtmeting	22				
TV 0.10 Onttrekking BR Continuering jongerenwerk					
TV 0.10 Onttrekking BR Beschermd thuis	75				
TV 0.10 Onttrekking BR Corona re-integratie activerend werk	90				

Specificatie incidentele baten	2025	2026	2027	2028	2029
TV 0.10 Onttrekking BR Onderwijsachterstandenbeleid	27				
TV 0.10 Onttrekking BR Doelgroepenvervoer	75				
Programma 1 Bestuur					
TV 0.3Snippergroen	10				
Programma 2 Maatschappij:					
TV 4.3 onderwijsachterstand	30	526			
TV 5.1 - algemeen sportbeleid SPUK		8			
TV 5.1 - Combinatiefuncties Onderwijs, Sport en Cultuur SPUK		72			
TV 6.1 Taakstelling nieuwkomers: SPUK	307				
TV 6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie Mantelzorg SPUK		8			
V 6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie Maatschappelijke ondersteuning SPUK		34			
TV 6.6 Doelgroepenvervoer	140				
TV 7.1 Positieve gezondheid		75			
Programma 3 Omgeving:					
TV 2.1 Mobiliteitsplan		10			
TV 7.3 Afvalstoffenheffing: Mutatie voorziening					
TV 8.2 Grondexploitatie: De Schans	12	34	329		
TV 8.2 Grondexploitatie: De Clossei					
TV 8.3 Transformatie gemeentehuis		165			
Resultaat incidentele baten	**846**	**1.635**	**646**	**204**	

Specificatie incidentele lasten	2025	2026	2027	2028	2029
Mutaties reserves:					
Programma 1 Bestuur:					
TV 1.2 Openbare orde en veiligheid		-35			
TV 0.4 Datagedreven werken	-82				
TV 0.3 Uitterweert 2 - achterstallig onderhoud	-53				
TV 0.3 Dorpsplein 115 - achterstallig onderhoud	-12				
TV 0.3 Creon - achterstallig onderhoud	-28				
TV 0.3 Scouting - achterstallig onderhoud	-31				
TV 0.4 Gemeentehuis - achterstallig onderhoud	-130				
Programma 2 Maatschappij:					
TV 2.1 Civiele kunstwerken: Groot beton onderhoud					
TV 4.2 Bijzonder basisonderwijs: Opstellen IHP					
TV 4.2 Bijzonder basisonderwijs: Verhuiskosten					
TV 4.3 Onderwijsachterstand		-526			
TV 5.1 Algemeen sportbeleid		-8			
TV 5.1 Combinatiefuncties Onderwijs, Sport en Cultuur		-72			
TV 5.3 Overige vormings- en ontw.werk		-13			
TV 6.1 Mantelzorg en vrijwilligers		-33			
TV 6.1 Jeugd- en jongerenwerk		-10			
TV 6.1 Subsidies maatschappelijke ondersteuning		-34			
TV 6.1 Voorliggend GGZ		-150	-150		
TV 7.1 Positieve gezondheid		-75			
Programma 3 Omgeving:					

Specificatie incidentele lasten	2025	2026	2027	2028	2029
TV 2.1 Verkeersregelinstallatie: Vervangen VRI Brugweg					
TV 5.2 Overige terreinen: Accommodatiebeleid					
TV 7.2 Watertakenplan			-3		
TV 8.1 Project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat		-150	-270		
TV 8.2 Grondexploitatie: De Schans	-141	-34	-329		
TV 8.2 Grondexploitatie: De Clossei	-75				
TV 8.3 Transformatie gemeentehuis		-165			
Resultaat incidentele lasten	**-552**	**-1.305**	**-752**		

4.2.1 Financieel beleid

4.2.2 Financiële positie

Conclusie financiële positie

De (meerjaren)begroting 2026-2029 is voor alle jaren structureel en reëel sluitend.

Toelichting financiële positie

De conclusie bij financiële positie is gebaseerd op de pijlers onder het financieel beleid en de wettelijk voorgeschreven kengetallen uit de BBV. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de normeringstabel van de VNG. Deze hebben echter geen functie als normeringinstrument, maar betreffen signaalwaarden. Ook de ratio weerstandsvermogen is meegewogen bij het oordeel over de financiële positie. Voor de weging van de uitkomst is aansluiting gezocht bij de criteria uit ons eigen beleid.

	Kengetal ultimo jaar	Kengetallen				Normen VNG		
		2026	2027	2028	2029	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1	Structurele exploitatieruimte	1,62%	3,67%	3,60%	5,65%	> 0%	0%	< 0%
2	Netto-schuldquote	32%	32%	32%	32%	< 90%	90-130%	> 130%
3	Netto-schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	32%	31%	31%	31%	< 90%	90-130%	> 130%
4	Weerstandsvermogen	2,02	2,55	3,16	4,06	> 1,0	0,8 - 1,0	< 0,8
5	Grondexploitatie	0,17%	-0,08%	-0,08%	-0,08%	< 20%	20-35%	> 35%
6	Belastingcapaciteit	102%	103%	104%	106%	< 95%	95-100%	> 100%
7	Solvabiliteitsratio	16,1%	18,6%	21,8%	27,6%	> 50%	20-50%	< 20%

1. **Structurele exploitatieruimte**

De beperkte structurele exploitatieruimte brengt met zich mee dat intensivering van bestaand beleid of nieuw beleid vraagt om bestuurlijke keuzes. Er specifieke onzekerheden waarvan zowel de omvang als de impact op de financiële huishouding nog onvoldoende geduid kan worden. De effecten kunnen zowel positief als negatief uitvallen. Voorbeelden hiervan zijn de grillige

uitkeringen van het gemeentefonds, economische ontwikkeling (inflatie) en de maatregelen die gemeenten moeten uitvoeren om de kosten jeugdzorg beheersbaar te houden.

2,3. Netto-schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen (totale baten exclusief reserves). Hiermee geeft de indicator een beeld van de mate waarin de rentelasten en de afschrijvingen op de exploitatie drukken. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen is de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Doorgeleende gelden zijn gelden die de gemeente uitleent aan andere partijen. De schulden die hier tegenover staan, drukken niet op de begroting. De rente wordt doorberekend. Hoe lager het percentage van de schuldquote hoe beter. De schuldquote wordt lager door het niet volledig uitvoeren van het voorgenomen investeringsprogramma.

4. Weerstandsvermogen
Een gezond weerstandsvermogen is van belang om te weten in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers (niet afgedekte risico's) kan opvangen zonder dat de realisatie van de bestuurlijke ambities in het gedrang komen. De middelen die de gemeente hiervoor beschikbaar heeft wordt de weerstandscapaciteit genoemd. De kengetal weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de niet afgedekte risico's en de weerstandscapaciteit. De ratio weerstandsvermogen daalt in de komende jaren naar de laagste categorie. De normering is gebaseerd op het vastgestelde beleid. Voor meer informatie over het weerstandsvermogen verwijzen wij u naar de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing".

Financiële onzekerheden en risico's
De grootste risico's voor de gemeente Westervoort zijn beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

5. Grondexploitatie

6. Belastingcapaciteit woonlasten
Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Aandachtspunt is dat de verwachte woonlasten van de gemeente in het jaar (t+1) worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde uit het jaar (t). Jaarlijks doet het COELO een onderzoek naar de ontwikkeling van de lokale lasten bij gemeenten. De onderzoeksresultaten publiceren zij ieder jaar in hun atlas lokale lasten. Westervoort heeft een belastingcapaciteit die in 2028 17% hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

7. Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de weerbaarheid van de gemeente omdat het aandeel van het eigen vermogen groter is dan de schuld. Anders geformuleerd geeft het solvabiliteitspercentage aan in welke mate het (balans)bezit niet met schulden in belast. In fictieve zin komt dit bedrag vrij als het (balans)bezit wordt verkocht. Het solvabiliteitspercentage is berekend door het eigen vermogen af te zetten tegen het totale vermogen. De solvabiliteit laat een stijgende tendens zien. Dit kengetal heeft ondanks haar signaalwaarde maar beperkte waarde. Zo worden investeringen in maatschappelijk nut geactiveerd die niet verkoopbaar zijn, zodat de reserves niet de "juiste" liquiditeitswaarde weergeven.

4.3 Financiële exploitatie

4.3 Overzicht van baten en lasten								
	JRK	VJN	Begroting 2026			Meerjarenbegroting		
	2024	2025	Baten	Lasten	Saldo	2027	2028	2029
1. Programma bestuur	-3.721	-3.222	933	-4.239	-3.306	-3.406	-3.389	-3.421
2. Programma maatschappij	-24.542	-26.953	6.911	-34.246	-27.335	-26.773	-26.191	-25.860
3. Programma omgeving	-3.907	-3.813	5.212	-8.886	-3.674	-3.883	-3.645	-3.620
1Stroom				-220	-220	-198	-243	-289
Subtotaal programma's 1 tot en met 3	**-32.170**	**-34.988**	**13.056**	**-47.591**	**-34.535**	**-34.260**	**-33.468**	**-33.190**
4. Programma algemene dekkingsmiddelen								
Belastingen	3.285	4.708	4.776	-464	4.709	4.435	4.564	4.690
Algemene uitkeringen	35.109	37.475	37.762	0	37.762	38.658	38.554	39.874
Treasury	410	96	193	-10	183	117	88	61
Overige dekkingsmiddelen		0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal alg dekkingsmiddelen	**38.804**	**42.279**	**42.731**	**-474**	**42.257**	**43.180**	**43.205**	**44.624**
Overhead	-5.156	-7.175	282	-7.437	-7.155	-7.401	-7.712	-8.178
Onvoorzien	-25	-25	0	-25	-25	-25	-25	-25
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal geraamd resultaat voor bestemming	**1.453**	**1.073**	**56.070**	**-55.533**	**542**	**1.614**	**2.000**	**-3.231**
Mutaties reserves:								
1. Programma bestuur	1.710			0				
2. Programma maatschappij	-1.590		654		654	312	204	
3. Programma omgeving	-443			0				
Totaal beoogde mutaties reserves	**-322**		**654**	**0**	**654**	**312**	**204**	0
Totaal geraamd resultaat na bestemming	**1.207**	**1.073**	**56.723**	**-55.533**	**1.196**	**1.836**	**2.204**	**3.231**

4.3.1 Verloopoverzicht resultaten

Ontwikkeling resultaten 2025 - 2029	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Resultaten primitieve (meerjaren)begroting 2025-2029	1.411	1.104	1.913	115	498
Begrotingswijzigingen voor de voorjaarsnota 2025					
Financieel gezond belastingmaatregelen		501	501	501	501
Financieel gezond opbrengst kostenreductie		554	575	587	596
Vertrekpunt voorjaarsnota 2025	**1.411**	**2.157**	**2.990**	**1.203**	**1.594**
Aanpassing budgetten bij opstellen voorjaarsnota 2025	-767	-936	-1.129	1.026	1.662
Mei circulaire	454				
Amendementen/moties					
circulaires					
Resultaten voorjaarsnota 2025-2029		**2.157**	**2.990**	**1.203**	**1.594**
Begrotingsresultaten 2025-2029	**1.098**	**1.221**	**1.861**	**2.229**	**3.256**

4.3.2 Verschillenanalyse

Onderstaand geven wij u een analyse van de aanpassing budgetten zoals genoemd in 4.3.1 Verloopverzicht van de resultaten.

Algemeen

Algemeen: Bijdrage 1Stroom	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Resultaat voorjaarsnota 2025	-12.339	-12.790	-12.983	-13.286	-13.567
Resultaat meerjarenbegroting 2025-2029	-12.339	-13.010	-13.181	-13.529	-13.856
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	**-220**	**-198**	**-243**	**-289**
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Aanpassing doorberekening 1Stroom	0	-220	-198	-243	-289
Totaal	**0**	**-220**	**-198**	**-243**	**-289**

Toelichting:
De bijdrage aan 1Stroom is nu conform de begroting van 1Stroom opgenomen. De verdeelsleutel is aangepast. Voor 2025 is de verdeelsleutel aangepast met 1% (= € 311.000), voor 2026 en verder met 2%. Het aangepaste resultaat is verwerkt over de gehele programmabegroting en is niet per product/taakveld vermeld.

Algemeen: Afschrijvingen/Kapitaallasten	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Resultaat voorjaarsnota 2025	-1.427				
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	-1.415				
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	**-171**	**-57**	**-52**	**77**
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Aanpassing afschrijvingen	0	-171	-57	-52	77
Totaal	**0**	**-171**	**-57**	**-52**	**77**

Toelichting:
De kapitaallasten vallen voor de jaren 2026 tot en met 2028 hoger uit. Dit is het gevolg van het verschuiven van de realisatiedatum. De afschrijvingen zijn verwerkt over de gehele programmabegroting en is niet per product/taakveld vermeld.

Programma 1 Bestuur:

TV 0.1 Accountant	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Resultaat voorjaarsnota 2025	108	108	108	108	108
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	108	90	90	90	90
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	**18**	**18**	**18**	**18**
8Financiële wijziging (>€ 10.000)					
advieskosten	0	18	18	18	18
Totaal	**0**	**18**	**18**	**18**	**18**

Toelichting: uit analyse is gebleken dat de advieskosten niet volledig worden benut. Daarom een aframing van deze kosten van € 18.000,- vanaf 2026

0.4 Overhead	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Resultaat voorjaarsnota 2024	61	61	61	61	61
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	61	43	43	43	43
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	**18**	**18**	**18**	**18**
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Kosten inkoopfunctionaris RID	0	18	18	18	18

0.4 Overhead	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal	**0**	**18**	**18**	**18**	**18**

Toelichting: Bij het RID is minder FTE begroot, dit leidt tot een kostenreductie.

Programma 2 Maatschappij

2.1 verkeer en vervoer openbare verlichting	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	208	202	200	202	204
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	208	262	260	262	264
Resultaat aanpassing budgetten	0	**60**	**60**	**60**	**60**
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Electra openbare verlichting		60	60	60	60
Totaal	0	**60**	**60**	**60**	**60**

Toelichting:
De electra openbare verlichting is duurder geworden, dit komt door 4 variabelen te weten: energiebelasting, greenchoice, liander en het daadwerkelijk verbruik

Programma 3 Omgeving

8.3 Leges omgevingsvergunningen	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	291	291	291	291	291
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	291	200	200	200	200
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	**91**	**91**	**91**	**91**
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Leges opbrengsten	0	91	91	91	91
Totaal	**0**	**91**	**91**	**91**	**91**

Toelichting:
De prognose van de opbrengst leges omgevingsvergunningen is negatief bijgesteld.

7.4 Milieubeheer	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	120	120	120	120	120
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	120	150	150	150	150
Resultaat aanpassing budgetten		**30**	**30**	**30**	**30**
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
ODRA		30	30	30	30
Totaal		**30**	**30**	**30**	**30**

Toelichting:
Begroting van ODRA is verhoogd naar € 150.000,-, hiermee is de begroting 2026-2029 conform de afspraken met de ODRA.

8.1 Ruimte en Leefomgeving	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	0	0	0	0	0
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	0	150	270	0	0
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	**150**	**270**		
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Project herziening omgevingsplan Dorpsstraat, Klapstraat, Hamersestraat	0	150	270		

8.1 Ruimte en Leefomgeving	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal	**0**	**150**	**270**		

Toelichting:
Het project herziening omgevingsplan Dorpsstraat, Klapstraat, Hamersestraat wordt nieuw opgenomen in de begroting.

Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen

TV 0.61 OZB woningen	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	3.285	3.950	4.038	4.125	4.125
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	3.285	3.884	3.984	4.089	4.192
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	-66	-54	-36	67
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Opbrengst OZB	0	-66	-54	-36	67
Totaal	**0**	-66	-54	-36	67

Toelichting: Door lagere inflatie, minder nieuwe woningen en niet inbare bedragen zijn de inkomsten naar beneden bijgesteld.

0.62 OZB (niet)-woningen	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	621	764	782	799	799
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	621	726	745	766	787
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	38	37	33	12
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Opbrengst OZB	0	-38	-37	-33	-12
Totaal	**0**	-38	-37	-33	-12

Toelichting:
De OZB tarieven zijn aangepast met het inflatiepercentage. Zie voor nadere toelichting paragraaf 3.1 Lokale heffingen.

TV 7.3 Afval	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	0	0	0	0	0
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	0	**50**	**50**	**50**	**50**
Resultaat aanpassing budgetten					
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Opbrengst grondstoffen circulus	0	50	50	50	50
Totaal	0	**50**	**50**	**50**	**50**

Toelichting: Vergoeding voor herbruikbaar afval was niet doorgerekend in de kosten van Circulus

TV 0.64 belasting overige / Hondenbelasting	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	119	154	157	160	160
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	119	123	126	130	130
Resultaat aanpassing budgetten	**0**	-31	-31	-30	-30
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Opbrengst hondenbelasting	0	-31	-31	-30	-30
Totaal	**0**	-31	-31	-30	-30

Toelichting: Door foutieve weergave in de voorjaarsnota wordt er minder bezuinigd dan er in financieel gezond was voorzien. de bezuiniging wordt geen € 24.000,- maar € 2.400,-.

0.7 Uitkering gemeentefonds	2025	2026	2027	2028	2029
Resultaat voorjaarsnota 2025	35.236	37.762	38.658	36.700	37.550
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	35.236	37.762	38.658	38.554	39.874
Resultaat aanpassing budgetten	0	0	0		
Financiële wijziging (>€ 10.000)					
Accresontwikkeling	0			1.854	2.324
Totaal	0	0	0	1.854	2.324

2.324Toelichting:
De meicirculaire 2025 heeft de jaarlijkse resultaten positief beïnvloed . Door nieuwbouw Westervoort Noord neemt het woningen areaal toe waarmee het accres voor de jaren 2028 2029 is verhoogd.

4.3.3 Baten en lasten per taakveld

TV	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	-1.866	0	-1.866
0.2	Burgerzaken	-430	353	-77
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-875	563	-312
0.4	Overhead	-7.437	282	-7.155
0.5	Treasury	-10	193	183
0.61	OZB-woningen	-60	3.914	3.854
0.62	OZB-niet woningen	-111	734	623
0.64	Belastingen overig	-293	128	-165
0.7	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	37.762	37.762
0.8	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	165	0	165
0.9	Vennootschapsbelasting			
0.10	Mutaties reserves		654	654
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-951	0	-951
1.2	Openbare orde en veiligheid	-281	18	-263
2.1	Verkeer en vervoer	-2.009	97	-1.912
2.2	Parkeren	-29	2	-27
2.5	Openbaar vervoer	-53	0	-53
3.1	Economische ontwikkeling	-92	0	-92
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-107	62	-45
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-11	5	-6
3.4	Economische promotie	-201	0	-201
4.1	Openbaar basisonderwijs	-187	0	-187
4.2	Onderwijshuisvesting	-546	0	-546
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.123	551	-572
5.1	Sportbeleid en activering	-358	81	-277
5.2	Sportaccommodaties	-367	38	-329
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-101	2	-99
5.4	Musea	-184	0	-184
5.5	Cultureel erfgoed	-3	0	-3
5.6	Media	-388	1	-387
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.505	4	-1.501
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.157	42	-2.115
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen			
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-12		-12
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-41		-41
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-457		-457
6.3	Inkomensregelingen	-7.342	5.956	-1.386
6.4	WSW en beschut werk	-3.043		-3.043
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.770		-1.770
6.6	Maatwerkvoorzieningen Wmo	-633	14	-649
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0		
6.711	Hulp bij het huishouden (WMO)	-2.361	140	-2.221
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.454		-1.454
6.713	Dagbesteding (WMO)	-90	8	-82
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-19		-19
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-20		-20
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-4.205		-4.205
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-25		-25
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal			

6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-2.036		-2.036
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-198		-198
6.791	PGB WMO	-67		-67
6.792	PGB Jeugd	-30		-30
6.81	Geëscaleerde zorg 18+			
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-544		-544
6.82	Geëscaleerde zorg 18-			
6.821	Jeugdbescherming	-428		-428
6.822	Jeugdreclassering	-106		-106
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-74		-74
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-1.482		-1.482
7.1	Volksgezondheid	-887	75	-812
7.2	Riolering	-1.440	1.973	533
7.3	Afval	-1.893	2.511	618
7.4	Milieubeheer	-417	2	415
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-80	54	-26
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.230	5	-1.225
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-220	34	-186
8.3	Wonen en bouwen	-1.104	467	-637
	1stroom	-220	0	-220
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		-55.503	56.724	1.221

4.4 Balansen 2025 - 2029

Een balans is een financieel overzicht van de bezittingen, het eigen vermogen en de schulden. Het geeft een beeld van de financiële positie op een bepaald moment en inzicht hoe de gemeente het bezit heeft gefinancierd. In het BBV is opgenomen dat gemeenten in hun (meerjaren)begroting een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren opnemen. Dit geeft de raad inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, de inzet van de reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Met deze informatie kunnen ontwikkelingen vroegtijdig gesignaleerd worden. In de hierna geprognosticeerde balansen is de balans uit de jaarrekening 2024 als uitgangspunt genomen. De onderdelen waar actuele informatie over beschikbaar is zijn geactualiseerd. Voorbeelden hiervan zijn: vaste activa, reserves en voorzieningen en de langlopende schulden.

Geprognosticeerde balans						
Activa	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste activa	33.044	50.780	50.923	51.437	51.682	50.257
Voorraden	-142	-344	93	-46	-46	-46
Overlopende activa	20.690	10.953	10.954	10.954	10.954	10.954
Totaal activa	**53.592**	**61.389**	**61.970**	**62.345**	**62.590**	**61.165**
Passiva						
Eigen vermogen	9.435	9.401	9.968	11.617	13.642	16.898
Voorzieningen	8.272	7.982	8.140	8.671	9.852	11.033
Vaste schulden > 1 jaar	21.219	19.556	17.892	18.028	18.097	18.101
Vlottende passiva	14.666	24.450	25.970	24.029	20.999	15.133
Totaal passiva	**53.592**	**61.389**	**61.970**	**62.345**	**62.590**	**61.165**

Toelichting op de geprognosticeerde balansen 2025 – 2029

Vaste activa

De vaste activa van de gemeente bestaan uit investeringen. Investeringen zijn uitgaven waarvan het economisch – of maatschappelijk nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen worden geactiveerd op de balans en afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma’s en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting. De boekwaarde van de materiële vaste activa neemt de komende jaren toe van € 33 miljoen op 1-1-2025 naar € 50 miljoen eind 2029. Omdat de gemeente een financieringstekort heeft, leiden extra investeringen tot een hogere overlopende passiva en is er jaarlijks een opname van langlopende schulden nodig van € 1,8 miljoen (2027). Het is op dit moment niet zeker dat alle voorgenomen investeringen worden gerealiseerd.

In de financiële verordening 212 GW is het investerings- en afschrijvingsbeleid opgenomen. Hierin staat dat de Raad met de vaststelling van de begroting alle investeringen autoriseert van het begrotingsjaar 2026. De Raad heeft de mogelijkheid om bij de begrotingsbehandeling expliciet een aantal investeringen aan te wijzen die apart ter besluitvorming aan de Raad moeten worden voorgelegd. In 2025 zijn de kredietverleningen over de jaren 2025 tot en met 2028 verleend. Een specificatie per jaar is opgenomen in bijlage 5.2 Investeringsplan.

	Krediet	**Kapitaallasten**
Totaal investeringskrediet 2025	3.736	1.418
Totaal investeringskrediet 2026	4.992	1.938
Totaal investeringskrediet 2027	5.122	1.914
Totaal investeringskrediet 2028	7.749	1.941

	Krediet	Kapitaallasten
Totaal investeringskrediet 2029	755	1.978
Totaal	**22.354**	**9.189**

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves. Deze zijn onder te verdelen in een algemene reserve en bestemmingsreserves. De raad gaat over het instellen, doel en opheffen ervan. Reserves hebben meerdere functies waaronder de financieringsfunctie en dekkingsfunctie. Reserves kunnen alleen worden ingezet voor de dekking van incidentele lasten. De financiële regelgeving kent hierop een uitzondering, namelijk het inzetten van reserves voor de dekking van investeringslasten (afschrijving en rente). Het begrotingssaldo wordt toegevoegd/onttrokken aan de algemene reserve.

De omvang van het eigen vermogen neemt de komende jaren met € 4,3 miljoen af. De algemene reserve daalt met € 2,3 miljoen en de bestemmingsreserves dalen met € 2 miljoen. De daling van de algemene reserve komt door het niet uitvoeren van het spaarprogramma van het herstelplan en de negatieve begrotingsresultaten in 2026 tot en met 2028. De bestemmingsreserves dalen voornamelijk door inzet voor de dekking van de negatieve begrotingsresultaten. In bijlage 5.3 Overzicht reserves en voorziening is het verwachte meerjarig van het eigen vermogen opgenomen.

In onderstaande overzicht is het verloop van de algemene reserve weergegeven.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	2.411	4.170	6.117	7.338	9.199	11.428
Toevoegingen:						
Resultaat voorgaand begrotingsjaar	1.207	849	1.221	1.861	2.229	3.256
Resultaatbepaling 2024	1.076					
Mei circulaire 2025		454				
Voorjaarsnota 2025		644				
Onttrekkingen:						
Storting bestemmingsreserves	-524					
Stand per 31 december	**4.170**	**6.117**	**7.338**	**9.199**	**11.428**	**14.684**

Voorzieningen

Voorzieningen zijn eigen middelen van de gemeente die niet vrij beschikbaar zijn. Ze zijn niet vrij beschikbaar, maar gevormd voor lasten die worden verwacht en redelijkerwijs zijn in te schatten. Denk bijvoorbeeld aan de onderhoudsvoorzieningen wegen. Die zijn gevormd om het periodiek onderhoud te kunnen uitvoeren. Verder zijn voorzieningen gevormd bij de heffingen riolering en afval. Hiermee borgen we dat de middelen die de gemeente hiervoor ontvangt ook daaraan worden uitgegeven of worden ingezet voor tariefegalisatie. De voorzieningen vallen onder de eigen financieringsmiddelen van de gemeente.

De omvang van de voorzieningen neemt de komende jaren toe met € 1,6 miljoen. In bijlage 5.3 Overzicht van de reserves en voorzieningen wordt het verloop van de voorzieningen weer gegeven.

Vaste schulden

De vaste schulden bestaan uit schulden die een looptijd hebben van meer dan een jaar. De komende jaren dalen de vaste schulden naar een bedrag van € 16,4 miljoen.

De geplande aflossingen zijn gelijk aan de jaarlijkse financieringsbehoefte (zie paragraaf 4 Financiering).

Hoofdstuk 5 Bijlagen

5.1 EMU-saldo

5.2 Investeringsplan

5.3 Overzicht reserves en voorzieningen

5.4 Overzicht langlopende geldleningen

5.1 EMU saldo

Volgens de Wet HOF dient de gemeente inzicht te geven in de ontwikkeling van het EMU-saldo. Het EMU-saldo is niet hetzelfde als het begrotingssaldo van de gemeente. De gemeenten geven hun cijfers in de begroting weer op basis van het factuurstelsel (baten en lasten). Het EMU-saldo wordt berekend op basis van kasstelsel (in- en uitgaande geldstromen). Het is dus noodzakelijk om het begrotingssaldo om te rekenen naar het EMU-saldo. De EMU saldi van gemeenten tellen mee voor de berekening van het nationaal begrotingstekort (o.b.v. het kasstelsel). Jaarlijks totaliseert het CBS de EMU-saldi van alle overheidsinstanties. Uiteindelijk mag het tekort van alle overheden 3% van het BBP bedragen. Deze norm volgt uit afspraken die in Europees verband hierover zijn gemaakt.

5.1 EMU-saldo						
Omschrijving		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	+	1.098	567	1.638	2.025	3.256
Mutatie (im)materiële vaste activa	-	4.380	7.190	5.122	7.749	755
Mutatie voorzieningen	+	-290	158	531	1.181	1.181
Mutatie voorraden	-	-202	437	139	0	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en vaste activa	-	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-3.370	-6.902	-3.092	-4.543	3.682

5.2 Investeringsplan

Omschrijving:	2025	2026	2027	2028	2029
Wegen					
Rehablilitatie wegen 2018	184				
Rehabilitatie Dorpstraat (krediet uit 2021)	199				
Aanbrengen asfalt Dorpstraaat/ Hamersestraat		71			
Vervangen Nrd. Parallelweg/ Liemersall. Werenfr.		404			
Vervangen Rivierweg, rotonde Broekl. Hoge Eind	200	1.800			
Civiele kunstwerken					
Vervangen houten brug B32 Waemelslant		60			
Vervangen houten brug B3 Paepestr-de Twee Roeden 21				40	
Vervangen houten brug B4_Van der hoevenstraat 34					45
Vervangen houten brug B5 van der Hoevenstraat 12					45
Openbare Verlichting					
Vervanging armaturen	65	65	65	65	65
Vervanging armaturen 2023	2				
Vervanging armaturen 2024	2				
Vervangen armaturen voor LED verlichting	166	221	221		
VRI					
Vervangen VRI Brugstraat/Dorpstraat	70	278			
Projecten					
Openbare ruimte centrum Westervoort	144	859			
Rehabilitatie/ Herinrichting Heilweg	51				
Rehabilitatie/ Herinrichting Heilweg	86				
Vervanging riool Heilweg	1.525				
Reconstructie Heilweg 2023 riolering	150				
Vakgroep Groen Natuur en landschap					
Groen					
Vervanging bomen		50			
Achterstanden boombestand	1				
Wijkrenovatie groen Leigraaf 2023		5			
Wijkrenovatie groen Naederhuizen 2024		60			
Speeltuinen/-weiden					
Speeltoestellen	76	76	76	76	76
Speeltoestellen 2022		4			
Speeltoestellen 2024		64			
Vakgroep Verkeer en mobiliteit					
Fietspadenplan	140	70	70	70	70
Fietspadenplan 2021	70				
Fietspadenplan 2022	34				
Fietspadenplan 2023	70				
Fietspadenplan 2024 (bijdrage t.b.v. SFR12)		60			

Fietspadenplan 2025 (bijdrage t.b.v. SFR12)		70			
Claim snelfietsroute F12		86			
Veiligheid kruispunt Rivierweg-Heilweg		86			
Maximumsnelheid Kerkstraat naar 30 km/u		10			
Veiligheid Kruispunt Rivierweg-Heilweg verbeteren		230			
Verkeersveiligheid wegvak 't Hoge Eind (nabij het Startblok)			50		
Dorpsplein (wegvak) inrichten conform 30 km/u					200
Bulkkrediet Mobiliteit					
Maatregelen lopen en fietsen - bestaande netwerk		20	20	20	20
Aanpak verkeersonveilige locaties		20	20	20	20
Inclusie budget - Toegankelijk maken van de openbare ruimte		10	10	10	10
Riolering en gemalen					
RIOLERING					
Vervanging riool					
Vervanging riool kruising Dorpstraat-Z Paallelweg			150		
Vervanging riool kruising Dorpstraat		100			
Vervangen Ludgeruslaan eo 2025		200			
Vervanging riool 2023		260			
Vervanging riool 2026		714			
Vervanging riool 2027			1.415		
Vervanging riool 2028				1.340	
Calamiteiten riolering	75	75	75	75	75
WATER					
Duikers en kunstwerken 2021		30			
Investeringen water	34	34	34	34	34
OEVERBESCHOEIINGEN					
Vervanging oeverbeschoeiing	20	20	20	20	20
Vervanging oeverbeschoeiing 2024	20				
GEMALEN					
Rioolgemaal Rosmolen		100			
Vervangen gemalen bouwkundig 2023	50				
Vervangen gemalen bouwkundig 2024	47				
Vervangen gemalen (mech/ electr) 2025	16				
Vervangen gemalen (mech/ electr) 2026		9			
Vervangen gemalen (mech/ electr) 2027			15		
Calamiteiten gemalen	75	75	75	75	75
Calamiteiten gemalen 2024	75				

DPRA					
DPRA Westervoortse oplegger			63		
Uitvoeringsprogramma DPRA 2023			16		
Uitvoeringsprogramma DPRA 2024			16		
Uitvoeringsprogramma DPRA 2025			16		
Investeringen DPRA 2024			17		
Investeringen DPRA 2025			249		
DPRA Plein Korte Griet		544			
Onderhoud gebouwen					
Gemeentehuis en RID					
Verbouwing RID	250	250			
Noodstroomvoorziening gemeentehuis Westervoort	50				
Vervanging hoofdverdeel en groepenkast	30				
Electrotechnische installatie gemeentehuis	13				
Gemeentehuis Vernieuwen waterleidingen		17			
Brandveiligheid gemeentehuis Westervoort	17				
Brandveiligheid Gemeentehuis RID Bieb	195				
Electrotechnische installatie RID/ Bibliotheek		11			
Beheer overige gebouwen					
Renovatie toiletgr. En sanitair ondernemercentrum	21				
Dakreparatie De Nieuwhof		75			
Ontwikkelingen					
Ontwikkeling Uitterweert tot ZZP gebouw	12				
Uitbreiding de Brug			2.427		
Aankoop grond Montessorischool				5.904	
LED					
Uiterw. Vervangen verlichting voor LED	30				
Dorpsplein 1 vervangen verlichting voor LED	28				
Creon vervangen verlichting voor LED	10				
De Nieuwhof vervangen verlichting voor LED	66				
Scouting vervangen verlichting voor LED	11				
Totalen	**4.380**	**7.190**	**5.122**	**7.749**	**755**

5.3 Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves en voorzieningen						
	Saldo per 31 december					
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Reserves						
Programma 1 Bestuur						
Algemene reserve	5.019	6.117	7.338	9.289	11.518	14.774
Bestuurskrachtmeting	0	0	0	0	0	0
Onderhoud gebouwen	67	67	67	67	67	67
Wet open overheid	179	179	179	179	179	179
Opschalingskosten	500	0	0	0	0	0
Programma 2 Maatschappij						
Beschermd thuis	875	739	112	-90	-122	-122
Corona re-integratie project activerend werk	90	90	90	90	90	90
Onderwijsachterstandenbeleid	82	55	28	28	28	28
Sportvelden	500	500	500	500	500	500
Doelgroepenvervoer	272	178	178	78	-94	-94
Overige culturele activiteiten	95					
Programma 3 Omgeving						
Onderzoek Westervoort-Noord	282	282	282	282	282	282
Klimaatakkoord	241	241	241	241	241	241
Aanpassing Dorpstraat - Hamersestraat	43	43	43	43	43	43
Handhavingskosten bouwen	66	66	66	66	66	66
Kapitaallasten investeringen	85	0	0	0	0	0
Afvalfonds	39	39	39	39	39	39
Versnellen woningbouw	500	500	500	500	500	500
Implementatie omgevingswet	234	234	234	234	234	234
Mosterdhof	71	71	71	71	71	71
budgetoverheveling	195	0	0	0	0	**0**
Totaal reserves	**9.435**	**9.401**	**9.968**	**11.617**	**13.642**	**16.898**
Voorzieningen						
Programma 1 Bestuur						
Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	2.357	2.419	2.481	2.543	2.605	2.667
Verliesvoorziening grondexploitaties	342	342	342	342	342	342
Wachtgeld wethouders	25	25	25	25	25	25
Programma 3 Omgeving						
Afvalinzameling	212	94	-16	-16	-16	-16
Tariefegalisatie riolering	3.568	3.768	4.052	4.343	4.681	5.018
Onderhoud wegen	968	1007	1041	931	1425	1919
Achterstallig onderhoud wegen	800	327	-72	-72	-72	-72
Onderhoud gebouwen	0	0	287	575	862	1150
Totaal voorzieningen	**8.272**	**7.982**	**8.140**	**8.671**	**9.852**	**11.033**
Totaal reserves en voorzieningen	**17.707**	**17.383**	**18.108**	**20.288**	**23.494**	**27.931**

5.4 Overzicht langlopende geldleningen

5.4 Overzicht van langlopende geldleningen						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	24.547	22.883	21.259	19.648	18.056	18.101
Opname	0	0	0	0	1.800	0
Aflossing	-1.664	-1.626	-1.609	-1.592	-1.755	-1.739
Stand per 31 december	**22.883**	**21.259**	**19.648**	**18.056**	**18.101**	**16.362**
Rente	430	409	388	368	377	382

Overzicht goedgekeurde maatregelen financieel gezond 2026-2029

Overzicht van maatregelen m.b.t. kostenreductie						
Nr	**Voorstel**	**Progr**				
1	Bijstellen budget clientervaringsonderzoek	P2	2.000	2.000	2.000	2.000
2	Stoppen subsidie WMO-raad Westervoort	P2	8.500	8.500	8.500	8.500
5	Een 5% bezuiniging op gezondheidszorg (VGGM - GGD)	P2	32.650	32.650	32.650	32.650
6	Beperking inzet leerlingenvervoer	P2	14.500	23.000	34.800	43.600
13	Inzetten op verder exploiteren Huize Vredenburg	P1	0	10.000	10.000	10.000
17	Verkoop van Noordelijke Parallelweg	P1	3.000	3.000	3.000	3.000
18	Stoppen met ruimen van hondenpoep op de hondenuitlaatstroken.	P1	-15.000	20.000	20.000	20.000
21	Stoppen met sportbeleid en de uitvoering ervan.	P2	6.000	6.000	6.000	6.000
43	Stoppen met boomfeestdag	P2	4.000	4.000	4.000	4.000
52	Stopzetten handgeld het Ambacht	P3	10.000	9.000	9.000	9.000
63	Terugbrengen activiteiten Klimaatadaptatie (KA) en Biodiversiteit (BD) (formatie CDOKE gelden)	P3	50.000	50.000	50.000	50.000
64	Mogelijk dubbele dekking beweegteam	P2	174.000	174.000	174.000	174.000
68	Taakstelling van 5% opleggen aan de VNG.	P1	1.400	1.400	1.400	1.400
69	Taakstelling van 5% opleggen op veiligheid (VGGM - brandweer)	P1	40.000	40.000	40.000	40.000
70	Beperken van de vergoeding op de dienstreizen	P1	2.000	2.000	2.000	2.000

75	10% korten op Santé Partners	P2		30.000	30.000	30.000
78	Inzet minimabeleid minimaliseren	P2	100.000	100.000	100.000	100.000
81	Gedeeltelijk het kosten van het vegen doorbelasten in de rioolheffing.	P2	25.000	25.000	25.000	25.000
92	Post positieve gezondheid maximaal 50.000 bezuinigen.	P2	50.000	0	0	0
95	Nieuwe aanbesteding voor PMD zakken door Circulus	P3	10.000	10.000	10.000	10.000
97	Stopzetten budget inclusie	P2	10.000	0	0	0
98	€25.000 bezuinigen op het beschikbare budget voor SMI	P2	25.000	25.000	25.000	25.000

Stand van zaken van financieel gezond

In onderstaand overzicht staat middels een stoplichtmodel de eerste stand van zaken met betrekking tot financieel gezond.

Nr	Voorstel	Programma	2026	2027	2028	2029	Status
1	Bijstellen budget clientervaringsonderzoek	P2	2,000	2,000	2,000	2,000	
2	Stoppen subsidie WMO-raad Westervoort	P2	8,500	8,500	8,500	8,500	
5	Een 5% bezuiniging op gezondheidszorg (VGGM - GGD)	P2	32,650	32,650	32,650	32,650	
6	Beperking inzet leerlingenvervoer	P2	14,500	23,000	34,800	43,600	
13	Inzetten op verder exploiteren Huize Vredenburg	P1	0	10,000	10,000	10,000	
17	Verkoop van Noordelijke Parallelweg	P1	3,000	3,000	3,000	3,000	
18	Stoppen met ruimen van hondenpoep op de hondenuitlaatstroken.	P1	-15,000	20,000	20,000	20,000	
21	Stoppen met sportbeleid en de uitvoering ervan.	P2	6,000	6,000	6,000	6,000	
43	Stoppen met boomfeestdag	P2	4,000	4,000	4,000	4,000	
52	Stoppenzetten handgeld het Ambacht	P3	10,000	9,000	9,000	9,000	
63	Terugbrengen activiteiten Klimaatadaptatie (KA) en Biodiversiteit (BD) (formatie CDOKE gelden)	P3	50,000	50,000	50,000	50,000	
64	Mogelijk dubbele dekking beweegteam	P2	174,000	174,000	174,000	174,000	
68	Taakstelling van 5% opleggen aan de VNG.	P1	1,400	1,400	1,400	1,400	
69	Taakstelling van 5% opleggen op veiligheid (VGGM - brandweer)	P1	40,000	40,000	40,000	40,000	
70	Beperken van de vergoeding op de dienstreizen	P1	2,000	2,000	2,000	2,000	
75	10% korten op Santé Partners	P2		30,000	30,000	30,000	
78	Inzet minimabeleid minimaliseren	P2	100,000	100,000	100,000	100,000	
81	Gedeeltelijk het kosten van het vegen doorbelasten in de rioolheffing.	P2	25,000	25,000	25,000	25,000	
92	Post positieve gezondheid maximaal 50.000 bezuinigen.	P2	50,000	0	0	0	
95	Nieuwe aanbesteding voor PMD zakken door Circulus	P3	10,000	10,000	10,000	10,000	
97	Stopzetten budget inclusie	P2	10,000	0	0	0	
98	€25.000 bezuinigen op het beschikbare budget voor SMI	P2	25,000	25,000	25,000	25,000	

Legenda	
	Volledig opgepakt en uitvoerbaar binnen de gestelde kaders.
	De uitvoering is gang gezet. Maar nog niet volledig afgerond.
	De maatregel stuit op belemmeringen en kan niet (volledig) worden uitgevoerd zoals gepland.